

7.

234 J

23457

De Arte et Doctrina
Columbarum Cassini
Datis 1490

*De calculosa passione et eiusdem curis et remediis
D. N. S. uicini pp. quod peruenit in p. u.*

Rubrice capitulorum

Mentariolus iste ptes duas principales habet. Prima artetice doctrinam tractat. Secunda calculose passionis. Prima trinta capita in se continet.

Primum capitulum de artetice & quorundam suarum specierum notificatione.

2^m. de causis artetice.

3^m. de signis artetice demonstratis.

4^m. de pronosticis cuius speciei artetice communibus.

5^m. curam notificat tam pronostica sibi propria quam demonstrativa signa ponens.

6^m. tam curam sanguinis qualiscumque sanguis ille fuerit quam curam colericam ad digestionem & euacuationem materiei curam ponit.

7^m. melle flegmaticam curam efficiens digestia ponit.

8^m. potiones solutiuas que melle flegmaticam curam efficientem educunt recitat.

9^m. pillas. Et 10^m. confectiones & solutiuos pulueres.

11^m. melle comixte tam digestiuam quam solutiuam describit.

12^m. podagram notificans tam pronostica sibi propria quam eius demonstrativa signa ponit, ac quare queuis melle ea efficiens digerere & educi debeat.

13^m. quare & cum quibus melle ad quatuor uicturas de fluxu que & qualis illa fuerint phiberi debeat ostendit.

Ad hoc defraui cap. de. di. Fontecube

- 14^m. qualr tam podagre q̄ ciragre mā exāte cali
da p̄ medicinas non narcoticas dolores sedent.
- 15^m. medicinas narcoticas uicturaz̄ dolores a mā
calida factos sedantes continet.
- 16^m. i articulis mā frigida seu p̄uicta exite do-
res factos sedantes medicinas describit.
- 17^m. antidota que mān non inq̄. platam neq̄ indu-
rata nimis i articulis arteticorū derelictam resoluunt
ostendit.
- 18^m. que indurata ualde materiā molificam ac
resoluunt dūmodo ip̄a i gypseam seu lapideam
cōmutata non fuerit inferit.
- 19^m. eius curā mēi ponit que i gypse-
am ē cōmutata.
- 20^m. sciaticā notificat ac qualiter & ubi eius demo-
stratiua signa inuenienda sint, quā quorūdam
sit pronosticandum.
- 21^m. quat̄ mā sciaticā efficiēs list.
- 22^m. ea pōit que ab extra appropinquat & eius
lorem mitigat, queq̄ eius mān a centro
trahunt ac que dolorem sedant an.
- 23^m. que sciaticā cauterizant antidota describit.
- 24^m. sex rerū non nālium regimē tā in podagra
sciatica q̄ ciragra hora p̄xillimū a quavis ca-
fiant obseruandum.
- 25^m. ponit regimē ab artetica p̄seruatiui scilicet
sex rerū nō naturalū i se doctrinā continens.
- 26^m. qualr i p̄seruatione ab artetica & quo t̄p̄e

fit fienda flobothomia ac uniuersales quocqz pur-
gationes & que sit soluptua i usu quotidiano su-
menda.

18^m. qualr, quomodo & cum quibus i pseruandis
ab artetica sit uomitus prouocandus.

19^m. expimenta plurima poit ab antiquis qbus
dam ppris auctoritata p que membra artetici
taliter confortantur ut ab inuasionē poxillim
pseruari facile possit.

20^m. & ultimū qualr arteticata membra totuzqz
artetici corpus tam p artificialia q nalia balne
ria q quocqz p unctiones confortari debeant.

*De artetica qda
sua spz notificamē*

Artetica est uncturarū do-
lor a mala complexione hu-
more seu uentositate i ipsaz
existente pcatenatione cau-
satus. Membrū ei neruis
seu ligamentis artatum art^o
dicitur a quo & artetica
nomē accepit. Gutta uero
pro cuiuscūqz interdum hu-
moris stilicidio ad quāuis

uoltyi corporis ptem defluentis accipit qua-
liter uulgares humiditatē quālibet taz ad pec-
tus q indifferenter ad quoduis memby aliud
defluente guttā uocant. Alio modo capitur
gutta prout ē uncturarū dolor ab humore i
ipsaz pcatenatione a membris alijs defluente

causatus. ¶ Quidmodū enī membra ad se inuicē
escā trahunt. ita ad se inuicē supfluitates de-
ponūt. ut Galienus in de uirtutibus naturalibz.
¶ Et isto mō fit gutta que p similitudinem gutte
a tectis seu ab arboribus stillantis dicit. Nam
ab extremitatibus puaz uenaz ad submissas sibi
iuncturas mā interdum guttati defluit. & hanc
efficit passionem quā guttā appellamus. ¶ Et
quia plures sūt artuū iuncture ī quibus mala
qualitas existens seu humor aut adueiens ue-
tositas dolorē p sepe causat sū ipsorū artuū ua-
riā denominationē uaria sortitur artetica nōia.
ut que ī manu fit. ciragra a cirōs qd ē manus
nūcupatur. ¶ Unde Ralis sciatica inqt & poda-
gra de genē sunt artetice. & dolores ī articu-
lis uni membro nō appriant sed dicūt artetici
& q fiūt ī articulo anche dicūt sciatica & ī
pede podagra &c. ¶ Quicūq; tamē alijs ī iūctūis
fit dolor arteticus quoq; nūcupatur. ¶ Ex qbz
patet arteticā ad omnes iūcturales dolores tā-
q; genus se habē. nā ut patet gutta quelibet
ē artetica. cont' uō minime. ut de artetica ex
mala qualitate seu uentositate solū proueniente
liquet. ¶ Talis ei proprie gutta dici non debet.
¶ Verūtamē iuxta sententiā Galiei podagra ab
artetica multū differre uidetur. Vult enī q
dolor ī pedum iūcturis exns nullus dicatur ar-
teticus. nisi ibi tumor adfuerit. ut expresse
ponit ī pantegni. cū inqt dolor arteticus est

cū tumor ī cōcatenatione membroꝝ nascit̃. Et
ideo ī 5to illius affo' q̃cunq; podagrice egritu-
dines &c. Nervi & corde inq; ī podagricis n̄
tumesūt / ut uelit ī pedū uicturis sine tumore
podagricū noīari / cū tumore uō arteticū. Vñ 5to
illius Eumici non podagricāt &c. podagrā ab
artetica differe maifeste poit. Cum inquit / q̃-
cunq; dicta sūt de podagra sūt intelligenda de
artetica cū prius fuerit podagra & postea ar-
tetica .s. quando tumor supueit. Et sic pa-
tet s̄m Galienū q; artetica de podagra nō uere
tanq; genus pdicatur. Ego autē cū arteticam
ab artub; ut sup̄ dixerā nomē traxisse uiderim
quib; ī locis uicturales dolores fuit omnes tales
sue cū tumore sue non arteticos appellare uolui
quod ueteres fere omnes quoq; fecerūt. Sed
quia ad hoc propositum disceptatio hec nihil utili-
tatis apportat tantū de notificatione noīs arteti-
ce dictum sit. Laus deo. *De causis artence*

Artetice cause extrinsece & intrinsece esse
possūt. Q̃tum ad extrinsecas cuiuslibet
rei sex rerū nō nālium uolentus occurus
artetica efficere potest / ueluti excessiua frigidi-
tas excedens caliditas / somnus supfluus / inuia
uigilia quies item. Vnde Rasis nō accidit in-
quit dolor arteticus ī corpore utente exercitio
sed ī maiori pte ī relinquente ipm &c. Verū
tamē supflue fc̄m ut inferius apparebit uictu-
ras debilitando / relaxando item ac humores

fluere faciendo, cū sepe huius passiois existit
imoderatum quoque gaudium, perseverans tristitia,
coitus superfluus, & il potissimum quod super cibum fit,
& est una ex potissimis causis artetice ut fere
vetes omnes enarrant. **¶** Unde Rasis. In pueris
inquit non accidit podagra ante coitum cum mulie-
ribus, & subdit quod in generatione podagre coitus virtu-
tem habet magnam valde, quod apparet ut inquit in
remotione eius in eumicis & c. Et alibi in pueris
inquit mulieribus & eumicis non accidit podagra
nisi cum difficultate & c. & hoc propter non coire. +
Ideo Aristoteles suis in problematibus ac nunc fere
missimus Ipcras. Eumici inquit non podagri-
gant & c. **¶** Est igitur coitus relatu veterum una
ex causis artetice potissimis, quia nutritivam
virtutem debilitat, uicturas quoque, quo fit ut
in talibus superflui humores plurimum generentur, quod
ad uicturas propter coitum relaxatas ac valde debi-
litas facile defluunt, propter quod quod tam ardentem
coitum ipsum amant, plusquam alio morbo artetico de-
tinentur. **¶**

¶ Sane non minus cibi & potus usus anormalis est
morbi huius causa quam ipse coitus. **¶** Nimirum itaque si
divis cardinalibus platibus & alijs huiusmodi
in delicijs & ocio vitam ducentibus, & si non coeat
quia a religionis regula prohibetur, sit hec pas-
sio familiaris. **¶** Nam ciborum & potuum diversitas
exquisita quoque preparandi modus ut de eis plusquam

satis manducet efficit. qua ex ea suis in corpibus
humores supfluit q ad iuncturas decurrentes
sunt morbi huius causa. ¶ Oportet quoque crapulosos
morbus iste diligit & illos maxime q ieiuni aut
q cum bolo uno panis uini barile unum bibent tales
ad mortem usque concomittat. ¶ Acetum item & uinum
album huic passioni multum amittunt & piter cibi q
facile corruptionem recipiunt & hi potissimum ex q
bus supflua humiditas facile gignit ut melones
piscia mora prima olera legumina item porcina
caro pisces & maxime anguilla ac tencha &c.
¶ Et teste Rasi frequens carniu comestio sed gal
linarum atq coturnicu a proprietate hoc efficit Apu
leo teste. ¶ Ex quibus patet q oia que ad humoru
multiplicationem iuuat & que iuncturas ex se de
bilitant uel relaxant huius possunt egritudinis
esse causa. ¶ Consuetarum quoque euacuationu retentio
ut menstruarum emoroydarum sudoris & aliorum huius
modi. ¶ Solitarum item artificialiu euacuationum di
missio ut flo purgationu & talium. ¶ Et item i
mutilatis pp nutrimentu quod in eis supfluit pas
sio hec sepe accidit. ¶ Ac in his item q chronicas eg
tudines passi sunt ac in non bene rectis conalesce
tibus in quibus plerumq accidit q egritudines
eorum sedantur materiis que eas efficiebant de
relictis & tales postea ad iuncturas defluen
tes arteticam gignunt ut de sedata colica sepi
us uisum est. ¶ Unde Auicena de his loquens q
ad arteticam sunt aptiores tales inquit sunt.

sunt habentes egritudines cronicas & cōualescētes
cū non reguntur cū rectificatione & illud ideo
qm̄ eoz uirtutes debilitant a digōne bona & ppe
cū sunt curati cū sedatione absq̄ euacuatione suf-
ficiente & ultima expulsionē & c. ¶ Ista fere oīa
que dicta sunt. Rasis n̄r sumatim tetigit cū inqt
Generat podagrā nauseatine facietates. cū lon-
gum coitus intensus & supfluis. euacuationū so-
litar̄ remotio. frigida complexio. ¶ Successio he-
reditaria. balneū motus post cibū. uinū potens
abundanter bibitum. quia uinū contrariū ē n̄uis.
frequēs ebrietas. & ulr̄ omne id quod malā fac
digōnem & c. ¶ Et ego hos plerūq̄ arteticā icur-
rere uidi q̄ cronicas tibiaz ulcerationes seu que
ī ano sunt fistulas consolidare pmiserūt. aut qui
solitas ad membrū aliquod decurrē supfluitates
constringūt. ¶ He itaq̄ sūt ī sūma extrinsece cāe
que inducere arteticā possunt. q̄ si aliqua nō no-
minata reperitur. ad aliquā istaz erit reducibilis
¶ Intrinsece uero & que magis imediate arteticam
efficere possunt. assignant̄ infra scripte. puta uic-
turaz debilitas. uiaz ductuū largitas. fortis mē-
broz expulsua. uirtutis nutritiue impotētia &
humores fluxu habiles. ¶ Iucturaz debilitas ac
ductuū uiaz largitas tā ex tempore q̄ ex gñone
contrahi potest. ¶ Ex tpre quidē. ut a cū pens-
sione egritudine & ad hūc modū de alijs. ¶ Ex
gñone fiet uirtutis gñatiue impotentia. aut mei
īdispone. pp̄ ei utrūq̄ seu ipsoz altez contingit

indifferenti membris quodlibet cum largis ductibus ac
debile generari ut dietim comprehendimus. **S**piritus enim
ut philosophi omnes uolunt generantis complexionem isequitur sic
quod ex sano membro sanum spiritus, & ex infirmo infir-
mum deciditur. **H**ac ex causa hereditarium hunc mor-
bum appellamus quia spiritus uiri uicturarum debilium
nati uicturas debiles ut plimum generant. **E**x parte for-
titudinis expulsiue fit cum epatis & aliorum membrorum
sit expulsiua fortis tunc enim ad debiliora membra
supfluitates eorum demandant que dehinc sunt huius
egritudinis causa. unde Auerrois .7. collige capto
de egritudinibus stomaci. **C**onsuetudo est inquit ut for-
te membris suas supfluitates ad debile prohibeat
& maxime si ad hoc adiuuat locus & uie que ad
ipsum confluunt &c. **E**t Galienus .13. trapetice
ca. 2. Membra inquit fortia si supfluos a se humo-
res depellant ad debiliora deponuntur. **E**x parte uir-
tutis attenditur nutritiue debilitas cuius causa hu-
mores crudi plimum generantur & huius causa ut Auicenna
inquit hec passio semper ac quod egritudines cronicas
passi sunt & item conualescentibus non debite rectis
accidit frequenter. **E**x parte humoris flegma a-
quosum sui propter fluxibilitatem frequentius est in causa successus
sive sanguis dehinc colera postea uero melancolia.
Inquit tamen Rasis quod podagra fit in tribus complexionibus
in repletis sanguine celeriter in his in quibus sunt
supfluitates semicrude abundanter ualde sed in his
inquit hoc uidi fieri minus licet medici dixerint op-
positum & in corporibus colicis & in his hoc uidi fieri

magis & c. Et sic uidet quodam modo eius oppositum
asserere quod statim dixeram. Sed in loco isto hanc
disceptationem declarare propter utilitatis nobis est.

Ad propositum igitur ueniendo sepius morbum hunc humo-
res efficientes sunt comixti ut colera cum flegmate,
ea enim sibi ingressu ad uicturas prebet, & ita a quo-
sum flegma cum sanguine. Potest is item uictu-
ralis morbus a mala sine materia sine fieri & a ue-
tositate quoque, que concantates uicturarum replet
nervos, cordas ac lacertos extendit & quasi in
quandam continuum solutionem efficiens itensum pro
sepe dolorem inducit. Et he sunt in summa tam
extrinsece quam intrinsece artetice cause. Et sic
amodo ad signa transeundo huic capto fine ipo-
no. Laus deo. *De signis artetice demonstramus*

Mobilis artetica omnes anno singulo regio-
nes uisitat, & illarum quidem icolas potentiores
que tam amabilis est nature quam si quempiam pro
manu sciam aut pede reprehenderit, & ita ut sepe fit
secum pro mense ut ultimum moram traxerit, uix eum ad
mortem usque relinquit. Primos namque impetus ut
diutius cum suo familiari stare queat, omnes quasi
facile incognita, quia ut Auius & prisci philosophi experi-
mentaliter didicerunt, si eo tunc cognoscat facile
non reditura perlitur, quod in sequenti capitulo deo auxi-
liante melius declarabo. Verum possibile non est
ut canoice eam cures nisi immediatas causas cogno-
ueris, ut est mala compta si in ea fuerit ut uentosi-
tas aut humor, ad quarum cognitionem tam extrinsecas

q̄ intrinsecas cās alias quoq̄ cognoscē^{re} necessum
ē. qđ ut recte fiat ordine quo sup̄ descripte s̄t
examinabis. ut videlz si patiens i aliqua nōnali
re excessū quēq̄ comisit. Si aliqua solitaz e-
uacuationū nāliuz uel artificialiū obmibit. si ex-
mutilatis ille fuit. ut egritudo aliqua nō euacua-
ta mā sit sedata. aut ulceratio aliqua antiqua. ut
mā ad memby aliqđ consueta fluere sit restricta.
Dehinc uō ad intrinsecas causas deuei. ut uidelz
si iūcturas debiles aut meatus largos habuit. Et
nōqđ ex tempore aut gnōne id uiciū sit. si ali-
quoz membroz expulsua adeo fortis sit qđ ad pa-
tientia mēbra supfluitates mitte^{re} queat. Si dige-
stua aut asimiliatiua uirtus pp egritudinē ut quā-
uis aliā cām debilitata sit. Et ē tibi omniū istoz
indagatio necessaria siue mala compto siue uētositaz
siue humor i cā fuit. Et non solum dca iuestigā-
da sūt. sed patientis compto. etas. regio. tempus
anni. p̄cedens regimē & similia. pulsus itē. uri-
na quoq̄. Et peccante huore qua diei nāl' hora
ifirmus maḡ afflicter. De colore aut membri
caliditate. ponderositate. iflatione &c. te infra ad-
uitore deo cautū reddā. q̄ te ad cām iuestigandā
plimū uiuāt. His itaq̄ p̄notatis ad actū p̄cticū
ueiēdo. si artetica ab imāli mala comptone pro-
uenerit i colore memby patiens nō mutat. pond̄
aderit nullū. iflatio quoq̄ nulla. Et si a uēto-
sitate sine coloris mutatione memby tensū manē
pambulat dolor. & si regimē p̄cedens uentosita-

tis fuerit multiplicatiuum adhuc te certiore effici
et ¶ Sed quia m̄a frequentius ē i cā ne decipiāis
quod pluribz modis ut inferius apparebit fieri pot
que dca sūt diligenter iuestiga & cui humori ma
gis assentuit eū i causa fore uerisim̄ iudicabis.

¶ Si is sanguis fuerit dolor erit extensiuus cū pul
satione quadam profundus ualde color membri ad
rubedine tendet erit totius ponderositas sudor ali
qualis i facie i fronte grauitas somnolentia quedā.

¶ Et si compto sanguinea fuit si adolescentie etas si
tempata regio si ueris tempus si pcedēs regimen
sanguis multiplicatiuum si pulsus magnus plenus &
undosus & urina rubea & spissa & mane q̄ hora
diei alia infirmū magis afflictoe his oibz uel ex his
pluribus apparentibz certior multo fiet ¶ Sed qa
sanguinis sicut & alioꝝ humoꝝ plures sūt spēs
quia q̄dā purus & q̄dam nō purus ¶ Et ex puro
q̄dā colicus q̄dā flegmaticus & quidā melancolic⁹
erūt i nō puro signa s̄m qualitate humoris eide
dantis denoatione a p̄scriptis aliquat̄ declina
tia & illi plimū consentanea ¶ Et hoc nō minus
alijs i humoribz q̄ i sanguine tibi erūt considerāda

¶ Colera uero dolore acutū pungitiuum & ualde ite
suz efficit q̄ si membz calidum fuit ad cit̄itatem
quandā tendes cū nullo aut paruo tumore ¶ Cōpto
uō colica etas iuuentutis meridionalis regio tē
pus estatis regimē pcedens colere multiplicatiuum
& hora colē fortius molestetur paties pulsus
uero sit uelox urina tenuis & itensa egtones

colerice tūc de colera haudquaquā dubites ¶ Fleg-
maticus huor dolorē mitē satis efficit, tumet
mēbz & tactu frigidū ut plimū repitur. eius
color a sano non multū distat ¶ Quod si complexio
flegmatica fuit, senectutis etas, septētrional' re-
gio tempus hyemis, regimē pcedens flegmatis
multiplicatiū & magis hora flegmatis patiens
affligatur, pulsus sit molis cū diuersitate qdam,
urina remissa spissa tū & eōnes flegmatice nō
erit de flegmate dubitandū quod ē ut plimū i
cā ¶ Melancholia uero raro quo i casu tūc pūis
erit dolor, inflatio membri nūma, grauitas ma-
gna cū stupore quodā, membz liuē aut nigrescit
qd ut plurimū tactu frigidū repitur ¶ Et si cō-
plexio de p se aut de p accidens melancholica fu-
erit ut ē i colico p decidentia ut aliter adusto
regio uero calidissima cuius cā resoluit' hūiduz
& cinericiū manē autumnū tps & regimē pce-
dens mlie multiplicatiū cū quo plus hora mlie
q̄ ceteris molestet' sit appetitus intensus, uria
remissa & tenuis ualde, pulsus nō durus, me-
lancholia i cā esse poteris facile concludē ¶ Et
si hoc tū rarissime contigat, nā humor melancholicus
ē fluxibilitati ineptus ualde pp qd ad iūcturas
difficiliter penetrat ¶ Humor itē simplex raro
arteticā efficit, sepius tamē ut supra dcm est
ab flegmate crudo accit cū quo colera que ei i-
gressū p̄bet comiscet ¶ Et ideo si patiens colicus
regimine flegmatis multiplicatiuo usus fuit uel

econt^{ra} tūc colera cū flegmate cōmiscēbit^{ur} & sig^{na}
p̄mixta erūt. ¶ Sed i humoribus mixtis te mē-
bri color atq; caliditas plurimū decipet. nā co-
lera flegmati p̄mixta ad circūferentiā facile pe-
lit^{ur} p̄ quod membz tūc rubē seu citrinat^{ur} atq;
calē. quō i iunctura flegma dolorē efficiēs fuit.
¶ Ex quo patē q; si tūc id a m̄a calida prouēire
iudicares nō p̄uū i errorē cadēs. ¶ Stat item
ad intra iūcturā colerā dolorē effice^{re} & mēbrū
extrinsecus rōne frigiditatis aeris ut alius
albū uel liuidum eē. ¶ Econt^{ra} flegma dolorē
efficere & aeris caliditatē seu medicamē aliqd
suppositū. ut q̄uis aliud extrinsecus membz
rubeū effice^{re}. & sic rōne coloris m̄a calidā iu-
dicares q; frigida tūc existit ut eō. ¶ Humor
p̄terea exiēs in profundo membri sup̄ficiē ple-
rūq; nō mutat. & sic membri color tūc nullū
tibi iuditiū darē. ¶ Et iterū contingit ut hu-
mor frigidus ad iūcturas defluat dolorē intē-
sum faciens cuius cā febris fiet. causabit in-
somnia. pulsus uelox erit & urina tincta.
cū quo dolori succurre^{re} intendēs sanguinē et
sp̄m ad locū illū i multa quantitate madabit.
qua ex cā locus ille rubē tūc atq; calē. que
tamē oīa calide mē sūt iudicia. & si frigida sit
i cā. ¶ De colore igit^{ur} membri caliditate seu fr-
igiditate nisi p̄seuerē. confidendū non erit. ¶ Ac-
curūt ei sepe plurima que tam coloris seu fr-
igiditatis q; quoq; caliditatis membri causa eē

uictura

Supposit

possunt contra tamen me peccantis naturam. Cuius
igitur signa talia fallacia sepe sunt ad alia dicta re-
currendum erit. Alius item in applicandis loca-
libus error sepe contingit, nam hora potissimum
interdum applicamus frigida que aliquando stupe-
faciendo dolorem remittunt nam tamen frigida ex-
stant quam huius est pro tunc forsam calidam iudicamus.
Contigit & interdum quod materia calida existit ac pau-
ca & ex applicatione calidiorum materia illa pauca re-
soluitur & sedatur dolor, ex quo ad pauca res-
picientes materiam illam fuisse frigidam iudicaret.
Ex quibus patet quod in casu nostro ex inuentionibus et
nocentibus esse pro sepe iudicium quoque fallax. Hic
igitur hos errores tam hora potissimum quam quod getis ice-
das particularia que super te docui diligenter per-
scrutare. Et super que humorem plura concurrunt
eum in causa fore iudicari. At nunc libet de urinis su-
per arteticis significantibus aliqua particularius
differere. Nam istis in partibus trouantuli de omnibus hu-
mani corporis ex urina recte scire se iudicare as-
serunt. Et ut tu in causa nostra ex eis dicere quicquam
cum ratione scias, prelege que sequuntur. Urina ar-
teticorum est interdum alba ac tenuis in qua attho-
mose albe quedam sunt resolutiones, albe que quia
aut a iuncturis aut a flegmate resoluitur, attho-
mose uero seu rotunde. Nam sic minerale aurum
quod in arenulis quorundam fluminum reperit per reuolu-
tionem continuam in puluis granulis rotundatur, ita
istarum resolutionum continua in descensu reuolutioe

Suppositio

ad formā rotūdā athomū similē rotūdāt. **V**erū
ubi mā calida fuit rubeae aut subrubeae resolutio
nes erūt. **E**t si tanta fuit caliditas ut unctuositi
tates resolue queat fide illis cū resolutionibus
urina rubea ac spissa. **Q** si ea liuida aut tur
bida fuit sciam seu alias inferiores uicturas le
xas esse arguit. **N**ā mā reumaticās que pro
tūc hanc egritudinē efficit p spinalē medulam
descendit cuius ps aliqua cū urina miscetur &
tūc eā liuidā seu turbidā efficit. **E**x qbus patet
quātr p signa aliqua ex urina sumpta sup arteti
cā iudicare potes equooc tamē nā p signa consi
milia sup alias plurimas egritudines significare q
potes ut i spūaliū egritudibz fluxu emoroidarū
aut menstruoꝝ & aliōꝝ pluriū prout i his ppis
captis aliqñ declarau. **E**t i hoc finitur caplz ar
tetice demonstratiua signa continēs. Laus deo.

*Pronostica auqz spei arte
nce comuni.*

De artetica passione recte pronosticari
cupias cū ad patientē tuū ueneris. nūq
is primus sit insultus iuestiga. quā cum
succurrit doloribus uicturaz i pms cū apparet
ut Auicena inqt fit eoz cura facilis. sed si cofir
ment & assuescant & illi maxime q ex hūoribz
diuersis geniti sūt nunq curant & c. **D**e hic
uō eius causas tā extrinsecas q intrinsecas exa
minabis. ut ubi grā si paties ex gnōne uicturaz
debiliū fuit. aut ex tempore ueluti senibz qbus
dā sepe contingit. aut ex egritudine cūca defectis

tales si intrinseca aut extrinseca queuis alia cā
arteticā efficiēs ualde potens fuerit & si ille ad
huc primus esset insultus nō facile liberaturos
scias quos & si adhuc releuaueris semp tamen
erit de recidina timendum. ¶ Qui quoq; ex tpre
uel gnōne largos uiaz ductus habuerit & cali
de & humide comptonis extiterit eū uicturaz
dolores euadere difficile erit. ¶ Ex quoq; enī
leui cā p largos illos meatus ad uicturaz con
cauitates mā defluit & tūc cordas lactos seu
neruos extendens dolorem arteticū efficit. ¶ Si
ig' talis arteticā ipam tā difficulter uitare pot
quomō eū semel aut pluries captū putēs ab re
cidina custodire. ¶ Arteticus itē q' i cibo & po
tu fuerit dissolutus seu coitu supfluo usus aut
q' caliditati seu frigiditati excessiuis frequēter
occurrit seu q' rebus alijs nō nālibz libēs uel
iunctus abutitur aut ex his fuit q' artes labo
riosas exercet ueluti uiatores uel grauios
nera deferentes aut consiles cū difficultate cu
rabitur. ¶ Quāto quoq; mā resolutioi magis
inepta fuit & itē magis uicture submissē dū
nō equalitatē i his posueris tanto difficiluis
curā recipiūt. ¶ Ideo Rasis si dolent inqt ar
ticuli ex humore melancolico grosso ut crudo
ad dispōnē nālem cōuerti nō possūt & propē
anche & pedū articuli pp .s. eoz submissionē
& c. ¶ Alij tamē ex alijs humoribus lexi pfe
cte sanantur & p̄cipue si mā fuit sanguinea &c.

In doloribus p̄terea iuncturaz nō spasmus sed
dolor extensiuus tantūmodo fit. Materie ei
que artetica efficiūt nō i nervis neq; cordis
sed i ligamentis aut iuncturaz concavitatibz
ibibuntur & nervos cordas aut meatus extē
dentes quandā cōtinui soluptōnē efficiūt & do
lorē p̄ consequēs. Dolor itē i quavis iuctura
factus tuore ad extra apparente nullo ut
plimuz fit molestior. Appente ūō mitigat̄ q̄
mā ad ext̄ pulsa maiori i spaciositate continet̄
& sic nō tanta fit cōtinui soluptio & p̄ seq̄s
non tantū fit dolor int̄sus hoc tñ intellige u
bi mā amplius nulla fluat. Vbi p̄terea iuc
turaz concavitates minus ample fuerit dū mō
cetera sint paria acuti ac intensi magis doloēs
fuit / s̄o ingebat Haly q̄ ē i police pedis dolor
nō mō pp̄ a fonte caloris distantia fit molesti
or sed quia eius p̄na ē quantitas & c̄. Dolor
itē arteticus ad membr̄ idē sepe rediēs eius
tantū uirtutē debilitat ut maciē i eo tandem
moueat. Et iuncturaz seu ligamentoz quoq;
ap̄ata maiori curantur cū difficultate q̄ si i lo
cis minus dep̄ssis ut sūt nervi caro & c̄. Ar
ticuli p̄terea i quibus mā igipsatur nunq̄ ad
dispōnēz nālē comitunt̄. Rasis & pluriū uet̄ez
testimoio. Vnde Galienus libro decē t̄cta
tū capto de artetica noiator̄ iquit poroz ḡno
ē ut postq̄ facti fuerit nunq̄ spes ē q̄ ad pri
stinū statum certitudinat̄ reuertant̄ & c̄. qd̄

quoque i libello de pūcto sensit ovidius cū inquit
Soluere nodosam nescit medicina podagrā & Et
ei p nodosā intelligit i cuius nodis mā ē i gypse
am cōmutata. Nā cum i articuloꝝ aliquo apostema
diu pseuerans manserit mā illa magis diutius in
grossat & sic tandē in gypseam cōmutatur. Ar
retica rursus que ab acuta colera proueit ut Au
cena inquit subitā plerūq; mortē inducit & Ra
sis quoque libro diuisionū cā de podagra & uic
turaz doloribus inquit q solitus poxissimū icur
rere si post consuetū tempus eueire tardauit
stati cū incurrit poxissimū de consueto huore
purgetur ut puta peccante sanguine p flobotho
miā colera autē seu crudo flegmate p appetū
farmaciū & Et huius inqt nō obliuiscaris q
mā qūq; ad subitā mortē inducit interdum ad
asina cuius signū ē tremor cordis & hanelit
strictura & qūq; facit incurrere palefū & ap
poptiam & Et illius quoque signa sūt quia inci
pit tremor cordis & aliqd ex pturbatione
sensuū & qūq; hoc subito adueit qua pp nō
dimittat qn statū euacuet cū sentit poxissimū
& c. Ad hec igit bene mentē semp habeas qz
nō solū i pronosticando sed i actu quoꝝ p̄tico
tibi utile multū erit & Multoties p̄tea cu
ratio doloris uicturaz ut Auicena inqt fit cā
pnciei quia supflua mā ad uicturas currere
consueta ad pncipalia reddit aut ad membra
alia cā fit tumor & c. Aptiora isup tpra

H

ut uicturay dolores eueiant sūt uer propter motū
sanguis & humoz i eo ut Auicena inqt & autūm
pp maliciā humoz & digestiois & antecessione di
lātioniū poroz i estate & ex calore q fortis fit in
die ¶ Artetica que ex humore melancolico gign
tur curatur cū difficultate quia eius mā ut inqt
Rasis mēi cancri uicinat ¶ Febres insup matiaz
artetice cōsumantes dolorem arteticū plerūqz cu
rant ¶ Emoroyday itē fluxus seu uentris sangui
nis aut uarices artetico supueientes egritudis
soluptione denūciant ¶ Et idem fac̄ urina grossa
i quantitate multa pseuerās ¶ Si i uehementi do
lore artetico mentis alienatio cū tremore cordis
& hanelitus difficultate supuenerit infirmū ea
die moriturū pronūcia ¶ Et si cum hoc formicās
pulsus adfuit & i facie sudor frigidus apparu
erit mors eū sine mora rapiet ¶ Dolorem itē ar
teticū q die una p̄ exterius applicata remedia
sedatur & altera die nō ab humoz diuersitate
proueire scito ¶ Et hoc testat Rasis cū inqt si
uideris qnqz patientem p̄ diuersa emplastra unia
mentū conseq & interdū nocumentū ab humoz
diuersitate id̄ proueire haudquaq̄ dubitabis ¶ Ta
lis autē humoz diuersitas magis q̄ uniformitas
prolongat̄ poxissimū ¶ Et sic patet qd̄ & qualiter
i quacūqz artetice spē sit generaliter pronosticā
dum . Laus deo . *Quid sit angria que quoqz ti
pronostica sibi propria q̄ demonstratua signa*

7

Modo de artetice spēbus differendum est.
Et p̄mo de ciragra que ē uicturay manū
dolor cū timore aut sine ab imateriali
mala complone uētositate aut huore i cōcauitate
ip̄ay ex̄nte prouēiens. Et huius demonstratua
signa a quacūq; cā fiat i cā. 3°. ordinate cōpies
pro quo solū ad aliqua pronostica ip̄i ciragre p̄
tinentia t̄nseundum erit. Vbi iḡ cetera sit pa
ria citius ciragra q̄ sciatica aut podagra termina
bitur. Est ei materia eius multo multo minus
terrestris, pp̄ qd̄ Rasis eā i suo genē illis cali
diore aiebat. Maiori quoq; cū difficultate q̄
illay aliqua reciduat non ei manus ueluti scia
aut pedes ita submisse sūt, quo fit ut huores nō tā
facile ad eas defluant. Et ideo Auicena de ciraḡ
loquēs, dolores inq̄t q̄ sūt p̄ter sciaticā & podagrā
cū curant̄ & eradicant̄ eoy mē nō redeunt uelocit̄.
Et unū subiungēs oībz artetice doloribus cōe art
q̄ si confirmēt̄ & assuescāt curant̄ nunq̄, qd̄ fit
quia dolor i quauis uicturay assuefactus eas a
deo debilitat, ut ex quaq; leui cā ad eā materia
defluat, pp̄ quod tales posse ab recidua defendē
ipossibile quodā mō uidet̄. Medicinali t̄n b̄nfi
cio p̄ximis plerūq; retardat̄. Dolor itē in
ciragra fit nōnunq̄ adeo intensus ut mā plurima
ad locū dolorosum defluat & maiori sepe i quā
titate q̄ concant̄as illius uicture continē queat,
cā causa uictura illa disnodatur, & ex propo loco
membz resilit, pp̄riamq; figurā d̄p̄dit debinc

uō qualiscunq; humor ille fuerit a regimine nature
destituitur & extraneū quendā calorem acquirit
p̄ quē subtile resoluitur & remanēs īgip̄satur ta-
lis nempe curat̄ p̄fecte nūq̄ ut ī pronosticis ge-
neralibus hūisti. Ex his itaq; patet quid sit
ciragra que quoq; tā pronostica q̄ eius demon-
stratiua signa. Laus deo. **Sanguine ciragre q̄l
amq; sanguis ille fuit q̄ ad eius digestiōem
atq; euacuationē aīa p̄
qua si sola colēa ī cā fuit
tā digesta q̄ illi solutiā cōpic**

Ciragra a sanguine prouenerit & uirtus
ac cetera consenserit cōibus p̄ prius sup-
fluitatib; nāliē seu p̄ cristere aut aliter
eductis de basilica oppositi lateris fiat flobotho-
mia. Et ubi etas uel aliud eam prohibeat sup-
mates cū scarificatione apponi uentosas iube. Et
de sanguine sū tenorem uirtutis comptonem
etate plectoria & silia plus aut minus extrahē-
dum. At cū de eo uice una sit nūq; magna
q̄titas minuēda ubi grandis fuit pleitudo ne-
cessariam tūc tibi quantitātē duab; aut ī plibus
uicib; extrahē. Et eo cū p̄stat ut ī saphena
lateris oppositi fiat secundatio. Quod si cirag-
manus ambas detinuerit exūte repletionē
de duab; saphenis minutionē face que sū do-
ctrinā Auicene simul fienda esset cū inq̄t Et
si fuit cōis uicturis corporis ex utrisq; ptib;
flo. simul fienda ē & c. ut p̄ hoc ipse uelit q̄

si infirmus ciragrā & podagrā simul patiat q̄ tā
de saphēis q̄ de basilicis flobothomia simul fienda
sit. In hoc tamē cāu laudo potius q̄ manē i ba-
silica & sero i saphena fiat flo^a. Vex ubi ex his
fuit q̄ emoroydalem fluxū aut mēstrualē pati-
sueūt i oī casu saphenas incidē p̄stat. dehinc
autē emoroydes seu menstrua prouoca. Et hoc
erit huius passionis cura potissima ubi .s. ea
ab sanguinis abundantia fiat. nec alio postea q̄
alteratiuis opus erit. Vnū hic scito q̄ nisi pa-
tiens se bono regie rexerit tā i laxatione q̄ mi-
nutione paucū iuuamentū consequet. Ioco R. a
lis q̄ utunt inqt regimine eroneo & potus co-
pia umi nō sequent utilitatē magnā i laxatione
neq̄ minutione. quia humores semicrudi cong-
gant i eis celeriter ex malo regimine &c. At
si colicus aut flegmaticus sanguis ille fuerit.
flo^a tā copiosa fienda non erit. quia tamē fm
exigentia fca digerē tūc mān necesse ē. Ioco
R. alis de artetica sanguina loquēs. quotiens
apā inqt sanguis uehementis inflamatiois fue-
rit. noscas q̄ i toto corpore sanguis colericus
existit. & ideo post minutionē euacuato colē
fieri debet &c. ut p̄ hoc uelit q̄ mā exnte co-
lerica simplr aut a p̄dominio. & flo^a ubi op^o fuerit
fca. alia nulla erit digto expectanda. s̄z erit
soluptiuū appropriatū exhibendum. unde desc̄p-
tis digestiuis multiplicia soluptiua desc̄baz.
ut fm exigentia magis placitū tibi eligere

nonnullis

quibz si egri inducas
dederit Vti poteris

cōcauitatū deducē sanguinē ingrossabit & eius fer-
uorē rōne colere conq̄situm extinguet. Ex quo p̄z
eā q̄ maxime cōueire. At si magistralē sirupū fa-
cere libeat unibas centū accipe & pomi citoniorū
aut piri .ʒ. iij. Ista i libris tribz aque ad con-
sumptionē usqz tertie ptis decoque, de hic coletur
& colature succi endiuue residentia fca vncias sex
adiūge & granatorū mucorū aut berberis uini .ʒ.
iij. guchari .lb. ij. fiat sirupus cū rubeis sandelis
aromaticatus, de quo si longus fuit .iij. vncias
dato. Et si sit debite coctus .ʒ. i. s. aq̄ endiuue
ʒ. ij. & aque acetose .ʒ. i. cōmiscendo. Et si po-
mū citoniū nō habūis eius loco de uino suo uncias
quatuor impone, ex quibus sirupū ut p̄us facito.
Cū aliquē ex p̄sēptis digestiuis uicibz aliquot
exhibueris ubi mām euacuandā cernēs iuxta doct̄
nā Rasis cassiā cū aqua endiuue ut solatri extēta
p̄be. Vel ab uncia una i duas ifrasēpti sirupi p̄
horas duas ante diē dabis, plus tamē aut minus
sūm q̄ indicas respectu op̄onis illius quā facit tuo
ifirmo cōueire. Facias ergo sic, accipe corticū
mirabolanoz citrimoz .ʒ. vi. electi uero reubar-
bari tātūdem spice .ʒ. s. sup mirabolanos aque
cisterne ut boni fontis calide tantū pone q̄ digi-
tis duobz supeminēat, & idē de reubarō ac spica
cū aqua endiuue fiat, & si tūc estas fūit i sole
oīa pone, sup cinēs uero calidos i hyeme, cūqz
aquā aliquāliter cōsumptā uideris colet, & tam
sup reubarbaz q̄ mirabolanos aquā aliā suppone.

hoc totiens faciendo donec tam reubarbari q̄ mirabolani saporem atq; odorem perdidit. Dehinc uero has aquas accipe quas cum guchari .lb. .j. uilibica & eo debite colato usq; ad debitam spissitudinem decoquat. dum uero sic coquit dyagredum in petia rara ligati unciam mediam in eo continue teneas. illam sepius exprimendo & cum debite coctus fuerit usui reserua. de quo ut est deum uter.

¶ Est ei soluptiuum nobile ac gustui gratissimum. ¶ Vel rosaceum sirupum quem Rasis summe laudat cum dyagredio in petia rara ligato dum coquitur ut precedentem facias soluptiuum. ¶ Vel facias sic accipe corticum mirabolanoꝝ citinoꝝ .ʒ. .j. infundantur in aqua lactis modico mellis addito & horis .x. in infusione dimissis fiat expressio fortis cum qua electuarij de succo rosarum .ʒ. .ij. misce & fiat potus quem per horas duas ante diem dabis. ¶ Vel solum unciam mediam electuarij de succo rosarum cum aqua lactis distempati. ¶ Et si in formam solidam ut cointer ultramontes fit eum habueris sine caprino sero prebe. est ei satis in forma illa gustui delectabile. ¶ Et hoc de succo rosarum electuarii principatim pro ciragra ac podagra calida adinuentum est. ¶ Vel facias sic accipe reubarbari electi .ʒ. .ij. spice .ʒ. .vi. ista in uino aspergantur albo. dehinc totum in aqua lactis infunde. quo horis decem in infusione dimisso fortis expressio fiat. cui succo rosarum noui tres dragmas uel .ʒ. .f. adde & fiat potus quem ut super

dabis. ¶ Vel .ʒ. ꝑ. succi rosarū noui cum aq̄ lactis
distempa & potui tribue. ¶ Vel facias sic accipe
scamonee i pomo decocte .ʒ. ꝑ. masticis .ʒ. ii.
rosarū rubearū .ʒ. s. tere oīa & pone i lb. ꝑ. aq̄
cisterne ul' boni fontis aut rosarū & die una
sua nocte i infusione dimissis colet̄. cuius ab ū
cia media ad unā usq; plus tamē ul' minus fm
tui infirmi potentia sit dosis. gucharū tamē pro
libito adde. ¶ In formā pillarū accipe mirabola
noz citrinoy .ʒ. ꝑ. masticis .ʒ. ii. rosarū rube
arū macis croci añ .ʒ. ꝑ. hmodactiloy .ʒ. ii. s.
dyagredy .ʒ. s. aloes .ʒ. ii. fiat cum sirupo de
sticados pillarū pasta de qua a dragma una ad
unā cū dimidia cū lib& dato. ¶ Vel da .ʒ. ꝑ. pil
lularū de hmodactilis miōy descriptione mesue.

¶ Habes itaq; quat̄ sanguis colera p̄cipans sit e
uacuandus que digestiua & que consumīr solup
tina conueiant. ¶ Et hec eadem tā digestiua .s.
q̄ soluptiua colera sola peccante conueniunt. ¶ Cū
iḡ ea i cā fuit ad p̄sens captim recursū habe.

¶ Si autē sanguis flegmaticus fuit p̄ admixtionē
aquosi flegmatis id frequētius fiet. cuius cā li
berius ad uicturas penetrat. ¶ Et tūc nō tā copi
osa ueluti i puro sanguine flo^r erit fienda. qua
fm exigentiam fca pro mēi digōne nō tanta q̄
ta i p̄cedenti requirit̄ feruoris extinctio. et sic
i p̄scriptis sirupis posses tertiā rosati mellis p̄
te adiungere. ¶ Pro soluptiuo uero antesc̄ptus
sirupus ille soluptiuus multū conueir& & eo

maxime si mirabolanoꝝ citrinoꝝ loco kebulos ipo
sueris . Et piter de p̄scriptis tā potalibus q̄ alijs
soluptiuis i quibus mirabolanoꝝ citrinoꝝ cortices
iponunt̄ fiendum erit . Et itē i cū isto electuarij
de succo rosarū loco dyafemicon conueiret̄ . Cōuei
unt & p̄scripte quoq; pille . Et quia medicus
omnis ad has intentiones diuersa ac uaria scit exhi
bere soluptua & uarijs itē i formis his paucis
in domesticis quibus ubi opus fuit uti conueuerā
contētus esse uolui . Posses itē ad p̄scriptas am
bas intentiones pro sanguinis igrossatione ne . s .
ita facile ad uicturas defluat p̄ horā ante pastū
bolū unū triasandeloy exhibē . Vel de infra scri
pta confectione que h̄t margaritarū subtilissime
trictay . ʒ . iij . coraloꝝ rubeoꝝ . ʒ . ij . rosarū ru
beay . ʒ . i . ossis de corde cerui . ʒ . i . sandeloru
rubeoꝝ . ʒ . i . s . guchari albi . lb . s . qd̄ cū aqua
rosata dissoluat̄ cui postea consue rosarū antique
uncia unā adde & i morsellis fiat confectio . Vel
facias sic accipe consue rosarū antique . ʒ . i . s .
triasandeloy . ʒ . iij . coraloꝝ rubeoꝝ subtilissime
trictoy . ʒ . i . fiat mixtura p̄ bolos deauratos si
libē de qbz unū pro uice dabis . Et sic patet
qd̄ i ciragra ab sanguine prouēienti qual' sanguis
ille fuerit tā rōne digonis mei q̄ ipius euacua
tionis sit fiendū . Laus deo

**De hys q̄mān flegma
nciam ciragrā efficientes digerūt**

Aristime melancholicus humor ciragrā effi
ciē / pro quo nullā q̄tum ad eius digonē

71

& educationē curo mentionē facē. Verū ab flegmate frequenter accidit & ab aquoso sepius successiue nō a mucillaginoso seu crudo a vitreo nō seu gypseo cū ea i uicturis difficulter penetrēt fere nunq̄. Quātū igit tale flegma digerendū sit ac quis i eius educatione sit obseruandus ordo p̄sens capitū edocebit. Si igitur flegma illud aquosum fuerit accipe mellis rosati sirupi de sticados añ .z. ij. aquaz uie absinthi & hbe palefis añ .z. ij. s. clarificetur pro uicibus duabus & aromatiget cū nuce muscata de quo toties donec tibi mā digesta appareat exhibebis. Vel facias sic accipe aquaz absinthi & herbe palefis añ .z. iij. aque uie & floz sambuci añ .z. ij. mell' rosati .z. vi. vini citonoz .z. j. fiat uleb aromaticatū cū nuce muscata aut optimo cinamomo de quo uncias quatuor pro uice dabis. Vel alit' accipe aquaz hbe palefis floz sambuci & salue añ .z. iij. aque uie .z. vi. mellis rosati lb. s. fiat ut supra uleb cū nuce muscata aromaticatū de quo .z. iij. pro uice p̄be. Vel hūc facias p̄ciosissimū i hoc cū magrālem sirupū q̄ recipit salue sticados hbe palefis uie añ .m. p. s. betoice .m. p. absinthi sicci camedri os floz anthos añ .m. s. passulaz .z. j. fiat decoctio & cū libris tribz dispumati mellis & acetū passulati .z. j. s. sirupus cū nuce muscata aromaticatus de quo si longus fuerit uncias quatuor pro uice propinabis ubi nō debite

coctus uncias duas cū aquarū iue herbe palefis &
saluie añ .z. .j. & erit pro dosi una quod istoꝝ
libuit uicibus aliquot datum poptime matia
ista digeret. ¶ Ad quod itē uehementē adiuuat
si p horam ante cibū bolū unū aromatici rosati
desceptione gabrielis exhibuis. ¶ Sed ut mesue
iube cū sirupo rosato fiendū erit uel saltē cu
charū cū quo fit rosacea aqua dissoluat. ¶ Vel
de mixtura tali dragmas tres pro uice pbe q̄
recipit conserue rosarū .z. .j. coraloz rubeoz
3. .j. s. margaritarū .3. .j. aromatici rosati
z. .ij. fiat mixtura quā si deaurare cupis p
bolos facias & p horā ante pastū utere. ¶ Si
autē mucillaginosū flegma i cā fuerit de p̄sc̄p
tis digestiuis ptes duas accipe oximellis squi
tici pte unā & cū aquarū p̄scriptarū sufficiētī
quantitate misce & aromaticando clarificet &
ifirmo pbe. Nam eius pp viscositate digesti
uū aliquatū icisuiū esse debet & sic oximel
squiticiū q̄ bñ conueit. ¶ Plurimū i hoc casu
oximel compositū & alia fortia apitua i pn
cipio plent & male. ¶ Sed i declinatione da
ri cōuenientius possūt. ¶ Et quia mā ista est
cruda & ut plimūz i quātitate multa nō sic
facile ad digonem deueit. vnde ueluti qdam
impiti facuit ut inquit Rasis non erit expe
ctanda digestio. Erīt itaqz muneranda & cū
medicis qdem lenibz. ¶ Vnde Auicena i casu
nro sequere inqt cū medicinis mondificantibz

fm gradatione ¶ Et subdit q̄ sūt de homībus
q̄ describūt initiū cum facile post facile &
sigillant cū forti post maturationē & c̄ quod
supple bñ factū ē p̄ hoc itaqz uult q̄ mā exi-
stente cruda debemus debilioribz a principio
farmacis uti gradati ad maturationē usqz cū
fortioribus p̄cedendo ¶ Cū autē flegma hoc
tā pp̄ sui cruditatē & indigestionē q̄ eius in
uicturaz concantatibz profundationē sit mt-
tū educationi rebelle uult R̄ asis q̄ illa que
modice sit uirtutis exhibenda nō sit q̄ ut
inqt flegma ipm calefaciūt & nō educētia
nocumentū iferūt ipm augendo & c̄ .i. uento-
sando aut fluere faciendo ¶ Et sic uidet̄ ex
eius intentione q̄ forte sit pp̄māduz farma-
cū & hoc uerū ē sed ī multo minori dosi q̄ mā
maturata . Et hoc idē uolebat Auicena p̄ so-
luptionē subtilē cū inquit . Et tu interi alle-
uias cū soluptiuo subtili & c̄ . hoc tamē clarus
ī capto de curatione podagre flegmatice uo-
luit Alexander cū inqt melius si nō semel
purgetur sed sepe & paulatī oportet deducē
uentrē ut spissi & uiscoli humores possint
furti subtrahendo educi ¶ Nā si sub una potio-
ne & semel uolumus purgare dū totū exagi-
tatur corpus q̄ inueiuntur ī sumitate educū-
tur & que spissa sūt & uiscola latentia dere-
liquūt ¶ Et ideo paulatim subinde accepto
medicamine facilius educūtur subtiliantur

ei si frequenter & paulatim accipiat &c. De me-
te igitur nostrorum ueterum est sepe forte farmaci exhibe-
dum quod in dosi minori quam nunc ipsa digesta. De
his itaque solutiuis huic materie appropriatis per
uarias formas que sequuntur capta deo fauente
te copiosum faciet propter quod huic finem impono.

Laus deo.

*De solutiuis potionibus que flegmaticam
materiae aridam efficienter educunt*

Solicatos homines diuina artetica ut plurimum
captiuat quorum uarij sunt appetitus sic ut
nonnulli potiones alij pillas & alij con-
fectiones seu solutiuos pulueres diligant de
quibus omnibus adiutore deo te infra copiosum faciam
& primo de solutiuis potionibus quarum descriptio-
nes presens capitulum tibi dabit. Ut igitur ad actum
practicum te deducam in forma potabili hanc nobilem
potionem dabis que recipit sticados libe palefis
ysopi comedrios an. .ii. s. passulaz ligritie an.
z. s. fiat ex his decoctio dehinc accipe mirabo-
lanorum kebulorum .z. .vi. quos in modico aqua lactis
infunde sirupi de sticados parum addendo & cum
horis .x. in infusione persistet fortis fiat ex-
pressio quam reserua deinde accipe turbit .z. .ii. zi-
gebris .z. .s. salis gemme .g. .vi. infundantur in
modico decoctionis prescripte & horis .x. in illa
infusione derelictis expressionem facere quam cum pre-
scripta misce mellis rosati unciam unam addendo
& ex his fiat potio quam per horas duas ante diem
infirmo tuo prebe. In crastinum autem in aurora

modicū tiriache sine ¶ Nunq̄ eī die sequenti
assūptionē farmaci n̄a existente frigida obliuio
tradendum ē q̄n tuo patienti i aurora tiriache i
modicū exhibeas . Iplā eī materiez reliquias mō
dificat cū facilitate ac resoluit & oīa membra
confortat ut Auicena inqt ¶ Vex ipse i cān isto
potione istā exhibebat que h̄t h̄modactiloꝝ . 3 .
xxx . pulpe coloq̄ntide . 3 . x . decoquant̄ i lib̄s
quideci aque donec ad tres libras redeant / cui
sextā ptem dabat & tu si lib̄s zucharū pro li
bito adde / ut posses cum zucharo eū uilibigare
& sm uirtutis tenorē dosim cōuenientē dare
¶ Vel hūc facias sirupū soluptiuū q̄ recipit t̄bit
z . vi . ḡngebris . ʒ . s . agarici . ʒ . iii . cortici
kebulorū . ʒ . iii . croci . 3 . i . pipis longi . ʒ . iii .
conquassentur oīa sup que aquā ad eminentiā
duoz digitoꝝ ponas ¶ Dehinc sup cineres cali
dos teneat̄ / cūq̄ aliquantulū aqua ip̄a cōsūpta
fuit colet̄ / & de noua aqua itez supponat̄ hoc
toties faciendo donec tam saporem q̄ odorem p
prios res ille pdiderit / postea cū libra una zu
chari colaturā illam uilibiga / quo f̄co coletur
& successiue ad p̄fectā coctionē decoquat̄ / cui
autē sic decoquit̄ dyagredij unciā mediā i pe
tia rara ligati i eo continue buli sepius illam
petiā exprimendo & erit tanq̄ alioꝝ soluptioꝝ
calcar / de tali sirupo ab unciā mediā una ad
duas usq̄ pro dosi una dabis / plus tamē aut
minus pro ut eum opari dep̄ndes ¶ Vel facias

sic & e' illius boni Rasis Accipe turbit libra
una sup quod aque tres libras appone & sup
calidos cineres consumere aliquantulum pmitte
dehinc coletur & si turbit saporem ppru
non pdiderit de aqua alia itez suppone & hoc
totiens facito q ipm turbit ppruum saporem
pdlat aqua postea illam tota cu libra una cu
chari uilibici & ad spissitudinem decoque c?
dosis sit quarta ps sui ¶ Et si libe calcar ad
uingere facias ut i pcedenti de dyagredio feci
sti ¶ Vel accipe corticu radicem feniculi &
radicu apij añ .3. x. coloquintide centauree
minoris ameos anesi gedoarie exule añ .3. v.
his conquassatis tres libras aque suppone &
donec ad una redeat buliant & cu .7. viij.
guchari sirupu pfice cuius dosis ab uncia u
na usq ad duas ¶ Vel aliter accipe turbit
-7. s. hmodactiloꝝ .3. ij. gedoarie .3. i. zi
zebris .3. i. s. coque i libra una cu dimidia
lactis uachini donec ps tertia tantu mo ma
neat & lac illud colatu sit dosis una ¶ Ra
sis aute turbit solu i uachino lacte bulare fa
ciebat de quo postea suu infirmu laxabat.

¶ Quidam de caronopodion seu pede coruino festu
magnu faciut Auicena & alios nonullos ue
teres i testes adducentes q uelle uidentur eu
q hmodactili ualere i hoc cau melius. Sed
cu unu ex laticinijs ipm sit non nobis nec ite
simplicistis bn cognitum hmodactilos sz arte

fit

correctos laudo potius. ¶ Nocuentū ei tūc stoma-
co possunt inferre nullū. ¶ Qz si ut dē m̄ ē antiqz
aliquis eius loco pede coruino usi sūt illoz tūc forsā
neutrū cū suis correctius exhibebant. cū qz solū
q̄ solos hmodactilos minus stomacho nocē comphe-
derent. eū potius exhibebant. ¶ Clamant ei uetēs
omnes ut i hoc casu stomachi custodiam habeamus.
nā eius pturbatio ē cā ut ad uicturas maior reuma-
tismi fluxus fiat. ¶ Et ideo Rasis & Auicena her-
modactilos cū gīngebre pipere & ciminio compone-
bant aientes eum sic compositū stomacho non nocere
quynimo ipm̄ potius sustinere. ¶ Et addebat Auic^a
qz adhuc oibus melius ē si cum eis aloes admixtum
fuerit. ¶ Qz si eum non posueris gīngeber & ciminū
nullo mō p̄termittas. ¶ Cū igit̄ i p̄sentiaz pes corui-
nus p̄ hbolarios non bene distincte cognoscatur p̄
piculū quod im̄dē si aliud laticinium eius loco
daret̄ dimittē eū & uti nobis cōiter notis p̄ualere
censeo. sed ubi cognitū fuerit eo audacter utē. ¶ Et
tantū de potionibus soluptius dē m̄ sit. Laus dō.

Pille q̄ caragre m̄az flegmatici soluit

Aliqui potiones recipe nequentes pillas p̄-
diligunt. ¶ In casu igit̄ tali fetidaz aut de
hmodactilis maiorz .3. .j. dabis. ¶ Vel fa-
cias sic. accipe turbit .3. .x. rosaz rubeaz .3. .j.
s. spice .3. .s. hmodactiloz .3. .ij. dyagredij .3. .ij.
m̄. formentur cū uino citoioz pille quaz drag-
mā unā dato. ¶ Vel facias sic. accipe turbit elec-
ti .3. .ij. hmodactiloz .3. .ij. s. gīngebri .3. .s.

sal gēme .3. s. me .7. ij. milij sol' cassie lignee ro
 sanz rubeaz spice añ .3. s. masticis dyagredij añ
 7. iij. aloes epatici .3. vi. fiant pille cū sirupo
 de sticados & pro una dosi dragmā uel unā cū di
 midia dabis. **¶** Vel facias sic & i hoc cā sūt poptie
¶ Accipe caroballam xiloballam spice gariofilorū
 saxifragie granoy solis seminis femculi ameos apij
 petrolilij spgi brusi amoni salis gēme macropipis
 añ .7. i. rosaz rubeaz .7. ij. masticis .3. i. hmo
 dactiloy agarici colocuitide turbit añ .3. ij. s. dya
 gredij .3. iij. aloes .2. ij. s. fiant pille cū succo
 me uel sirupo de sticados quaz dosis erit a drag
 ma una usq; ad unā cū dimidia. **¶** Vel da tatūdez
 ex pillis Auicene que hnt cumini gingebris añ .3. i.
 hmodactiloy .3. ij. aloes .3. ij. s. fiant pille cum
 sirupo de sticados. **¶** Vel facias sic accipe turbit .3.
 7. s. colocuitide .7. i. bdelij .g. xv. fiat pille
 cū succo femculi ut me quaz dosis sit dragma .1.

¶ Vni semp meti habeas cū educe māas a iūcturis uo
 lueris minutas pillas semp face. **¶** Si autē a sto
 maco epate ut capite & c' grossas magis. Et i tān
 de pillis sit dictum. Laus deo. **De confectiombus &
 puluerib; curagre materii fleg
 maticam educentibus.**

Purum potiones ac pillulas abhorrent qz
 gra quarūda confectiōnū ac puluerū ali
 quoz descriptiones i hoc capto ponā ut
 modis uarijs soluptina parata sim uariū appetitū
 i firmoz habeas. **¶** In hoc itaq; casu bñdicta multū

cōuenit cuius unciā mediā pro una dosi dabis . +
¶ Vel facias sic / accipe gedoarie . 3 . iij . exule . 3 . i .
gingebris . 3 . iij . ʒ . ii . turbit . 3 . iij . cinamoi
macis croci añ . ʒ . i . guchari . ʒ . vi . eū cū aqua
hbe palefis dissolue addendo uini citomoz . ʒ . s .
& fac confectionē p bolos cʳ dosis sit . ʒ . s . ¶ Vel
posses addere guchari ad pondus omniū & puluēz
facē cuius dosis erit a dragmis duabz i tribz ¶ Vel
facias sic / accipe hmodactiloz . 3 . i . s . masticis
3 . s . guchari . 3 . ii . fiat puluis q̄ erit una dosis .
¶ Vel utere puluere Rasis q̄ recipit turbit . 3 . x .
gingebris . 3 . ii . guchari . 3 . xv . fiat puluis cuius
dosis sit unciā mediā ¶ Vel accipe guchari lb . s .
quod cū aqua uie uel hbe palefis dissolue . & his
impositis pulueribz fiat p bolos confectio cʳ dosis
sit ab unciā mediā usqz ad dragmas sex ¶ Ego ali
qn sic itez facē consueui & ē confectio i casu isto
putilis multū ac delicata satis . que h̄t uini cito
moz lb . iij . mellis dispumati lb . ii . coquantur debite
dehic accipe gariofiloz gingebris masticis pipis
longi cinamomi nucis muscate añ . 3 . ii . hmodac
tiloz . ʒ . s . turbit boi . ʒ . i . s . dyagredij . 3 . iij .
fiat puluis que cū melle illo debite cocto misce
& i dyacitonte formā confectionē face dosis est
ab unciā mediā usqz ad dragmas sex ¶ Vel faci
as sic / Accipe rosaz rubeaz cinamomi ginz añ
3 . ii . sandeloz albor & rubeoz añ . 3 . i . masticis
. ʒ . ii . hmodactiloz . ʒ . s . exule . 3 . iij . turbit
. 3 . vi . dyagredij . 3 . ii . s . guchari lb . i . s . eum

cū aqua hbe paleſis ine aut ſalme diſſoluat̄ uini ci-
tonioꝝ ptem quartā addendo & fiat p bolos confe-
ctio cuius doſis ſit .ʒ.ʒ. ¶ Poſſes iſtaz confectio-
nū ſpes cū tantūde guchāi cōmiſcere & i puluēs
uti .ciii. tūc dragmas duas dabis ¶ Et i hoc con-
fectionū atqꝫ pulueꝝ deſcriptiones finiūt . Laus deo

*Qualiter mā cimista ciragra
efficiens digerenda .mꝫ euacuada ſit*

Eru & ſi a p̄dominio artetice mā ut plu-
rimū ſit flegmatica cū ipā tamē ſepius
colera comiſcet̄ quo iꝫ i cān pillis de h-
modactilis minoribꝫ utere ¶ Et que ſup̄ deſcripta
ſūt ſoluptina cōuenientia . ſ. dum colera cum ſā-
guine admixta ſūt i iſtis miſcenda erūt ¶ Illa au-
tē colerā reſpicuit & que ſtatim deſcripta ſunt
flegma . ſ. deo ſm humore p̄dñantem plus de u-
no & minus de alio cōmiſcendum erit ut econtr̄
¶ Unde colera p̄dñante i receptis p̄ſcriptis de turbit
ac de hmodactilis erit diminuendū de dyagre-
dio autē addendū & eꝫ flegmate p̄dñante & c.
¶ Et quia iſtas māſ cōmixtas ſepius admuei iſta
ſcripto puluere cōiter uſus ſum q̄ recipit hmo-
dactiloꝝ turbit añ .ʒ.ʒ. gingebris maſticis gan-
ofiloꝝ galenge añ .ʒ.ʒ. ſeminū aneſi feniculi mi-
lij ſolis añ .ʒ.ʒ. dyagredij .ʒ.ʒ. guchari ad
pondus omnū & fiat puluis de quo a tribus ad
quatuor uſqꝫ dragmas dare poteris & ē puluis
i iſto caſu ſingularis ¶ Quocūqꝫ iꝫ & qualiſcūqꝫ
mā ciragrā efficiens fuerit aliquo modoꝝ p̄ſcriptoꝝ

digeri poterit educi quoq; ¶ Vex i cau isto uomit⁹
plurimū comendat^r qua ex re si tuū patientē nau
leare compnderis cū aliquo leui uomitūo natu
rā uua / ut cū aqua tepida aceti modico mixta .

¶ Vel uncias duas oximellis simplicis compositi aut
sclitici cū .z. un. aque raffani tepide i potu da
to / dehinc cum penna oleo iuicta & inissa guttū
uomitū prouoca / q tā i declinatione statu & aug
mento paroxisimi q̄ i pncipio conueit / i pncipio
tamē magis & maxie ut Auicena inqt dolore
i membris inferioribz exñte ¶ Sed quia i pñua
tūo regimine bono concedente ihu captz unū de
ipō uomitu factur⁹ sum / his paucis de eo content⁹
hic esse uolui ¶ Vex de localibus ciragre conue
nientibus esse amodo fienda mentio / sed q̄ illa
nō minus podagre q̄ ciragre sunt cōia / ipius pa
ce qd sit podagra prius describā ac quomodo ei⁹
sit tam digerenda q̄ euacuanda mā / quibus ab
solutis ambabus conuenientia localia successiue
describā / & p hoc pñti captō finē impono . Laus

*Quid sit podagā q̄ ei⁹ demonstratiua
signa & pronostica itē p̄p̄a ac q̄
quē mī mā ei efficiēti digeri ac educi debent*

Podagra est pedis uincturaz dolor cū tu
more aut sine ab imatiali mala comptone
prouēiens uentositate seu huōre i ipaz cō
cauitate contento ¶ Inter quā respectu causaz
signoz ac cure & ciragrā paz interest / quas ob
res captm p̄sens sibi p̄tinenter accomodauit ¶ Et

causarū ipsius demonstratiua signa quecumq; illa fue-
rit capitū tertium super tibi clare monstrabit. ¶ Quan-
tū ad eius propria pronostica inter alios uicturarū
dolores modo cetera sit p̄a podagricus curat dif-
ficilius ac mēbri p̄ submissionē facilius quoq; re-
cidinat sic q; si infirmū uicibus aliquot inuasit
uix unq; p̄fecte curari queat. quod Rasis auctori-
tate philogoni apte dixit. podagra inquit antiq̄
p̄fecte sanari non potest. uerū i principio si studi-
ose curet̄ p̄fecte tamē p̄t sanari. ¶ Et idē alibi
auctoritate tabri quoq; dixit q; inter morbos in-
curabiles nullā suscipientes sanationem podagrā
enumerat. & subiūgit q; podagra ē morbus labo-
riosus cuius curā medici inuēire nequeūt si fit
ex humorib; sup̄abundantib; congregatis & c̄.
¶ Rursus podagra i estate excitata aut i uere bre-
uē finē consequit̄ respectu eius. s. que i hyeme
aut autumno fit. de p̄ximis. s. intelligendo &
i hoc ueteres omnes concordāt. ¶ Articuli iterū
ut ipse Rasis inquit anchaz & pedis si diu infe-
stantur morbo isto nō conuertūt ad dispoem nā-
lē. articuli tamē alij forte p̄fecte sanant̄ & p̄pe
si nā fuit sanguinea & c̄. ¶ Podagricus quoq; si fi-
lius fuerit podagrici ut Aencena inqt firmior e-
rit eius passio. ¶ Podagra item quā ceteri uictura-
les dolores propius hereditatur. ¶ Plerūq; iterū
testiculorū osea i podagricis prolongant̄. ¶ Qui q̄s
se male rexerit & fuerit podagra colica p̄sepe su-
bitā mortē incurrūt. ¶ Sed ubi patiens se bene

rexerit i quadraginta diebus si non i pantioreb3
 podagra terminatur ut Galienus 5to illius poda
 grice egritudēs & c^o Et hec de podagre ppris
 pronosticis Quantū uō ad curā respectu mei eā
 efficientis si ab sanguine fiat de basilica lateris
 oppōiti fienda erit flobothoia In omnib3 uō alijs
 quantū .s. ad digestiua ad soluptiua itē prout in
 sexto capto scribitur face Si alijs ab humorib3
 prouenerit ad captm septimū octauū nomū deci
 mū & undecimū recursū habeas tā ei de dige
 stuis q̄ multiplicib3 soluptiuis illa te copiosū red
 dent Et sic amodo ad localia his ambabus foro
 ribus conuenientia transeundū erit . Et i hoc capto
 pns finē recipit . Laus deo

**Qualiter & ai quib3
 de Fluxus mei ad uicturas pro
 hiberi debeat que et qual'ca fiūt**

FVe de ciragra & podagra i proximis captis
 dca sūt mei digestionē ac eius educationē
 concernūt Sed ad poyissimū pficiendā cu
 ram tres adhuc restāt intentiones adimplende q̄rū
 pma mām diuertit repellitq; secūda dolores sedat
 tertia laxa membra confortat materia si qua deflu
 xa remansit dissoluendo Prima intentio p̄sentis
 sic capti ad quā pficiendā cautus esto nā ubi cor
 pus repletū ualde fuerit mā uero fortis effusionis
 eā repertere timorosū erit de facili nāq; ad aliqd
 principale memby reperet et possit aliquoz pesti
 mox accētium esse cā pp quod statim a pncipio
 mā ipa cū flobothoma uomitu cristere uel aliquo so

luptino ducendo minore^r ¶ Et cū fricationibz ac do-
lorosis ligaturis pro posse ad ignobilia membra
trahatur. dehinc uero securius ad mām repectien-
dam transibis ¶ Et hec de qua sermo ē repectio
sup dolentē locū nunq̄ fienda erit. de ipā tamen
i sequenti caplo sermo aliquis fiet ¶ Sed ut que
huic caplo ptinet absoluantur repectiēda mā ti-
bi erit consideranda. que si a p̄domino calida r
fuerit ¶ Accipe olei myrtini olei rosati añ . ʒ . iij .
boliarmeni sanguinis dracoīs añ . ʒ . vi . mirtiloz
sumach acacie terre sigillate psidie balaustiaz
añ . ʒ . iiij . aceti . ʒ . i . concute omnia simul et
prope dolentē uncturā fiat illinitio . Xbi gra
si i uncturis pedum dolor fuit sup caniculam
et si i manu sup uicturā brachij ¶ Vel facias sic
Accipe unguenti pupuleonis . ʒ . iij . cū quo pul-
uis sandeloz rubeoz rosaz rubeaz boliarmei ēre
sigillate sanguinis dracoīs añ . ʒ . i . cōmiscē & ut
supra illinitio fiat ¶ Vel facias sic . accipe ceru-
se . ʒ . iiij . eā cum aqua rosata dissolue modico ace-
ti addito & locū illum ¶ Rasis uō corticū gnatoz
& sumach añ . lb . i . i aqua bulire faciebat i tā-
tū q̄ optime conteri possent . & ex his ultia cō-
trictione fca farine ordeī librā mediā addebat
cū succo sempuue . oia debite simul incorporando
de quo tibiam aut brachiū illimebat ¶ Vel cum
farina ordeī & contuso citonio emplastrū facias .
¶ Aliq̄ ferarioz aquā accipuit & aceto cōmixto
pecias infundit . quas tibis aut brachijs circū

uolunt eas sepius inouando ¶ Vel facias sic ac
cipe puluis gallar .z. s. boliarmeni .3. s. al
bumen recentis oui unū cū quo olei mirtini
olei rosati quantū sufficit concute dehinc uo
secū p̄scriptos pulueres misce & ut p̄cedentibz
utē ¶ Vel recipe farine fabar .lb. s. & cum
albumine oui & oleo rosato aut mirtino condu
cat cuius usus sit ut p̄cedentiū ¶ Interdū alias
sic feci Accipe tria albumina ouoz olei rosa
ti .z. iij. & onfacinū for& melius aceti .z. j.
simul agitentur & imerse petie dictis locis ap
plicentur ¶ Vel facias sic & in hoc exp̄ientiam
bonā adinuēi Accipe cupular glandiū balausti
az añ .lb. s. rosar rubeaz mirtiloz añ .z. ij.
coquantur i media situla ferrate aque octaua p̄te
aceti addita & ad consumptionē usqz trū ptū
buliat dehinc petias impone quas ut sup̄ dic
tis locis inuolue ¶ Et omnia hec que deā sūt mā
calida ex̄nte conueniunt ¶ Et autē frigida si fu
erit Accipe abrotani mente graminis añ .m. j.
pentafilon pulegij rosar rubeaz añ .m. s. nucuz
cipssi mirtiloz añ .z. j. conuassentur fiat i ui
no nigro decoctio aceti modicum addendo & cū
petijs impositis fac ut prius ¶ Vel facias sic acci
pe corticis ulmi .m. j. caude equine usque sti
cados añ .m. s. sandarace salis cois thuis añ
.z. s. aluminis .z. j. buliat i uino nigro cum
ferarioz aqua mixto & fac cum petijs ut p̄us
¶ Vel aliter accipe radicū consolide maioris .m. j.

nucū cipſſi mirtiloy gallay añ . ʒ . ʒ . ʒ . aliū . ʒ . ʒ .
añ masticis laudam . ʒ . ʒ . ʒ . conquassata i uino nigro
buliant aqua ferrata cōmixto & ut sup̄ utē ¶ Vel
facias sic Accipe olei masticis . ʒ . ʒ . ʒ . olei mir-
tiloy . ʒ . ʒ . ʒ . puluis masticis . ʒ . ʒ . ʒ . gallay nucū
cipſſi thuris galie muscate sumach terre sigillate
bistorte añ . ʒ . ʒ . ʒ . cere parū & fiat unguentū de
quo memby circū inūgatur ¶ Alias i cau isto cero-
to infraſcripto ulus fui quod accipit Laudam . ʒ .
ʒ . masticis . ʒ . ʒ . thuris sandarace añ . ʒ . ʒ .
ypoquistidos acatie . añ . ʒ . ʒ . nucū cipſſi bistorte
añ . ʒ . ʒ . fiat cū calido pistello cerotū & sup̄ alu-
ta extensum membra ut oportet inuoluantur ¶ Il-

la nāq; ptimū confortat & huores ad uicturas
fluere nō p̄mittit ¶ Habes itaq; quat̄ materie
ad uicturas defluxū inhibē debeas p̄ qd̄ intentio
p̄ma completur ¶ Laus deo

*De antidotis nō narcoticis
que tam podagricos dolores q̄
aragricos exite mā calida sedat*

14
¶ secūda intentio de sedandis articuloꝝ do-
loribus compleatur sup̄est eaz̄ doctrinaz
ponē quib; tales dolores sedā queāt quod
bono ihu concedēte trib; fidē ¶ sequentib; i captis .
Sed i p̄nti de nō narcoticis solū doct̄na dabitur .
¶ Pro quo aduertendum p̄mo q; materia cotica seu
colera multa p̄ticipans cū ad uicturas defluit ca-
lorē atq; dolorē sepius augmētāt ¶ Materia
itē frigida sua qualitate & interdū quoq; sua mi-
nūa quantitate neruos cordas seu muschulos ex

tendēs idem facit. Et si ueluti colera seu mē ipsa colica non ita dolorē acutū. Accidit interdum q̄ ut sup̄ i pronosticis ḡnalibus dēm ē dolor i uicturis intensus ualde timore ad extra apparente nullo e contra tamē sepius fit. Et tūc cū tumor ille incipit apparere incipit & dolor minui quia ut dicebatur mē illa ad extra propulsa i maiori q̄ p̄mo spaciositate continetur. & hoc accidit ubi mē non fluat quo i cū cane ne ullū ex infrascriptis antidotis sup̄ dolentē locum apponas quymio aliquo leui resolutiuo utere ut esset camomillinū oleū aut consile. Sane dolor interdum fit adeo intolerabilis ut patientē ad desperationem iducat p̄t q̄t excensatio tūc cadit nulla qn cū exterius mitigantibus & nōnunq̄ cū ebibitis sit his paupulis succurrendū ut Auicena ceteriq̄ ueteres uoluerūt. Sed tua fide quomodo id facies. Nam si sup̄ dolentē uicturā frigida posuēs ingrossabit mē & resolutioni fiet magis inepta cū quo ut ipcedenti capto dixerā ne eius fiat ad membra p̄cipalia retrogressio timendū erit ac de alijs ut consilibus que statim dicturus sū pessimis accētib⁹. Si autē calidis usus fueris dilatabuntur pori et ad locum plus mēi deflueat qua ex re dolor crescat & bonū uirū maiore in desperationem & forsam ad p̄ditionē deduces q̄ postea nunq̄ tali dolore uexabitur cuius grā tibi uolo duos quos uidi casus enarrare. Quidā i sabaudia podag⁹ cus adeo uehementi dolore torquebatur ut poti⁹

mortē q̄ uitā appetere & Colicus is erat maci-
lentus ualde ac comptonis debilis / uideu' qdā
nulla euacuatione p̄missa madefcās i frigida aq̄
petias supposuit . dolor adauctus ē / quod iudeus
aduertes embrocationibz & unguētis successiue
q̄busdā opiatif usus ē & Si te deus adiuuē rē
queso nouā audi (fuit mā illa pp̄ appositionē fri-
gidoy que opiata multū fuerāt adeo incensa ut
circha caniculā fuit tota tibia concremata cui uo-
lentis iudeus ille succurre' succū sempuue oleum
rosatū & acetū cū puluere boli armeni sanguinis
dracois cū modico camphore miscuit / dehinc uero
infusas pecias sup̄ ptē membri comburētis appo-
sunt (o res stupenda & In tantū fuit adauctus
ignis & quidē i breui ut ad genu usqz totā tibiā
concremauerit & Vocatus statim sup̄ genu & co-
sam apposui defensiuā / & illa que sup̄ cremantē
locū aderant amoueri illico feci / hoc fco ignis nō
ulterius ambulauit / sed on bonus podagricus pe-
rē suū totamqz tibiā ad genu usqz i spacio hora-
4 decē perdidit / & illo mo fuit pedis dolor amo-
tus & a podagra p̄petuo liberatus & Certe iude-
us iste male Rasis canones obseruabat / debemus
inqt i frigidare membra dolentia minus & cale-
facere ea penes mitigationē doloris magis / quia
frigida condensant membroz superficiem & mās
dissolui prohibent / unde augent extensionem
i eis / & nō sanat infrigidatio nisi malā complo-
nē absqz mā & c' & Cūqz i podagrigo nro ad

crepationē usq; repleto esset euacuatio nulla
fca. qd̄m̄ si calor extraneus i illa mā exiis
pp̄ frigiditatem appositorū coadunatus i tibia i
gnē imiserit ac eā sic i breui tempore cōcre
manerit. ¶ Aliū quoq; i monte miliano uidi
hominē repletū ualde i cibo & potu opatrio
taz suoz more plimuz dissolutus cui sup po
dagrico pede repressus frigidis appositis in
die una nāli tibia tota cū crure adeo tumefca
ē ut eū elephantū iudicasses & infra diē ter
tiū q̄ celerius potuit ad plutonē meauit. ¶ Ne
si quidē hos i errores cadas ad localia doloris
mitigatiua uēire nunq̄ p̄sumas nisi māz p̄ flo
tothonnā p̄ uomitū aut p̄ secessum & si nō i
totū i pte saltē eduxeris & eā posse tuo ad op
positū trahere & ad ignobilia mēbra q̄ maxime.
¶ Et quoad potes tuos i medicamentis ad cali
ditatis latus declinato. ¶ Tunc eī tibi ueluti
iudeo illi nunq̄ continget. ¶ Vex nisi uehe
mentia doloris te cogat sup dolentē uicturā
nichil unq̄ apponas. ¶ At si tantū tibi id fa
cere necessū sit semp a leuoribz inchoabis.
¶ Nec ad aliquoz infrascriptoz medicaminū ti
bi sit sup membro eodē cōtinuus usus quin
ymo ab uno ad aliud aliq̄n transi. ¶ fcā enī
medicamē membro eodē pluries approximātū
tantū fit nature domesticū ut i eo amplius
nichil agat & sic i membro illo nulla tunc
oponem facit. ¶ Et tā ob hoc q̄ alias ob causas

Ralis i casu nro medicamina sepe mutabat. Inqt
ei unū medicamē pluries unū membro approxima
tū confert & alteri nocebit & si similis sit passio.
¶ Et addit q̄ maius mirū ē unū medicamen unū mē
bro pluries conferre & post modicū temporis eidē
noce. ¶ Sed quādoquē id tibi accidit māz scias
diuersay ptū & eterogēiam fore qua ex cā medi
camen a pmo diuersum cōmuta. ¶ Tūa p̄terea que
supponis medicamina cū incipiūt calefieri i frigida
p̄mutabis. ¶ Dolore quoq; mitigato localia omnia
statū remoue. ¶ His canoibus p̄notatis ad actum
p̄ticū deinceps transeundo mā existente multuz
calida ifusas i aqua frigida petias suppone aut
i aqua plantaginis cucurbite endiuie solatri aut
consili i quibus magna exīte flāma si aceti paz
addideris bonū erit. ¶ Vel ex constricta portulaca
seu aq̄ lenticula q̄ oīum relatu ueterū i cāu isto
mirabilis existit emplasty face. ¶ Aut ex cucur
bite rasura. ¶ Ex cassia quoq; fistula ut ip̄e exp
tus sū fca illincio plurimū uale. ¶ Vel ex agsta
farina ordeī & uitello ouī emplasty facies. ¶ Vel
ex folys salicis floribus uolay atq; nemifaris
fac decoctionem. ¶ Vel ex folys salicis i q̄ postea
ifusas petias loco suppone. ¶ Et aliq; petiaz loco
folys populi aut uinifere uitis utunt. ¶ Alij uō
ex folys ppti bñ constrictis faciūt emplastrum.
¶ Et nōnulli ex folys solatri cū farina ordeī.
¶ Vel ex folys latucay oleo rosato addito. ¶ Vel ex
folys arnoglose axongia mixta. ¶ Vel facias sic

Accipe tria ouoz recētū albumina & ea cū oleo rosato cōcute de quibz ut sup̄ facito. Aliq̄ cerusā i aqua endiuie solatri aceti parū addito dissoluebāt & ex ea locū epitemabāt. Vel facias sic & hoc i remittendo calorē & dolorē sedando me nunq̄ fefellit. Semē psily i aqua plantagis ul' rosaz infūde dehinc mucillaginē extrahē quā cū oleo rosato cōcute & i hoc effēm mirabilē aduenies. Aliq̄ i hoc aceti paz addūt. Et alij mucillaginē ipam psily cū aceto extrahūt & ut sup̄ cum oleo rosato cōcutiūt. Et alij farinam fabaz cū ipa psily mucillagine aut cū succo plantagis miscēt & c. & alij ipam solā mucillaginē apponūt. Auicena i hoc cān sic faciebat. Accipe gallie .ʒ. .j. latucay ordeī añ .ij. .j. s. fiat i aceto decoctio & utere. Sed Rasis ac ueteres plurimū cū ex medicis qbusuis siue opiatīs siue non sedare dolorē nequebant ex solo aceto fortissimo calido sup̄ dolentē locū embrocā faciebant. Verū multo p̄stat si origanū pulegiū folia lauri canomillā aut aliquod tale calidum uitaliter i eo q̄ latucā siue talia frigida bulire feceris. Et ideo bonus Alexander epithimi satyregie origanū calamenti equas ptes accipiebat & i acerrimo aceto tantū bulire p̄mittebat q̄ i eo esset h̄baz uirtus derelicta quibus proiectis cū aceto illo calido locū sepius fomētabat. Inq̄t ei q̄ i reumate calido dolorē sedat & aliud renasci reuma prohibet. Alij ex origano &

aut i lacte

}}

}}

mentastro decoctionē hanc ī aceto faciebāt. Et
Rasis ex fenugreco & mēdum tm̄ eū decoq̄ p̄
mittebat quod dissolui poterat & mucillago ī
de fieri quā cū melle bulire itez faciebat tan
tū donec ad emplastrī formā deueir̄ quo po
stea locū emplastrabat. Et interdū ex farina
tritici cū oleo uetusto decocta. Auicena uō
emplastrū illud de fenugreco tribus cōtinue die
bus sup̄ membz̄ dimittebat sed ne nimīū exsica
ret oleo rosato eū mūgi sepius faciebat. Re
ferūt auctores aliq̄ q̄ si q̄s̄ neruos coli ac dor
si aquile sup̄ colū & spondiles artetici colliga
uerit dolor illico remouebitur. Inquit aliq̄
q̄ si pedes natātis rane sup̄ podagrici pedes col
ligaueris q̄ dolor statī remouebit. De his tm̄
spo infra deo uolente aliā mentionē facē. Ha
bes itaq̄ plura nō narcotica que exīte mā cali
da dolores arteticoz̄ sedant. Sed ē interdū
dolor patientē tā crudeliter & sine int̄missio
ne molestās ut ne dū cū p̄scriptis recedere
sed paululū tm̄ nō remitti nolit qua ex causa
coacte tūc ad narcotica transire necesse ē de
q̄bz̄ ī sequēti capto copiosū te faciā. Et p̄ hoc
huic finē impono. Laus deo. *De narcoticis q̄ dolores
arteticoz̄ factos a mā calidi sedant*

Si importunitate doloris ad narcotica trā
sire necessū sit mētī semp̄ habeas medica
mē qualecūq̄ ipm̄ fuit cū calefieri icipit
amouere. Et ne aliqd̄ itē sup̄ uicturā quāuis de

siccari pmittas, quia tunc dolorem augmentare &
ad quod prohibendum Galienus in libro decem tra-
tatum, Rasis quoque & Auicena propriis in capitulis
sicle aut latuce supponi iusserunt. **¶** Ut ergo ad ^{folia}
actum practicum te deducere facias sic. Accipe me-
dulae panis libra una quam in uachino lacte seu
caprino aut ouino remolire pmitte, dehinc uero
subtilissime pistetur cui adde olei rosati .z. ij.
croci .z. i. opii .z. iij. fiat ad modum mollis un-
guenti & utetur. **¶** Auicena autem medicamentum istud
taliter describebat. Sumantur inquit opii aur. iij.
croci aur. i. terantur cum uachino lacte & desu-
per medula panis probiciantur & membris ex eo li-
mbat sicle aut latuce folia supponendo. **¶** Et
autem aliud medicamentum casu nostro conueniens mit-
tunt accipit seminis uisqami nigri .z. vi. opii .z.
i. croci tantumdem confice cum uino dulci & cum ce-
roto misceatur hoc est cum oleo rosato cum modico
cere pmixto. In forma ergo sic facies. Acci-
pe olei rosati .z. ij. cum quo cere parum lique-
fiat & alia postea cum uino dulci dissoluta sibi
misce & usui resua. **¶** Galienus uero in libro de-
cem tractatum infrascriptum medicamentum super omnia laudat
quod accipit absinthii siccum croci opii an. z. i. ce-
re .z. iij. olei irini .z. vi. dissolue absinthii
in croci & opium cum modico olei & residuum cum
cera liquefiat dehinc uero omnia simul misce uini
dulcis quantum sufficit adiungendo. **¶** Vel facias
sic accipe olei rosati .z. iij. croci .z. s. opii .z.

ij. simul concutiāt & imerse petie subtilissime uic-
turis dolentibz applicent. **¶** Vel alit. Accipe ca-
pitū papauis albi suis cū seibz .ij. .ij. .ordei .ij.
.ij. seīs usqam albi .z. .ij. cōquassent & ad me-
diētatis usqz consūptionē i duabz libris aque bu-
liant. deinde coletur & de colatura accipe .z. .
viij. mucillaginū psily seminis lini & fenugreci
q̄ cū aceto sūt extracte añ .z. .iij. tria postea
ouoz albūa & olei rosati .z. .vi. oīa simul cō-
cute & imerse petie locis applicent & c. **¶** Ego
pluries sic feci & effectū bonū adiueni. **¶** Acci-
pe uitellū unū recentis oui & unguēti pupule
omf .z. .ij. .s. croci .z. .ij. .s. opij .z. .ij. .s. simul i-
corpent & utere. **¶** Vel sic. Accipe croci .z. .ij.
opij .z. .iij. tres uitelos ouoz coctoz & olei
rosati addito parū locū muges & uidebis. **¶** Vel
accipe seīs usqam .z. .vi. opij croci añ .z. .ij.
& cū uino dulci sine alio ceroto simul icorpēt
& utē. **¶** Alij cicutā i aqua decoquūt & de ea
cū mulieris lacte mixta uicturas dolentes em-
plastrāt. **¶** Vel facias sic. Accipe lactis mulieis
z. .ij. aque floz nemifarū ut plantagis .z. .ij.
croci .z. .ij. opij .z. .iij. simul oīa concute.
¶ Vel aliter. Accipe mucillagis psily i aceto re-
moliti .z. .ij. .s. medule panis i lacte mulieis
ifuse .z. .iij. uitellū unū recentis oui ducant
simul oīa qbus adde postea croci .z. .ij. opij
z. .ij. .s. & fiat ad modū subtilis unguēti. **¶** Vel
aliter. extrahē de psilio i succo portulace re-

molito mucillaginē de qua accipe .ʒ. .ij. olei
rosati .ʒ. .i. s. croci .ʒ. .s. opij .ʒ. .ij. oīa misce
& cū opus fuit utē. Aliq̄ cicute radices i pa
sta decoquit̄ ex q̄bz contritis uicturas empla
strant. Alij uō succū uisqami cū axongia bu
luit & cera addita unguētū mole conficiūt. Non
nulli michā uetusti panis i succo solatri aut uisqami
seu sempuine bulientes emplastrū faciūt. Plu
rima tibi que dolore sedant opiata desēpsi i quibus
ut patet nō ē opij nimū excessiua quantitas imo
ueterū canonibz inspectis moderata satis. Tu igit̄
i approximando quatrecūqz opū ne nimū p̄sump
tuosus esto ueluti fuit ille bonus uir q̄ p̄die tres
uncias opij cū oleo camoillino concussit & illius
magnanimi principis mantuanū Marchionis ut m̄
ex suis phicis qdā retulit cū eo uicturas pedis em
brocauit miror cur pes uitā nō pdiderit aut nō
fuit ueluti meo p̄narrato sabaudiensi tota tibia
concremata quia quito magis tegitur t̄to ma
gis extuat ignis. Sed non erat p̄uis ille Mar
chio tā terribili tā crudeli tā enormi passione
dignus. Illo itaqz bono uiro i pace dimisso ad
propositū redeo. Que dicta sūt materiā calidā
concernūt. Sed ubi frigida fuerit tā sui quā
titate q̄ qualitate ut supra dixerā efficē dolore
posse. Quantitatis eī excessus p̄ sui eductionē
corrigitur ac a membro patienti diuersionē de
q̄bz sollicitus semper esto. Sola autē qualitas
solis cū altatiuis ē corrigibilis. Vex i tali do

lore nra cū qualitate se simul associat. que si do-
lore effecerit eidē succurre te sequens capitū
docebit & p hoc pnti finē impono. Laus deo

*Que dolores in arteticis nra
frigida seu permista exite sedat*

Ateria exnte flegmatica i sedando qug
cipa ul nra alia frigida seu pmixta dolo-
res efficit accipiebat Rasis i pncipio
aloes & mirre ptes equales & his cū aq mir-
te aut plantagis ad formā ungueti deductis
utebat. Vel sic Accipe nucū cipssi iunipi mirre
aū . ʒ . ij . camphore . ʒ . j . simul cū aqua i qua
gale decocte sūt congregent & ute. Vel acci-
pe spice nardi . ʒ . s . galaz . ʒ . j . cū aliqua p
lectay aquay misce & utere. Ego autē i cū
isto uicturas dolentes ex oleo camomillio pun-
gē singularissimū adinuei. Vel cū epithima-
te ex floz camoille decoctione facto. Alexā-
der uero cū folijs caulū i aceto decoctis & mo-
dico rosacei olei contritis emplastrū faciebat.

Sanguis nō leporinus iunctus dolores istos
quodaz mō incredibitr sedat. Vel accipe her-
modactiloz . ʒ . j . s . farine ordeī . ʒ . ij . cci
· 3 · j . duos utellos ouoz & cū quāto olei
rosati sufficit fi& emplastrū aut uigentū
subtile. qd sicuti ex pimento pluries didici
tales uicturay dolores mirabilitē sedat. Vel
ex capre recenti caseo emplastrū face & uide-
bis. Aut ex pinguedine uulpis & oleo rosa-

to equis acceptis ptibus mūctio fiat ¶ Vel ex
iure leporis locū embroca & dehinc emplm ex
dāpnulē carnibz suppone & mire ual& ¶ Vel
fac emplastrū ex faba cū adipe porci decocta.
¶ Et alij idē ex cinē leporis cū antiqua adipe faci
unt ¶ Et nōnulli litargiriū cū urina mulle tā
dū i mortario ducūt q̄ unguēti formā recipit
quo utunt ¶ Vel facias sic Accipe farine lu
pinoꝝ . ʒ . ʒ . cū rosaceo sirupo misce & utere
¶ Vel accipe medule p̄is i lacte remolite lb . ʒ .
uitellos ouoꝝ quatuor croci . ʒ . ʒ . butiri q̄tū
sufficit & omnibz ad unguēti formā deductis
uicturas dolentes illum ¶ Vel facias sic & ē
emplastrū uulgare ab antiq̄s tñ phisicis usū
rapas minuti conteres quas i uachino lacte
decoque ex quibz uicturas emplastra ¶ Ego au
tē a q̄busdā antiquis edoctus ex rapa tosta
cū porci adipe contrita iussi locū emplastrari
& mirabilr contulit ¶ Alij succū apij pro li
bito capiūt ac lactis uachini tantūde & fa
rina frumēti quātum sat est addita pultē cō
ficiūt de qua locū emplastrat ¶ Alij oleū
anetinū & camomillinū mulieis lacti cōmi
scent & ouoꝝ uitellis pro libito additis idē
faciūt ¶ Et alij emplastrū tale qd recipit
malue bismalue suis cū radicibz añ . ʒ . ʒ .
camoille fenugreci añ . ʒ . ʒ . axongie
montonis lb . ʒ . pinguedis ceruine lb . ʒ .
simul oīa buliat & debite coctis emplasty

conficiunt. Alij ex pulmone p montois in
lacte decocto uncturas dolentes emplastrat.
Et alij ex faba fracta cu pinguedie ouina de-
cocta. Vel ex succo radice ebuli cu pulue
hmodactiloꝝ & axongia porci emplastru fa-
cito. Vel facias sic. Accipe mucillagine fe-
nugreci & seminis lini an̄ .ʒ. .iii. olei camo-
millini .ʒ. .iii. simul conquassent & ute. Vel
ex ruta cu carnositate unaz passaz contrita
emplasty fiat. Vel ex sola herba betoice ide
facito. Rasis & antiquoꝝ aliq emplastru
ex caulibz recentibz sume laudant. Et alij
ex enule campane folijs i uino decoctis. Lau-
dant ite ex stercore uachio calido sup iuctu-
ras dolentes emplastratione. Sed Rasis cu
stercore illo aceti comixtionē plurimu lau-
dat. Ac etiam caprinu stercore cu farina or-
dei & aceto. Aliqui tamen cu stercore illo
uachino camomilla ac siccas rosas adiungunt
& emplasty faciunt. Et alij ex caprino ster-
core cu croco & capraz axongia & c. Que
nup dea sut frigida exnte ma seu pmixta do-
lore satis mitigant cu quo ex his nonnulla
i se quoqz resolutionis quocqz habent. Veruz
dolore mitigato ad resolutiua fortiora tra-
seundu erit de quibus captm seques te ful-
tu reddet. Sed i ma flegmatica Rasis ali-
qua uesicantia sup iucturas pedu medu appo-
sunt & uesicis aptis ma plurima egressa e

& sedatus dolor. unde de podagra flegmatica tempore pulsationis inqt cū emplastro sinapis ac ficus sup articulis ampulas faciendo & eas ut aqua flueret pforando. uidi pluriōs sanari & c. ¶ Ego autē loco emplastri huius de sinapi sanē nigre uitis conquassatū super uicturā uesicandā apposui & testa nucis sup posita paucas infra horas uesice fecē sūt qbus aptis incredibilis quātitas ē egressa. & statim dolor sedatus fuit. ¶ Habet itaqz tā i mā frigida q̄ p̄mixta modū dolorē sedandi. Laus deo.

*De hys antidotis que mām
nō ignitā nimis i articulis neqz iduatā
artencōz derelictam resoluit.*

N totū ut maiori i pte dolore sedato ēt mā fluxa membra confortando resolueda. ¶ Et hoc tertie itentiois fuerat. ¶ Verū quādoqz ad uicturas seu ad uicturaru no dos ppulla pp eius incumationē duriciē seu gipseitātē interdū fit ineptissima resolutioni. interdū uō nō cum grā duo capta facē libet quoz p̄ns mēi nō nimū idurate deseruēt. 2m uō indurate magis. ¶ Sed ante q̄ ad loca lia transeat tua ē materiā illā considerāē q̄ si calida fuit, resolutiua tempata magis esse debent & ab istis principiū sumā. ¶ Si uero frigida fortiora modo cetera paria ponas ad que postea gradatim accedā. ¶ Sed ante q̄ ad actū practicū te deducā non mireris si

uicturaz apostemata ut i pronosticis gn'alib?
dictū est curantur cū difficultate. ¶ Nam mā
i uicturis exiis seu i uicturaz ligamētis est
i membro solido ualde pp qd difficilis sit eoz
resoluptio & multo magis ubi cetera coeqs
q̄ si i membris for& minus solidis ut i neruis
ut carne &c. que ut liqu& q̄ ligamēta ip̄a
sūt multo minus dura. ¶ At ubi nullus ex
pte medici & itē nec ex pte infirmi error co
mittat̄ & apostema ip̄m recte curet̄ cū quo
ad locū mā de nouo nō fluxerit i quadragin
ta diebz ut ille bonus inqt Rasis si nō i pau
rioribus pfecte dissoluetur. ¶ Et hoc uoluit
D. ypocras illo afforismo. Quecūq; podagice
egritudines fuit hec i quadragita diebz defex
uescentes residēt &c. ¶ Et hoc idē sentit i 3°
dñs Galienus ut octauo capto sup̄ dictū est.
¶ Ut igitur deinceps ad actū p̄ticū te deduci
ex uinipo i uino bono decoctionē face & i ea
calida spongiā ipone quā fortit̄ exp̄ssam &
calidā uicture resoluende mēi suppone &
cū infrigidari incipit amoue & calefactam
ut p̄mo repone. ¶ Vel idem ex decoctione ma
iorane rute aneti folioz lauri cimini & fo
lioꝝ ulmi facies. ¶ Spongia micibz aliquot
supposita ex oleo uulpino uel de costo cali
do qd Auicena sūme laudat iungat̄. ¶ Vel
oleo de uipis & hoc egritudinē illam eradi
care inqt. ¶ Vel oleo de vesptilionibz ute

cuius faciendi modū talr. describit. **℞** Accipe
uespiliones .xii. decolentur & euisceratos
ipone i succi mente ut marubij lb. ij. oli ane
tini lb. j. aristologie castorij añ. z. s. et
costi .z. ij. deinde ad succi usqz consūptionē
buliāt quo postea uteris. **℞** Alij merulā in
coi oleo tantū bulire pmittūt ut caro ab ossi
bz sepet & ad hūc usū oleū tale resuāt. **℞** A
lij mures capite & alijs extremitatibz ampu
tatis quot libz euiscerāt & donec caro ab
ossibus sepet i coi oleo bulire pmittūt ex quo
cū tempus ē loca pungūt. **℞** Rasis pinguedi
nē galine recentē accipit cū qua cinerē cau
liū miscet & mirabilit' inquit i hoc cāu ualere.
℞ Alij mustellā i coi oleo tm q' caro ab ossibus
sepetur decoqūt & cera addita unguentū confi
cūt quod esse poptimū asserūt. **℞** Et hoc quo
qz quod cū axongia & caprimo stercore seu ci
conie fit. **℞** Aliqui limacias uiuas accipiūt &
i copto uase cū sale reponūt & quā faciunt
spumā hanc ad usum resuāt. **℞** Vel hoc ūguē
to utere qd mire i hoc cāu ualē comptū est.
℞ Accipe olei camomillini .z. iij. mucillagis
seis lini & fenugreci añ. z. j. farine senis
lini & fenugreci añ. z. s. cere paz & fiat
unguentū. **℞** Vel facias sic succi radicū ebulo
rū librā unā accipe axongie uulpis aut sil
uestri gati .z. j. s. simul i ampula recon
de & sup cineres calidos aut i cacabo aqua

pleno ad cōsumptionē tertie ptis buliat & utē
nā hoc & pcedens nō mō mīaz resoluūt s; do
lores si q̄ adfuerint mitigāt ut ip̄e sepius expt̄
sum. ¶ Vel accipe succi radicū femiculi .lb. .s.
uini albi .z̄ .ij. farine ordei q̄tum sufficit &
simul tū buliat donec pultis formā accipiāt
¶ Alij farinā tritici & seminis lini equis ptibus
cū aqua furfuris miscēt & emplastrū faciunt
¶ Et alij farine fenugreci farine seīs lini & pul
uis aneti equas ptes accipiūt & i succo cauli
uz tantū bulire sinūt donec emplastrū formā
habuerit. ¶ Alij radicē altee cū axongia de
coquentes emplastrū faciūt. ¶ Quidā dyaglo
nē cū camoillino oleo dissolutū plimū laudāt
¶ Et ego loco dyaglonis ysopi ceroto descriptiōe
philasgri interdū usus sum & i hoc cū opa
tur magnifice. ¶ Aliq̄ cerotū infrascriptum faci
ūt qd̄ accipit cere citrine .lb. .i. olei aneti .z̄ .
ij. puluis camoille .z̄ .i. s. & cū quanto pin
guedis galie sufficit cerotū conficiūt. ¶ Que
dca sūt materiā a p̄dominio calidā ut non mi
nis resolutioni rebellē satis moderate resoluūt
cū quo si q̄ dolores adfuerint eos amputāt.
¶ At ubi pp̄ matiei frigiditatē soliditatē visco
sitatē seu quāuis cām aliā resolutione forti
ori opus sit ad modū Rasis. Accipe storacy
liquide quātuz vis & cū laurino oleo dissolue
ex qua postea locū iunge. ¶ Vel alit̄. Accipe
olei antiq̄ olei irini añ .z̄ .i. euforby .z̄ .ij.

cere parū & fiat unguentū. **¶** Vel cū succo radicū
ebuloꝝ porcinā axongā buli quibus infrigidatis
hmodactiloꝝ puluerē adde & unguentū mole fiat
¶ Vel facias sic & erit calefactiū magis. Accipe
pipis castorij euforby añ. 3. 1. olei de costo. 7.
11. & addita cera fiat unguentū. **¶** Et si fortius
Accipe bdely armoiaci añ. 7. 11. storacis liquide
7. 1. mucillagis fenugreci & seminis lini añ. 7.
1. 5. bdelyū & armoiacum cū ueteri uino dissol
ue & simul oia incorporando facias emplastrū. **¶** Vl
cerotū tale quod accipit armoiaci oppoponacis
galbam añ. 7. 1. temperatur ī acetocū quibz picis
naualis uncias tres adde & oia simul cū oleo co
stino malasa & fiat cerotum quo sup aluta extēso
cū opus ē utē. **¶** Alexander uō ad has passioes
tale faciebat quod optimū esse ait & hoc acci
pit armoiaci. 7. 11. & eū in uncis tribz lactis
uachini dissolue cū postea. 7. 11. farinē seminis
lini misce utelos autē ouoꝝ quatuor colophoie
7. 11. sepi taurini. 7. 11. olei ueteris & cere
añ. 7. 11. fac cerotū & utē. **¶** Vel facias un
guentū hoc cū tantā fidem adhibuit ut eo ī q
buscūq; doloribus a frigida fcis causa ī qua pte
nostri corporis esset ulus sit & eū semp opus bo
nū fuisse opatum refert. Recipit autē hoc eu
forby. 7. 1. olei dulcis. lb. 1. cere. 7. 5. & fi
at unguentū. **¶** Vel aliter & ē eiusdē. Accipe o
lei ueteris nitri terbentine euforby añ. lb. 1.
yrios. 7. 11. farinē fenugreci. lb. 1. 5. incorpora

oia simul & utē extrahit ei ut inquit a profundo
constipatos humores & eos resoluendo dolores a
putat. Et habes itaq; ad intentionē dictā plura &
diuersa appropriata medicamina / vnde nō bñ scim
puto post illa dñi Alexandri eoz propter singu
laritatem alia subscribē quymō ad aliud captm
transire i quo que ad incumatas mās & ad nodo
sitates ualēt adiuuante bono ihu describentur / et
ob hoc pñti capto finē impono . Laus deo .

*De hys q̄ incuiatam seu iduati
ualde mās molificat ac resoluūt
mō ea igitur seu lapideā mutata nō fuit*

Ateria i membroꝝ articulis incumata in
terdū iduratur ut i gypseā seu lapideam
cōmutetur quā obre ne ea adueiat ē pos
se tuo prohibendū cuius modū bono adiuuante ihu
i hoc capto tibi dabo. At ubi mā ipsa igypsata fu
erit pro eius possibili curatione sequēs captm in
ta appropriata continebit. Corpore igitur quo ad
regimē tā rerū sex non naliū q̄ aliaz & iā medi
cinalium bñ recto ad localia mēi incumate ptinē
tia transies molitua cū resolutiuis tuis cum an
tidotis q̄cunq; illa fuerit cōmiscabis. Vex i pñ
cipio p̄dnari molitua facias & mā aliquantuluz
remolita resolutiuoz uirtutē adauge. Cane ta
mē ne ea que approximas resolutiua uirtutis a
deo sint fortis ut subtile resoluant & grossū in
lapidem. Ego autē i hoc p me expta plurima &
aliqua eciam a ueteribz multū comēdata subscri

tantū

eciam

aiucitat

bam a simplicibus que i hoc cau ualere noscunt
principiu sumēs & Molitua igit que famosa r
magis apud ueteres habent sunt adeps galine
anatis porci capti & tauri & Et int me
dulas que sequūt ut .s. cruris uituli uache por
ci & cerui que alyis pual& Butirū itē yfopus
huīda antiquū oliuaz oleum ac oleū de lilio sto
rax liquida terbentina uiscus cera rasina pini
sqnantū armoīacū bdelum galbanū gūi arabicū
pix laudanū mastix mirra oppoponax serapimū
plūbum hūstū radix altee cucumeris asinini
malue ac eius folia maiorana rosmarinus brā
chia ursina bleta camoilla centaurea minor fenu
grecū semē lini ficus sicce & ipāz maxime mel
seu mucillago & Ista maxime a ueteribus it mo
litua laudata sunt & Inter resolutiua uō que se
quūtur ut adeps anatis leonis & uulpis cera pix
resina quelib& storax liquida terbentina yfopus
huīda altea abrotanū uia hba palesis folia s̄abuci
calamentū camomilla anetū celidonia apūi aristo
logia ciclamē Lapacū acutū matricaria salua pu
legū melilotū ruta rosmarinus cortices cānaz
eupatorū radix yrios radix cucumeris asinini
radix ebuli diptami cepe cōe cepe squille bacce
lauri fenugrecū semē lini semē maluauischi se
mē urtice sinapis semē canapis cūminū grana
uūpi lupini calx armoīacū serapimū bdelūz
castorūi emulsi tirsi caulis spūna maris euforbūi
galbanū gummi edere gummi arabicū galia musca

ebuli hbe palesis iue floz rorismarini calamenti
radicū ciclamini añ .M. s. omnia bene monda
conquassent cū quibus porci masculi axongie .lb.
¶ malasa & marescere simul oia p sex aut octo
dies pmitte quibus postea ueteris olei .lb. i. sup
pone & uini albi librā unā cū dimidia & simul
ad uini consumptionē buliant, dehinc aliqtulaz
expssionē facito, & illi expssiom quātuz suffic
cera addita fiat unguentū quo utere & uidebis

tantū ¶ Vel hbam iue contritā cū axongia porci malasa
& diebus aliquot i maceratione dimissis i bono
uino buliāt quoad spissitudinē uēiant, dehinc ex
pssionē face ex qua locum punge ¶ Vel facias sic
Accipe radicū malue bisimalue ac yrios et
cepe sqllē añ .M. i. iue .M. i. s. cōquassent
super quibus acetū prohice i quo p diē cū sua
nocte i infusione maneāt ¶ Demde extrahantur
& cū pinguedinū anseris & galine añ .z. ij. &
butiri .z. iij. axongie uero porci masculi .lb. s.
malasent & p dies aliquot i maceratione mane
ant cū quibus postea olei irim olei de camomilla
olei uulpini añ .lb. s. misce simul buliāt colēt
& cera addita unguentū fiat ¶ Vel facias sic &
hoc duriciē omnē resoluit, qd accipit armul
che oleoz de lilio irim & de semine lini añ .z. i.
mucillagis fenugreci extracte cū aceto .z. i. s.
pinguedis anatis .z. x. misce oia & locū iun
ge & uidebis ¶ Dñs uero Rasis ex luto eliba
ni cū omis locum emplastrabat, & inquit q

mirabiliter conferebat. Et aliquando tritici farinam
cum oleo tamen bulire faciebat quod unguenti formam
acquirebat. & hoc iter summe laudat. Veteres
nonnulli de ossibus domini asini narrant mirabilia
quod de eis sic faciunt. ex eis quot & quantum libet
accipe confrange & in aqua dum buliant. super
natantem uero pinguedinem collige. de hinc ac
cipe castorei .z. .j. s. bdely serapimii an .z. .j.
croci .z. .j. s. radicem ciclamis ebuloz ac filicis
omnium bene mundatorum an .z. .ij. .iue saluie an
an .j. .oia simul contusa in libris tribus illius pi
guedis malasentur. successine uulpe emiscera
ta & excorticata habeas. quam rebus his pre
scriptis farcias. & tam dum in uernu ad ignem deco
quat quod sit uulpes bene consumpta. liquor autem
quod ab ea guttati defluit in uase in quo sit uinum
album decoquatur colligatur. de quo cum opus
fuit loca punge. & de effectu miraberis. ¶
facias sic. Accipe radicem artamite partes duas
radicem filicis ebuloz ac lapacy acuti an parte
una. bene monde inoluant in stupa aqua ma
defca & sub prunis cocte subtilissime pistentur
quas cum axongia porci masculi tantum pistentur
quod ad formam unguenti deueniant & utentur. ¶ Alij
sic faciunt. succorum iue saluie ac rute an .lb.
s. accipiunt. uini decoctionis cornu cerui per fru
stra incisi .lb. .j. s. olei camomillini olei de lilio
an .lb. .j. simul oia ad succorum & uini consump
tionem buliant. & postea ad sufficientiam addita

cera fiat unguentū . cui infrigidato adde sera-
pini opposonacis bdelij galbani añ . ʒ . ʒ . ma-
sticis croci añ . ʒ . ʒ . si qua ex eis teri nō pos-
sūt cū modico olei aut uini dissoluantur &
fiat unguentū . **ʒ** Alij infrascriptum mirabilia
facē referūt qđ accipit saluē mente rute h-
be palesis maiorane nepite penthafilon ūgu-
le cabaline utriusq; centauree lingue canis
saxifragie marubij aristrologie longe lauēdu-
le petrosily arthamisie cretani marini añ . ʒ .
ʒ . me . ʒ . ʒ . conquassentur & i bono uino al-
bo ifusa p̄ diē cū sua nocte dimittantur dehinc
buliantur & i uino illo postea sic cola-
to pone armoiaci ase fetide galbani serapini
añ . ʒ . ʒ . olei de uimpo olei de terbentina añ
lb . ʒ . pinguedinū cati siluestris muris mon-
tani taxonis & uulturis añ . lb . ʒ . malasent
& sex aut octo dies i maceratione dimissis i
uino albo simul omnia buliāt , exp̄mant &
postea i tali exp̄sione cere modicū liquefiat
sic qđ ad unguētū formā deueniat & utere
ʒ Quidā cirurgicus i prouicia ex infrascripto un-
guento plures ambulare nō ualentes incedē
faciebat qđ hoc mo fit tantū nulpē depilatū
emisceratūq; i uino decoque qđ caro ab ossib;
sepetur dehinc ossibus proiectis carnē illā
contūde , exp̄me & qđ inde liquor egreditur
i derelicto uino itez buliat usq; quo ad for-
mā unguenti deueniat & de eo librā unam

totū

cū dimidia accipe i quo misce masticeis casto
rii bdely mirre bachaz lauri añ . ʒ . ʒ . ʒ . eufor
bi . ʒ . ʒ . ʒ . & fiat unguentū **¶** Aliq accipiūt
radicē cucumeris asinini & i pasta posita in
furno decoquūt quā subtilissime contritā re
seruāt dehinc succoz iue salue & pitarie añ
ʒ . vi . accipiūt olei uero nucū lb . ʒ . i . uini
albi . ʒ . viij . & oīa ista ad uini & succoz cō
sūptionē successiue buliāt quo fco cū oleo il
lo cere parū addūt qua liquefca ab igne de
ponūt & cū incipit infrigidāi radicuz cucu
meris asinini sic subtiliter contritaz tres un
cias cōmiscēt bdely autē ac opponacis i
galbani & armoīaci i uino dissolutoz añ . ʒ . ʒ .
ʒ . & omnibz mixtis unguentū conficiūt **¶** Qui
dā i cane magnā deuotionē hnt q ex eius sā
guine loca pungūt inquentes hoc i cāu isto ua
lere plurimū **¶** Ex cane itē unguētum tale
conficiūt quia mensis unius canē ingulāt &
carnē atqz ossa confrangūt successiue oīa in
bono uino albo decocta contūdūt & ex eis for
tē exp̄ssionē factā i illo uino derelicto ponūt
i quo postea res infrascriptas conquassatas bu
lire faciūt ut iue salue rute agmoie betoni
ce femiculi hbe palesis añ . ʒ . ʒ . ʒ . & postea ex
eis adhuc exp̄ssionē faciūt de qua lb . ʒ . ʒ . acci
piūt medule uero ceruine lb . ʒ . ʒ . pinguedis
porci . lb . ʒ . ʒ . & ista oīa ad unguēti formā de
ducūt cū quo thuris . ʒ . ʒ . miscent bachaz

lauri castorei mirre an̄ . 3 . vi . bdelij . 3 . v .
& ex his oibus unguētum conficiūt . **M**ōta
ni qdā nō mō māducāt capras sed ex eis etiā
medicamina plura conficiūt . p̄mo ip̄az stercō
& sepū bñ simul pistāt & croci paz addito
unguentū faciūt qd̄ i hoc cāu ualere multū
asserūt . **A**lij ip̄az sanguinē cū uino decoqūt
ex quo postea unqūt loca . **A**lij idem ex solo
stercore cū farina ordeī mixto faciūt . **E**t
nōnulli stercoris capri sicci ptes duas acci
puit farine ordeī pte unā & ista cū aceto &
cōi oleo decoqūt . **U**nguentū autē de bdelio
ac unguentū dñi philagri a n̄ro bono mesue
desēpta i hoc cāu plurimū ualēt . **E**x cerotis
uō unū alias adinnei quod ē i isto cāu singu
larissimū . **E**t ip̄m accipit mucillaginū al
tee fenugreci & seminis lini an̄ . 7 . vi . anil
che olei de seie lini olei de lilio terbentine
picis naual sepi irem̄ an̄ . 7 . iij . litargiri . 7 .
vi . bdelij armoiaci oppoponacis storacis liq
de an̄ . 7 . ij . fiat cerotū . **V**alent & i cāu
n̄ro cerota oia que ip̄e mesue suo i antitotāio
ysopi cerotū ititulat & maxime q̄ a philagro
& democrito descripta sūt . **V**alē itē ce
rotū dyapente cerotū Andromaci ex duode
ci confectū rebus dyaglon s̄m desēptionem
primā magnū quoq̄ . **E**t ex his que ip̄e de
scribit emplastris ualē emplastrū Andro
maci emplastrū filij gacharie & emplastrū

duo oribasijs. Et qđ ē apud uulgares famosū
ual& emplastrū de meliloto. Si his igr̄ tibi o-
pus ē ab ip̄o diuo mesue desc̄ptiones require. Et
sic de medicamentis q̄ materie icumate cōueiunt
te satis copiosum feci. Sol& ei mā talis iter
dū manus sic ipeditas detinere ut i opa sibi de-
bita exire nequeāt. Et pedes adeo rigidos ut
bonus patiens ambulare non possit. Nō mireris
itaq; si tibi plura descripsi quia sepissime cum
istis membra dca ab tali impedimēto soluūt qđ
apud uulgares miraculū reputatur. Sed cum
huic capto alioꝝ more p̄ laus deo finē imponere
uellē. Ecce qđam ueteranus anser clamitans
heus tu inquit aialia plura huic tuo capto opes
ferūt ut aliqua cū sanguine alia cum ossibus
seu medulis & nōnulla cū sagimine de quibus
dictionē amplā fecisti quā tibi feci iniuriā q̄
p̄ciosum sup̄ oia unguentū fero & me sic sub silē-
tio p̄terieris calamū p̄nde & p̄ntem in locum
accomoda quosq; dictabo tibi uersus leoninos i-
scribe uolo ei ut hoc meū unguentū eius pp̄ p̄-
ciositatē ab ceteris que desc̄psisti stillū diuisum
habeat mille ei & plus q̄ mille se mouere nō ua-
lentes ambulare cū eo feci. Ego autē unguen-
tū istud tante p̄ciositatis esse audies dimisso qđ
inchoauerā describere laus deo uersus dñi ue-
terani anseris eo dittante ut statim uidebis iscp̄-
si. Q̄ si stillū uariare tibi uisus sum p̄cor mi-
lector ignosce. Nam sepe digressio stilli quo-

q̄ uarietis dittantis iuum recreat. ¶ Tu ergo anseri
sua exponenti leonina carmina aures accomoda.
Anser sumatur ueteranus qui uideatur
Mox deplumetur uitalibus euacuetur
Intus ponantur que subterius numerantur
Tricta caro tota citi mox pelle remota
Unctū porcini thus cera saginē oīnū
Pondē sit equo sal mel faba sitq; siligo
Post hoc axet tamē axus nō comedetur
Vas supponatur sic ut liquor excipiat
Quo membris unctis hic gutta exoluit oīs.
Certe hoc unguentū p̄stat sup̄ omne talentū
Sic p̄ dittamē cū sc̄pseris hoc medicamen
Fac Laus ampla deo solito de more sup̄no
Anseris edicto & eius medicamine sc̄pto
Sit Laus ergo deo finito i p̄te libello.

*De eius cura materiei q̄ gip
seam seu lapideam ē cōmutata*

Upest materie illius que i gipseā seu lapide
am ē cōmutata curā ponere. ¶ Et ut statī
te ad actū practicū deducā fac ex malua at
q̄ bismalua suis cū radicibus ex camōilla q̄ ac
salua & cū folijs sambuci & ulmi decoctione de q̄
calida tantū locū abluē q̄ rubeat dehinc ex uigūe
to infrasc̄pto punge quod accipit olei amigdalaz
dulciū .ʒ. i. s. pinguedis anatis & galine añ
ʒ. s. mucillagis fenigreci extracte cuz aceto
.ʒ. vi. cere albe parū & fiat unguentū mole
quo ut dictū ē lotionē sc̄a utere & hoc tam

mane q̄ sero stomacho uacuo fiendū erit. Tribz die
bus hoc facto marchasitā ignitā habeas que iroret
ex aceto forti & super uapore illū mēbz lexū tene
& dehinc eū ex aceto calido laua & hoc diebz duo
bz fco ad lotionē p̄mā cū unctiōe illa reuertē.
Et sic alternatis uicibus uice sua lotionē cū uncti
ōe facies. alia uō euaporationē &c. Et hec ē cōis
ueterū cura. Aliqui cū pinguedinibz molitiuis
tantū locū unguūt q̄ aliquāter molis fiat &
emplastrū infrascriptū postea supponūt qd̄ accipit
armoīaci bdely galbam ntri sinapis p̄ret sulfu
ris añ. ʒ. ʒ. litargiri. ʒ. viij. olei antiq. lb. ʒ. ʒ.
tantū litargiriū cū oleo decoquūt q̄ spissum fit
cū quo postea reliqua miscent & emplastrum seu
cerotū faciūt quo ut dictū ē utūtur. Molitis
nanqz cū emplastro p̄sc̄pto si alternis uicibus us
fueris nodosam uicturā aptā suscipere curā idubie
cū dei auxilio sanitati restitues. Aliqui uō ex
anetino oleo cera & armoniaco unguentū ad huc
usū conficiūt & idē ex armoniaco cū melle & oleo
netusto faciūt. Et Rasis & antiquoz aliqui
asserūt q̄ radix kiri emplastrata petrificationem
omne remouet. de istā i pedemontū copia reperit
de ea tamē infra aliā faciā mentionē. Galienus
uō Rasis & antiquoz plurimi cū emplastro de ca
seo a uictura lapidem extrahebant qd̄ sic fit pe
des porcoz salitos tantū i aqua decoques q̄ totū
ueluti mucilago fiat cū qua postea puluis anti
qui casei p̄tes duas misce puluigati uō nastur.

herba kiri

tū ptē unā & fac emplastrū quod sup iūcturā appo-
 ne. ¶ Eā namq̄ rumpit & illā gypseā materiā seu la-
 pideā extrahit. ¶ Sepuis hoc inquit Rasis unguentū
 exptus sū & inuābiles patientes curauit. ¶ Nonnulli antiquū caseū annoz plūm q̄ sua sit acuitate mordi
 catius ualde cū apogimate salitorū pedū distempāt
 & cū uetusta adipe salita emplasty faciūt. ¶ Tu aut
 q̄dams istoz facito nā ista de caseo emplastra mag
 inter alia comendant. ¶ Sed bonus Rasis in cāu
 nro nonnulla sumati enumerat que poptima sunt
 iquies oia molenta lenitua i petrificatione articu-
 loz conferūt ueluti axongia uetusta medule ossū
 armoniacū bdeliū oleū uetustū & sigia ac illimito
 cū auripigmento rubeo trito cū aceto & c. ¶ Et itē
 inunctio fca cū litargiro tm cū oleo decocto do
 nec inspissatū sit cū quo postea de auripigmento
 aliqd incorporetur & talis inunctio multū ualē.
 Que dicta sūt i petrificatione iūcturaz nostris a
 ueteribus plurimū comendatur. ¶ Et sic talis pe-
 trificate materiei cura patet. Laus deo *De nonficimē*

antiquū caseū annoz plūm q̄ sua sit acuitate mordi
 catius ualde cū apogimate salitorū pedū distempāt
 locū // Et alij

*Sciaticae q̄l' & ubi ei' demonstrata sig'
 inueniendū it' & quid de casit, pronosticadū*

Quoniam tā podagre q̄ ciragre conuēientia medi-
 cinalia pcedentibus i captis desēpta sūt, sex
 rez nō ualūū regimē ad ill' p̄ficiendā curā
 scribendū fuerat. ¶ Sed quia ipm est tā sciaticae
 podagre q̄ ciragre comune libet p̄mo quid sciati-
 ca ipa sit iuestigare, eius tam pronostica q̄ de-
 monstratua signa ponere, & dehinc p̄tinētia sibi

medicinalia scribere. quibus absolutis his tribz
spēbz artetice rez sex nō nālinz regimen cōueni
ens i capto uno pstringā. ¶ Pro sciaticē ig̃ noti
ficatione sciendū q̃ i nro corpore os quoddam qd̃
os femoris appellat̃ existit sup̃ quod totū fabricat̃
corpus. spm̃ namq̃ i sui inferiori pte piscidē quā
dā h̃t. i cuius medio quedā ossis rotūda extre
mitas uoluitur. ¶ Ista duo ossa quibusdā cū liga
mentis simul coniūgunt̃. & talis iūctura scia nūcu
patur a qua sciatica de qua p̃ns erit sermo no
mē accipit. ¶ Est itaq̃ sciatica iuncture scie do
lorosa passio a mala comptione seu m̃a i ea p̃t̃nā
liter ex̃nte causata. ¶ Res enī quelibet i loco scie
malā qualitātē sufficiēs inducē seu m̃a ibidē p̃t̃
nālit̃ defluēs seu defluxa huius passionis pōt
esse causa. ¶ Pro quo scito q̃ omnes ille tam ex
trinsece q̃ intrinsece cause que sup̃ capto. 2.º. in
quo de artetice causis agitur posite sunt effice
hanc passionem possūt. ¶ Vez ea a mala cōple
xione ut sine m̃a fit rarissime. ¶ Proueit & fre
quenter sciatica a frequentata sup̃ re dura sessi
one & eqtandi consimiliter assiduatione. ¶ Cas
itē aut sup̃ iūcturā illā p̃usio eā debilitando
sūt plerūq̃ sciaticē cā. ¶ Sed ea sit que uelit si
eius ad i cognitionē deuenire libeat ad captū ter
tū sup̃ recursū habē necessum ē. ¶ spm̃ nāq̃ de
monstratua signa te clare docebit. ad que iue
stiganda illic descriptū ordinē obseruabis. ¶ Sz
ultra illic descripta signa si te certū mag̃ recte

cupias an materia illa calida sit an frigida epla-
strū ex farina siligis cū aceto distempata super
anchā appone. Nam si ea a causa calida fuit dolor
remittet si autē a frigida magis augmentabit. Et
sic signa demonstratiua iuestigandi modum habes
pro quo solū supest propa pronostica signa descri-
bere. Sciendum itaqz qz iūctura scie ē profunda
multū quare nisi multitudo mēi illic fuerit nullū
extrinsecus signū apparebit quod ubi fiat ut vide-
licet qz locus caleat aut frigeat seu respectu colo-
ris rubeat aut i colore alia mutatio fiat seu in-
flet &c exuberantiā mēi denotabit. In principio
pterea sciaticae dolore nullo i genu neqz in tibia e-
xistente paucitatē mēi significat. Sed ipis do-
lentibus ipius exuberantiā arguit. Plerunqz
eni uena sciatica que p coxā & tibiā ad talū us-
qz tendit minū repletur cuius cā neruus sibi p-
ximus extenditur & tūc dolor usqz ad pedē pre-
ueit. Muschuli quoqz ex abundantia matiei
extendūtur ac etiam nerui ppinquantes & sic
dolor usqz ad genu qūqz preueit. Et maiori ma-
teriei exūte multitudine usqz ad talū. Ex q-
bus patet qualiter dolor illis membris cōicatus
mēi exuberantiā denotat. Sciatica itē sinistri
lateris ē qz dextri molesta magis tardiusqz
curā suscipit modo cetera sint paria. Rursus
varices supueientes sciaticae eā p sepe solūnt &
itē emoroydaz fluxus. Fluxus quoqz uētris
& p̄cipue disentericus pp quod antiquoz plimi

suis cū acutis soluptiuis pro cura sciaticæ disē-
teriā inducebāt. Et hoc Rasis sepius se fecis-
se ait pp qd̄ inquit quidā laxati pluries & fci di-
senterici a sciatica curati sunt, que nullis alijs +
medicis neq; minutione sanari potuerat. Ceterū
ī concavitāte scie m̄a pp amplitudinē uacuitatis
uicture & eius profundū scitum nunq̄ petrificat.
Plerunq; tamē tanta ibidē coadunat̄ ut ligamēta
molificet & a piscide uerteb; resilire faciat pp of
necessario patiens tūc claudicat. Et uene quedā
que ad inferiora mēbra nutrimentū deportāt ob-
liquant, quā ob causā ī eis fit opilatio quedam
quā non integra, quo fit ut ad ea nutrimentū
nō libere trāsire queat, & sic necessario illa tabe-
scunt & extenuant̄ ut ē eius tibia atq; pes &c.
Veteres tamē plurimū yprocratis uictē que ī secre-
tis suis ī cassa eburnea adinuētis scripta reperit̄
inquit, q; si ī coxa patientis sciaticā rubedo trū
digitorū quantitatis dolorē non efficiēs apparuit̄
& ī eo pluritus uehemens fiat cū quo patiens oleā
desideret ī alio ouū coctū desideret ī uigiti quī-
q; diebus morietur. Amplius sciatica pluribus
ex causis ut Auicena inquit cū difficultate cura-
tur p̄mo liquidē, quia mē pp loci submissionē illuc
facile decurrūt. Est itē unctura illa cetis com-
pata uacua multū, pluris motus, comptonis debi-
lis, ac pp distantia a fonte caloris satis magnā
frigida ualde. Vnde defluentes illuc mē non
leuiter digerūtur, & sic indigeste remanentes

i membro unā malā qualitātē inducūt, cuius cā
mē illuc de nouo fluentes malignantur, & dolore
psepe molestū magis efficiūt, quibus ex causis fit
eius cura difficilis. Et ideo Rasis humor inqt
melancolicus flegma grossū seu crudū & ad hūc
modū de alijs si i ancha fūit nō facile ad naturālē
disponem conuertitur. Auicena itē int uehemē
tiores uincturaz dolores sciaticā enumerat. Et
licet mā eradicetur pp sitū membri uelocit̄ redit
& c. Ex quibus oibus patet qd sit sciatica qua
lit̄ & ubi uenari eius demonstratiua signa debeas,
ac quid de ea pronosticanduz sit. Laus deo.

Qualit̄ mā sciaticae sit euacuanda

Vltū inter sciaticae & aliorū dolorū uinctura
rū curas int̄est. Et inter illa p̄sertim
que extrinsecus applicant, pro quo sibi
propriā curā ponere cōueniens fuit. Fit itaqz
sciatica suis humoralibz causis inspectis sepe ex sa
guis abundantia, sepius tñ a flegmate. Peccā
te ergo sanguine quod ex signis sup̄ et̄io capto
positis facile cognosces alijs consentientibus opus
ē flo. vnde supfluitatibz p̄me digestiois emis
sis si abundantia magna fuerit basilicam latis
oppositi p̄mo incide, sequenti uō die uenā sciati
cā lateris patientis. Prima itaqz diuertit. 2^a
a pprio loco sanguinē euacuat. Vex ubi tāta
non fūit sanguinis plenitudo basilicā eiusdē la
teris incidi p̄mo facias, & dehinc sciaticaz
uenā, & ubi minor adhuc sciaticā tantū modo.

2 Aliq tamē eius ramū q̄ inter mīnuz̄ & sibi pro-
ximū existit incidī iubent. affirmantes q̄ sicuti
ex flo^a saluatele sinistrae manus i egritudinibus
splēis manus iuuamentū consequitur q̄ ex basilica
ita i casu nostro ex incisione illius ramū q̄ sciaticae
uene. **2** Nonnulli quoq; i casu isto ubi dolor usus
domesticam ptē magis declināūt fieri ex saphē-
na flobothomiā iubebant. qd̄ tu facias si libet.
quia bñ fc̄m erit. **2** Nam ex sola flo^a hec egrī-
tudo plerunq; soluitur. **2** Sed apud Rasim Se-
rapionē atq; ueteres quosdā alios flobothomiā
di modus talis obseruabatur. quia patientis uir-
tute constante eū p̄ biduū ieiunare p̄mittebāt a-
ut p̄ diē saltē nālem ut uoluit Rasim & de hīc
flobothomiā faciebāt. quia sciaticae m̄a multū est
submersa. & sic p̄ ieiuniū flobothomiā tūc me-
lius conuenire expti sūt ut inquit. **2** Hos bonos
uiros puto (p̄ biduū ieiuniū) non uelle ifir-
mū p̄ totū tempus illius bidui tā a cibo q̄ a po-
tu penitus abstinere. sed q̄ solū ualde tenui ute-
rentur diēta. q̄ si sic intellexerūt bñ eis assen-
tio alias nequaq; **2** Facta autē flo^a si sāguis
amplius p̄ colere aut flegmatis admixtionē
fluidus nimū fuerit sic q̄ tam digestius q̄
soluptius opus sit copiosū de his oībus supra
capitū sextū te faciat. **2** Si autē flegma cui⁹
cūq; sp̄ei fūt sit i cā capitū septimū octauū no-
nū decimū ac undecimū eū digerē atq; eua-
cuare sufficienter te iſtruet. **2** Nihil eī tā quo

ad digestionē mēi q̄ eius euacuationē inter cura
grā podagram & sciaticā interest. Sed Rasis
in sciatica ex oleo calido i quo fuerit decocta
coloquintida uentrē inungi faciebat. & inde fi
ebat uentris soluptio. & sic inqt q̄ dolor atte
nuabat. Vomitus tñ a Galieno libro decē tē
tatiū magis q̄ euacuatio alia comendat q̄ tā
i p̄ncipio augmto statu q̄ declinatōne conuenit.
Et h̄m oīuz doctnā ē ex rebus maxime cōueniē
tibz cuius modū concedente bono ihu i p̄serua
tuo regimne tibi dabo. Rursus acuta c̄steia
i cāu isto a ueteribz sūme laudant. ymo ut in
pronosticis huisti cū eis disenteria iducendo
sciaticā sepe curabant. Ista tamē nō nisi i cor
poribus bñ robustis fienda sunt. in debilibus
autē disenteria iducere nō ē bñ tutū. Si iḡ
fortia cristeria imponē uolūis. fac ut limitium
p̄cedat. Ceterū quanto plus ifirmus p̄t illud
acutum cristere retineat. Et ad hoc adiunat
si ex oleo rosato ^{culis} anū punges. si super q̄ ifirmū
latus patiens retinendo cristē iacuerit. Ego
autē i casu isto tale cristere acutū sic facē cōsueui
q̄ accipit mercurialis camomille centauree mi
noris sticados añ. .m. .j. agarici .z. .j. polipodij
coloquintide añ. .z. .s. fiat decoctio de qua acci
pe .lb. .j. .s. b̄ndicte electuarij indi añ. .z. .j. sal
gēme .z. .ij. olei cois ul' nucū .z. .ij. fiat cri
stere. Vel aliter accipe decoctionis p̄sc̄pte
lb. .j. .s. i qua dissolue puluis sp̄z pillaz feti

daz seu de hmodactilis .3. iij. bñdicte .z. .j. o
lei cõis aut nucũ .z. .iij. fiat cristere // Ista e
steria satis sũt suaua . sed i bñ robusto accipe
sticados rute cetauree minoris abrotam añ . .ij.
1. radicis cucumeris asinini elebori nigri añ .z.
1. s. exule colocuntide medule cartami añ .z.
1. seminis rute seis urtice añ .3. .vi. conquassẽ
tur fiat decoctio de qua accipe .lb. .j. s. elec
tuarij indi .z. .j. s. olei de ruta .z. .iij. salis
nitri .z. .j. s. fiat cristẽ ¶ Et e ut experientia di
dici i cau nro mirabile ¶ Rasis cristeria aliq
poptima poit inquis q cũ eis hoies mille sana
uit ¶ Et quis yrios i consilibus cristerijs plu
rimũ comendat nichil de eo tamẽ i his que se
quit appoit sed eo utere si libet ¶ Primum g
ex suis accipit corticũ radicũ caparoz cologn
tide centauree minoris radicũ cucumeris asi
nini agarici añ .3. .v. coquantur i tribz libz
aque ad consumptionẽ tertie ptis .coletur &
adde .z. .ij. mellis olei nucũ .z. .iij. sal nitri
.3. .iij. fiat cristere ¶ Vel facias sic accipe ele
bori nigri exule colocuntide nasturtij centauree
minoris comedrios añ . .ij. .j. i tribus libris aq
decoquant tantũ donec ps tertia consũpta sit
postea coletur cui olei antiqui uncias tres adde
& fiat cristere ¶ Aliud ite faciebat quia in
tribz libris aque librã unã nitri comisceri fa
ciebat & i copto uase p duas septimanas i sole
pmanebat & excolata aqua illa cristẽ faciebat.

¶ Serapio uō & antiquoz nōnulli ex solo almuri
eristere fieri iubēt, qđ tu i aliquo grosso rusti
co facē potes, i delicato & i eo q̄ intestina h̄t
debilia haudquaq̄. ¶ Et sic patet quātr humor
quūq; ille fuit sciaticū efficiēs digerendus atq;
euacuandus sit. *Laus deo De .i. proximādis .ib. extra
que sciaticē dolore mitigat
q̄q; cū māz leuē resoluit*

Per sciam nisi i totū ut i pte euacuata
nā nullū unq̄ medicamē apponas. ¶ Nec
q̄ i pncipio fluente mā ex oleo rosato
unctione fieri iubēt, ut inde fiet repulsio au
diendi sūt, quia ut inquit Galienus i libro de
cē tētatuū i uictura que ē sūm scia repulsus
uti non debemus, quia eius i profundo sāgus
compelit q̄ i propiuis uasis & muschulis cō
tinet &c. ¶ Qua ex cā i superioribus captis sup
uicturas alias appoi repulsuū oīo phibim. ¶ Et
sic patet i pncipio frigida nunq̄ esse sup scia
apponēda. ¶ Nec itē calida i gradu eleuata,
quia māz attrahūt, pp quod tā dolor q̄ cā eius
augmentat, ex quibus patet q̄ ubi localibz op̄
fuit mā esse debet i pte ut i totū euacuata. ¶ O
leo iq̄ de costo de lilio de spica uulpino de pi
pibus ut consiti ubi uesicationē iducē nō uely
utē. ¶ Vel sepo ceruino & ē qđ sigulare. ¶ Vel
ex felle capre cū pluma locū mūge & indeb.
¶ Vel rutā & saluā cū oleo cōi decoque ex qbz
calidis emplastrū face. ¶ Vel ex radice altee

cū adipe anhis idē fiat. ¶ Vel accipe spongiā in ui-
no calido decoctionis uinpi ifusam & fortiter ex-
p̄ssam sup anchā appone. cūq; infrigidari incipit
calefca itez reponatur quo pluries fco & sudoe
absterfo ex aliquo oleoz p̄scriptoz iunctio fiat.
¶ Vel ex unguento aragon seu marciaton. ¶ Et si cū
quouis istoz aque uitis medicū adderet p̄ualēt
& hoc tā sero q̄ mane fiat. ¶ Vel facias sic acci-
pe saluie folioz lauri folioz sambuci me stica-
dos rorismarini camoille radicū ebuloz .m̄. .n̄.
p̄. fiat decoctio de qua sup ignitos latēs prohibee
quos p̄nis lineis iuolutos ifirmo exūte i lecto
iuxta sciā appone & ibi donec infrigidari occipiūt
dimittant. dehinc absterfo sudore ex dictoz ali-
quo fiat inūctio. ¶ Loco spongie seu stuphe sup lo-
cū interdum uentosaz apponere feci & ea amota
unctionē successiue. ¶ Vel potes sic face. Accipe
succoz rute me atq; saluie p̄tes equales & pro-
libito aqua uitis impoita petias imerge quas do-
lenti loco sepius appone. ¶ Vel emplasty ex men-
tastro flumali. ¶ Et alij ex ruta cū melle teta
idē faciūt. ¶ Vel ex calamento aut ex costo uel
enula seu lupino. ¶ Et nōnulli ex sola radice cu-
cumeris asinini consilr faciūt. ¶ Vel accipe fi-
ni uachini scutellā unā floz camomille .ʒ. .i. s.
rosaz .ʒ. .s. & emplastrū face. ¶ Vel idē ex om-
ni stercore cū farina ordeī & aceto fiat. ¶ Et
alij ex stercore capno & aceto idē faciūt. ¶ Vel
locū ex melle punge & eū cū puluere nasturtij

salipiga & Vel idem ex sordicie que i capraz pi-
lis tempore quo lactat repit facies & Et talis
multu conueit quia illa potius ysopi huide naz
sapit q̄ laudam & sic leuiter materia resolue-
do dolore sedat & Vel emplastru ex nasturtio
farina ordeī & aceto fcm̄ suppone hoc ei mira-
biliter dolore sedat & Vel ex stercore caprarū
aut nachaz cū melle emplastru facias & Alias
ex scamonea cū farina ordeī & aceto locū epla-
strari feci & contulit ualde & Idem quoq; facit
cerotum ex sola pmi rasina confectū & Vel faci-
as sic Accipe saluie pulegij saune añ .iiij. ma-
sticis .z. s. cumini bachaz lauri añ .z. .j. terā-
tur & melle addito fiat emplastru & Vel ex mel-
le cū sale tcto & Et alij ex recenti ruta cū unay
passay carnositate tricta emplastru faciunt & Ra-
lis uō cū cinē caulū & adipe recenti idē facit.
& Et hoc itē unguentū qd̄ recipit colocūitide .z.
iij. cōquassetur & cū olei ueteris & aque añ .z.
vi. tantū donec aqua cōsūpta sit buliat dehic

totā exprime cui adde sigie .z. .j. euforby
castory añ .z. s. & fiat unguentū quo locū
iunge & Que dicta sūt dolore mitigant & ma-
teria lenit resoluūt qd̄ huus capli fuerat in-
tentio . In aus. deo
**De antidotis q̄ sciaticae māz
aceto ad araiterētia potēt
thunt atq; dolore sedant**
Ranseiduz ē amodo ad antidota fortia qz
uirtus scit concantate scie ad ecūferentiā

māz trahē i quibus quoq; uirtus aliqua mitigandi
dolorē insit. Et a leuoribus quidē inchoās utēis
emplastro ceromo nicholai. Vel facias sic accipe
folioꝝ Lauri .ʒ. .j. piret .ʒ. .ij. s. costi .ʒ. .ij. s. na
sturtij mtri añ .ʒ. .ij. fiat puluis dehic accipe
lane succide minutissime incise .ʒ. .ij. hanc i o
leo de ruta imerge & secū p̄ceptuz puluerē i mor
tario diu ducas tres oui utelos addendo & ex
isto tā sero q̄ mane scia emplastrabis. Vel extra
dice enule campanē cū ueteri axongia emplastrū
face vel ex calamento seu nepita. Vel facias sic
axongia ueterē cū ouis formicaz tere addendo de
terra ipaz cū modico cois salis & fiat emplastrū
Vel cū uiridi ruta melle & sale addito. Vel ex
stercore cicōie cū axongia idē fiat. Vel accipe
bdely storacis liquide armoiaci añ .ʒ. .j. dissoluā
tur cū oleo irino aut liliacio & locū iunge. Vel
cepe cū olibano & croco sub cineribus decoq; dei
de subtilissime pistentur sic ut ad unguētū formā
deueiat de quo locū iunge. Vel cum succo cepe
locū illimas quē cū pipis nigri puluē salis & spon
gia i uino decoctiois cumini ac calamenti ifusa de
sup liga. Est eī i cū isto medicamē efficacū ual
de. Vel sup locū ex stercore leporis cū uino di
stempato emplastrū fiat. Vel tale facias unguētū
qd accipit briome cucumeris asinni filicis & cicla
minis añ .ʒ. .j. conquassentur bñ & cū lb. s. uini
optimi & .ʒ. .viij. antiqui olei bñ coquant deide
subtilissime pistate ad orale passent sic q̄ i derelicto

oleo ista pasta cōmixta sit, quibus postea adde sto-
 racis liquide laudani añ. ʒ. ʒ. ʒ. & si opus fuit cere
 tantū q̄ unguenti formā deneiat cū quo anchā iunge
 ¶ Vel facias sic accipe rute uiridis . ʒ. ʒ. ʒ. sq̄lle . ʒ. ʒ. ʒ.
 & tantū i. lb. ʒ. ʒ. ʒ. vini & tantūde olei ueteris deco-
 quant q̄ unū consūptū sit deinde totū exp̄me & cū
 eo duas uncias cere liquefacies ꝛ cū quibus postea i
 frascēptū puluerē adde q̄ accipit niri euforbi p̄pe-
 ris baccay Lauri agarici oīz subtilissime puluēga-
 toz añ. ʒ. ʒ. ʒ. & cū terbenline . ʒ. ʒ. ʒ. & galbanū
 ʒ. ʒ. ʒ. fiat unguentū quo ut sup̄ utē ¶ Vel accipe
 galbanū serapini armoīaci oppoponacis añ. ʒ. ʒ. ʒ. ma-
 sticis . ʒ. ʒ. ʒ. vini decoctiois cornu cerui ptimū cō-
 quassati & diu buliti . ʒ. ʒ. ʒ. succi rute succi me-
 añ. ʒ. ʒ. ʒ. mellis . ʒ. ʒ. ʒ. olei de costo olei de lilio
 añ. ʒ. ʒ. ʒ. oīa simul buliāt & ultio cere quantū
 sufficit adde & fiat unguentū de quo locū iunge .
 ¶ Ego autē Rasis iussū ex sulfure subtilissime tricto
 & cū pice mixto emplastrū anchā feci & ptimūz
 contulit ¶ Hec ei que dca sūt ad cūferentiā māz
 trahūt dolorēq̄ mitigāt ¶ Vex mei tanta sepius
 ē rebelitas ut cum p̄scēptis nec resolui nec ad cir-
 cūferentiā trahi queat quo fit ut continue dolor
 augeatur qua ex re cauterizantibus tūc uti ne-
 cesse ē de quibus captm sequēs adiutore deo co-
 pioz te faciē & p̄ hec p̄ns finē recipit . Laus dō .

De antidotis sciam cauterizantibz

Anterizantia de quibus p̄ns captm erit in
 prius corpus euacuatū fuerit haudquaq̄

appximabis / quia ut inqt Rasis & si dolor p ea
mitigetur derelicto grosso subtile resoluit pp qd
remanēs resolutioi fit magis ineptū ¶ Ut igit ad
actū peticū te deducā qd sepius exptus sū ex ur
ticis grecis bñ mordacibz tā sero q̄ mane orticari
anchā facies & dehinc cū aqua falsa lanari ¶ Cū
hoc ei medicamē sanitati plures restitū ¶ Bonus
Rasis & allio & cepe conficā locū iussit & suc
cessive cū aqua illa falsa lanā ¶ Vel facias sic
accipe urticay grecaꝝ saluie añ .iiij. sal pugil
lū unū contūdant & buliāt i urina de qua locū
illimas ¶ Vel ex scordeon cū uiridi ruta modico
aceti & axongia ueti fiat emplasty ¶ Vel ex ra
dice cucumeris asinini cū axongia & c̄. vel ex
alio cū axongia ¶ Vel facias sic Accipe absin
thi radicis ebuli furfuris tritici añ .iiij. ster
coris columbini .lb. .i. salis cois .lb. .i. omia
tā diu i forti aceto decoquant q̄ acetū ipm con
sumptū sit & ex isto calido fiat emplastrū ¶ Vel
cū solo uino stercus colūbini decoque & illo u
tere ¶ Laudatur itē canterui ex cantaridibus
& staphisagria sc̄m quod ubi facē uelis accipe
cantarides s̄m artē pparatas quot lib& cū qbz
paz staphisagrie misce & cū fermento ipaltate
sup locū apponant & postea que inde uesice fce
fuerit apiantur sup quas ut m̄z fortius attra
hant caules appone cūqz eas consolidare lib&
ex unguento de cerusa crudo locū iunge ¶ Vel
facias sic Accipe granoꝝ penthadatili .z. .ij. &

cū melle ac butiro uachino misce & locū empla-
stra ¶ Vel aliter Accipe euforbiū niri añ . ʒ . ʒ . ʒ .
olei de lilio . ʒ . ʒ . ʒ . cere parū & fiat unguētū
¶ Laudatur itē ex ficibus & sinapi emplastrū
a nro bono mesue descriptum ¶ Vel hoc facias q̄
alias usus sum ¶ Accipe sinapis rubri . ʒ . ʒ . ʒ .
sinapis albi . ʒ . ʒ . ʒ . ficuū siccatū . ʒ . ʒ . ʒ .
olei nardi olei costini olei de castoreo . añ . ʒ . ʒ .
gari ofiloz macis añ . ʒ . ʒ . medule pais calidi sicut
extrahit a furno & i aceto remoliti . ʒ . ʒ . ʒ .
& cū uittellis duobus ouoz fiat emplastrū ¶ Sup
oia emplastra R. asis nri mel laudat anacardi-
nū emplastratū & c. iquies Ex melioribus re-
bus quas dñs creauit i cauterigando ē mel ana-
cardinū sup p̄gamēnū extensum quod horas du-
as sup locū dimittat ¶ Et si tūc locus ampula-
tus non fuit renouetur uelice fce apiant &
q̄dū potes eas a consolidatione prohibe ¶ Mel
istud anacardinū sic fit Anacardos quot libe
accipe & contriti p̄ dies septē i aceto dimit-
tant deinde igne lento ad tertie usq̄ ptis
cōsumptionē bullāt demū cū infrigidatū fu-
erit que sup natat pinguedo colligat ¶ Et
hac mel anacardinū ueteres appellāt qd̄ ut
inqt R. asis i isto casu mirabili opat ¶ Anē
goar autē cū ueteri oleo tā diu niri decoqui
faciebat q̄ ad unguenti formā ueniebat de quo
ancha inuncta uesicatur i breui ¶ Vel facias
sic Accipe calcē unā . ʒ . ʒ . niri . ʒ . ʒ . pi

retri . ʒ . ʒ . & cū oleo ueteri & adipe anatis
emplastrū face ¶ Vel ex cepe cū melle pistato .
¶ Vel ex bulbo cū molicie p̄nis & melle ¶ Vel ex
enforbio cū pinguedine anser ¶ Vel facias sic /
Accipe pipis . ʒ . vi . niri . ʒ . v . piretri con
diti . ʒ . iii . enforby . ʒ . i . taphie staphisa
grie . ʒ . ʒ . olei ueteris quātūz sufficit &
cera addita emplastrū fiat ¶ Ego autē antiq̄s
sciaticos plures curavi & inter alios unū in
aunione & aliū i taurino q̄ annis plusq̄ dece
& octo ab ip̄a sciatica tenebant̄ . p̄missis itaq̄
debitis euacuationibus i siluestri pte p palmūz
sub genu feci potentiale cauteriū fieri ex uine
calcis alkali & aliū capitulo f̄c̄m & amota es
chara foramē illud cū cicere aut pillā cū car
ne salsa confecta uel ex ligno busi p mēses plu
res a consolidatione prohibui & dei dono cura
talī me nunq̄ fefellit ¶ Rasis autē nil ma
gis i hoc cān conferre q̄ actuale cauteriū ad
inuenit ut fatetur cū inqt In quo consuetus
ē dolor anche nil magis conferens adiuueni q̄
sit hūstio sup anchā i loco uno f̄c̄a i alio sup
coxā & i alio sup tibiā ¶ Ego autē sup tibiā
modo quo sup f̄c̄m sciaticā omnē antiquā cura
ui ¶ Plura alia possent cauteria desc̄bi sed
q̄t immediate descriptū est tante ē efficacit̄
nemine unq̄ fraudans ut alia amplius desc̄
bere supflūū n̄ uideret̄ pro quo hunc capto
finē ipono . Laus deo . *Sic rex nōnāliuz regni*

tam i podagra sciatica q̄ crura
hora peroxissimi .i. q̄ uis ei fiat
obseruandum

Npest amodo tam cragre podagre q̄ scia-
tice peroxissimi hora sex rerū nō nālium re-
gimē describē. Verū & si plura eē pos-
sint quoz causa ipm̄ fore & uariandū ut compto-
etas regio tempus anni & similia māz soluz in-
spiciens regimē p̄n̄ scribam. Nā si pticulāia
oia huic proposito ptinentia annotare uellē ppt̄
longitudinē narratio talis nimū esset & tediosa.
Tantūmodo ergo māz concernētia ponā cū cuiq̄
medico alia satis nota sūt. Si igit̄ queuis arteti-
ca sanguis intio fiat que sanguinē multiplicat
queq̄ ea subtiliant ac fluere faciūt oia uitāda
sūt. In his igitur aerē ad frigidum & siccū de-
clinare facito. Somnus prolixus euitet & diur-
nus q̄ maxime. Sup̄ stratū durū & nō mole de-
cubat. Et ubi exercitiū facē possit suo tempore
ut fiat laudo. Fricationes p̄terea si exercitij
loco fierent ne uersus infirmū membrū matiei
tractio fiat cauendū erit ymo potius eam ad
contrariū tuo posse diuerte. Lete uiuat quia
dolor patientia plimuz alleuatur. Et sic dul-
ces audire cantilenas istrumenta musicalia seu
nona uiuat plimuz quia aīa his intēta nō tam
aspe seu acute dolor ipse sentit. Unde Auicena
p̄ma quarti de sedatione doloris. Occupā igit̄
i eo quod gaudium efficit doloris uehementiā
sedat. Sobrie uiuendū ē & procurandū ut
uenter quaq̄ die suū officij faciat. Et ubi nā

delectatiā

enō iuuerit infrascriptū cristere fiat. quod
accipit bletis malue matz uolaz añ .iij. .j. fiat
decoctio de qua accipe lb. .j. .s. i qua dissolue
cassie puluis guchari añ .z. .j. olei uolaz z.
iij. salis triti paz & fiat cristere qd̄ stomaco
uacuo sero ut mane ponatur. ¶ Vel eius loco u
tat̄ suppositorio aliquo coi. q̄ si soluptius alyf
opus sit sup̄ i capto sanguinea mām concernēte
qualiter fiendū sit abūde compies. ¶ Et sic solū
supest cibi atq; potus doctrinā ponē. pro quo u
tute constante oīs caro uitanda erit & potis
simū quia eius frequēs comestio ut Rasis iqt
podagrā inducit. ¶ Vinū quoq; oua & uniuersalit̄
oīa que sanguinē multiplicat. ¶ Aceti p̄terea
n̄s nisi passulatū fuit penitus dimittat̄ quia
ipm̄ ē maxime inimicū neruis & p̄ consequēs
ptibus uicturalibz quia ille multū sūt neruose.
¶ Sed si debilitas uel aliud ad carnes & ad ea
que statī dca sūt dandū te cogat i pauca dent̄
quantitate & qualiter infra dicet̄ alterent̄. ¶ Sit
ergo ille carnes edine uuline castratine le
pisculoz capoloz cuniculine trudaz p̄licū fasi
anoz & auū rubaliū. ¶ Et iste axe cōueniūt
potius q̄ elixe que cū agresta succo berberis
limonis citranguli acetosele pams cuculi uel
consilis altentur. ¶ Et idē fiat si elixe mādu
centur. ¶ Teste tamē Apuleo platoico uitande
sūt puline ac qualeaz quia ut inqt arteticā a
propriete quadā iducūt. ¶ Sed ubi mandu

cent axari debent & succis cū p̄scriptis altari
¶ Conuēiens ferculū fit de rixo farre milio seu
panico confracto de semila amigdone ordeo seu
aueua depilatis ac interdū de tri ¶ Olera omnia
uitanda sūt & pisces itē . sed ubi infirmus tuus
de eis manducare uelit sup̄ prunas axent &
pro salsa aliquo ex p̄scriptis succis utat ¶ Sūt
& fructus omnes quoq; uitandi p̄ter quosdā q̄
i se quandā stipticitatē hnt ut sūt pira mespilla
& silia que interdū cōuenire possūt ¶ Nuces au
tē auellane & oīa que ad caput facile fumāt
dimittenda sūt . Vex p̄mee a ueteribus plurimū
comendant ¶ In se eī uirtutē quandā hnt qua ce
reby & neruosa mēbra confortāt ¶ Sit panis
a fursure bñ mundus cū nullo aut paucissimo
sale p̄misatus ¶ Vinū ut ē dictū p̄itus deuitā
cuius loco aquā ordei bibat ¶ Et si p̄ pus ferra
ta forē nō malū esset cū qua si libet sirupū
rosaceū de ribes de succo acetose de limonibus
de acetositate citri ut aliquē talē pot̄ cōmiscē
vinū granatorū uel de berberis seu guchay ro
saceum ¶ Et hoc regimen illis conuēit q̄ arteti
cā sanguis uitio patiuntur ¶ Et illis quoq; in
quibus ea fit causa colere ¶ Vex tales acuita
tē colere rep̄mendi grā ex fructibus uti iter
dum prunis amarilibus & huiusmodi p̄nt ¶ Ex
oleribus lactuca portulaca boragine endiua
& cucurbita ¶ At ubi flegma arteticā ipsam
efficeret aliud a p̄scripto . ē obseruandū regimē

Nā aer ad calidum & siccū ut declin& facito .
Exercitiū autē ubi fieri queat congruis horis
fiat . fricationes uero cā diuersiois fieri possūt
sed ne uersus membrū patiens fiāt caue . Et qđ
ē oibus uicturaz dolores patientibus cōe . ut le
te uiuat procur& . sobrie manduce& . & quaz p
curandū ē die ut p̄me digestiois supfluitates e
mittant . Et ubi nā pigra for& tale cristere
fiat qđ recipit malue bletis mercurialis camo
mille folioz boraginis sumitatu folioz caulū ru
beoz añ . ℞ . j . fiat decoctio de qua accipe . ℞ .
j . s . i qua dissolue cassie puluis guchari añ . z .
j . mellis rosati . z . ij . s . yere pigre . z . s . olei
oliaz . z . ij . salis triti paz & fiat criste . Vel
huius loco aliquo suppositoio coi utere . Nā si
mēi digonem quereres & eius quoz educationem
captm septimū octauū nonū decimū & undecimū
modū tibi p̄be . Et sic ad cibi & potus regimē
ueiēdo sit pais eius aliquat̄ fursureus cū aliq̄
tulo sale p̄misatus . L argior p̄terea usus cām
um q̄ i p̄cedenti tibi esse p̄t . Et sic p̄cepte car
nes conueiunt . sed cū succis tactis alterande nō
sūt ymo potius cū canella cardamomo cingē
bre pipe & cū consilibus manducentur . & ma
xie si saporibz uti lib& . quia i cām isto talia aro
mata i ipis saporibus condiendis plimū conue
niūt . siue he carnes axe fuerit siue elixe . Et sūt
& de his spēbus suis quoz cū ferculis māducare
que fercula ex riso farre^{et} ex illis que sup tacta

sunt fieri queunt. **P**isces oio uitæ & fructus atq;
uinu cuius loco mellis aqua bibat. cu qua ali
quot pipis conuassata gna & cinamomi parū
cū modico macis oibz i petia rara ligatis buli
ant. **Q** si uinu bibere uoluit sit nigrū int po
tens & debile mediu purū potius q̄ limphatū
nio de ea quantitate modicā sumat. **E**t si cere
bri pp debilitatem aut pp quoduis aliud lim
phare uinu libeat cū aqua ferrata limphet. Et
si cū aqua mellis id quoq; fieret. p̄c̄m morta
le nō comitteres. **I**n aqua p̄terea illa aut in
uino quod tuus paties bibiturus ē si candēs auz
uicibz aliquot extigueretur nichil sup. **E**t in
hoc sex rez nō nālium regimē tā podagre sciati
ce q̄ ciragre mā a quauis proueniat p̄ximū
hora conuēiens t̄minat quod ip̄az curatio re
gimini finē imposit. **L**aus deo. **Regimē ab artetica**

**p̄suatidū incipit feliciter &
p̄ sex rez nōnālium**

Ad adeo dñā artetica familiaris nature
ut quē semel depnderit talē secū aicitā
contrahat q̄ bis i anno si nō plūes nisi
ab grandi cā teneatur eū ad minus libenter uisi
tæ uere s. & autumno qd̄ dep̄nsos plimuz
grauat imo tali sine amicitia leuiter p̄nsiret.
Qualiter igitur ea hora qua ip̄os detinē reci
pienda atq; tractanda sit satis sup̄ te docui
At cū ea tā iute ab oibus recipiatur ē p̄uisio
talis pro posse fienda qua uel nunq; ei reuēien

di potestas detur vel saltē rarius solito ueniat.
¶ Et si tantū uenerit eam pellendi ī breui uobis
doctrina detur, & p hoc regimē p̄seruatiuū ag-
gredior quod modis tribus assequi possumus p̄
ut mēi que arteticā efficit gn̄atio prohibeatur.
¶ 2° si que gn̄ēt res promptas ad eā educēdum
habeamus. ¶ 3° ut membra tā mandantia q̄ su-
scipientia tātr confortētur q̄ mittēs nō mittat
& q̄ suscipiēs ad eā suscipiendā idisponat. ¶ Pri-
mū namq; p̄ conuēiens sex rerū n̄alium regimē
assequemur, qd̄ bonus Rasis sumatim tetigit
cū inquit Laborans artetica euitare unū debet
cibū diminuere & pro pte maiori sui tēporis
sero uti fame, nauseatuas canē facietates, ac
uenerios actus nutrimentis uō utat tenuibz
uomitu ī mense pluries, die quaq; motu & ubi
fieri nō possit fricatiōibus. ¶ Supabūdantē de
ambulationē deuitet. his iḡ sic pactis passio n̄
reuertet & c̄. ¶ Sed de his p̄ticulariis disserē-
dum ē. unde ueluti ī p̄cedenti caplo dē m̄ fuerāt
tā complō etas tempus im̄ regio sexus & filia
q̄ materia ip̄a hoc regimē uāare pōt. uer̄ si
dictoz uniuersoz pp̄um describē uellē, t̄ctatus
iste nimū prolixus fieret & sic legentes te-
dio nimis afficeret. ¶ Quas ob res extrema res-
picientia caliditate. s. & frigiditatem solū in-
scribā p̄ que q̄s sciet ad alia p̄ticularia int̄me-
dia facile deuenire. ¶ Ad intellectū iḡ datū in-
dispone calida aer calidus uitandus erit & it̄

alia meridionalis & uentosus precipue, talis enim
neruis debilibus plurimum obest. Et ite quolibet
aeris mutatio. Et per idem frigidus quoque ualde e-
uitandus est. Ex quibus patet pro posse tempa-
tu eligendum fore. Somnus autem & si diurnus
sit euitandus peccatum tamen fiat potius in eo quam in uigi-
lia. Exercitium temperatum quod debitis horis fit
conuenit plurimum. Et ideo Rasis in podagra igitur
non est res utilior motu, sed ad eum gradatim po-
patiens assuescat, quia onus & si uehemens fuit
paulatim ad uotum sustinetur. Et concludit quod
ex hoc dolor omnino tolletur. Verum cum laxare inci-
pit est illico quiescendum. Nam quoties excitamur
cum laxatio incipit liquefit caro & supfluitates
in articulis & in musculis congregantur & est ut idem
Rasis inquit. Ceterum in podagra atque sciatica
non multum equestre exercitium frequentet cum
sit humorum ad inferiora causa defluxus. Sed ubi-
que exercitium facere nequeat ante cibum faciat frica-
tiones fieri. Furor propterea atque ira sit omnino
uitanda, & alia ite supflua anime accidentia.
Raro est utendum coitu, nam ut capto de causis
supdictum est una ex potissimis artetice causis est
ipse coitus supfluus, scilicet & potissimum super cibum,
unde arteticos quosdam uxoratos uidi quod pro parte
maiore temporis in lecto gutta deprimi permanebat
& mortua uxore rarissime eam incurabat,
capti uero facile a poxissimo leuabantur. Mo-
derate igitur eo assuetus utatur quo licetius

sanguinei q̄ colerici seu Aegmatici uti multo
possunt. Sobrie ac tempate iuuēduz ē . nā i cibo
& potu dissoluti ab hac passione difficillime p̄
seruari queūt. Procurandū rursus ē ut uen
ter suū quoz die officū faciat. Sed ubi nā
pigra forē . cristere aut cōi suppositorio utat
bonū est. Cibi autē & potus captim p̄cedens
doctrinā satis large ponit. Sed ut ipoz ha
bitus melior fiat . eoz aliqua rememorare libet.
Inter cetera iq̄ carniū comestio frequēs euitet
& potissimū pullinaz atq; qualeaz . cū he ut
dēm ē Apuleo platonico teste arteticā a pro
prietate quadam gignūt. Sed contra erici
caro a pprietate arteticis conueit ut inquit
Aliebas. Aquatice aues uitent omnes ac co
lumbaz pulli . & iterū carnes omnes false .
Preseruandus itez legumina oio uitet. Nā
Elenes ut Galienus inqt cū propter indigē
tiā legumina manducasset . artetici fci sūt oēs.
Non est de pasta manducandū ferculū nec ca
seatū quoz ut offe artocree & sitia. Rasis
tamē recentē caseū i cibo comendabat . credo
q̄ humores ingrossando ad mēbra defluxum
ipoz prohibet. Et autē eo utere si libet . bu
tiz tamē recens huic passioni ut Aliebas inqt
a proprietate conueit. Fructus itez nisi
id colerā rep̄mendi grā fiat sūt uitadi . i quo
casu pruna & amarilia possūt interdū cōue
nire . & interdū quoz pura ut inqt Rasis

hoc

& hoc conceditur quia stipticitate sua humorum ad
uicturas fluxum prohibet. qua ex causa ceteri quoque
fructus stiptici interdum conuenire possunt ut alias
deum est sicuti sunt citonia mespilla &c. Ex piscibus
conueniunt lucij porie temali striligiones angones
truitale atque carpiones. de marinis taceo cum non
bene michi noti sunt. ceteri uitandi sunt omnes.
Et debet manducandi pisces in aqua ut super pru-
nas decoqui cum quibus si sapore uti libet. procedens
captum quere. Ex oleribus conueniunt borago
endiuia portulaca lactuca & cucurbita. Nam re-
gimen corporis colerici ut Rasis inquit cum
humectatione fieri debet. Conueniunt quoque & il-
la que in precedenti capto in disparte calida fercula
laudantur. Verum ut inquit Rasis caules appropie-
tate arteticis conueniunt ac omnia que ebrie-
tate prohibent quia illa ut inquit sanguinem &
humores ingrossando eorum ad uicturas defluxum
prohibent. Et in hoc casu quoque pentafilon comen-
datur. Vinum omnibus ab auctoribus prohibetur.
Sed certe durum est assuetos eum ex toto relinquere
cum quo sepius debilitatur stomachus in tantum plerum-
que ut artetica euitare uoles in deteriores egritu-
dines cadat. quia ob rem nemini unquam nisi in poxibus
existenti ex toto uinum prohibui. Sit igitur inter
subtile & grossum tenes medium cum aqua plumali
ferrata seu cisterne lymphatum & de tali tempa-
te bibat. nam in hoc casu ut Rasis nono ad aliam
fore inquit stiptica conueniunt. Sed quia a me-

plurimum

bris facile vinū trahitur sūmopere cauendū est
ne ipm̄ i ieiuno bibatur & q̄ tertiā ptē aut me
diatē sui cibi ante q̄ bibat assumat. ne a stoma
co ad membra alia ita leuiter transire q̄at. ¶ Int̄
duos p̄terea pastus & maxime cibo adhuc nodū
digesto vinū nunq̄ bibat ipm̄ ei cibū idigestū
ad mēbra tūc penetrare facit. ¶ Noster bonus &
Rasis i hoc lac i potu multū comendat. ¶ Pre
sens regimen i q̄ mā existente calida complo
ne regione & alijs quoq̄ calidis obseruandū
erit. ¶ Sed ubi mā frigida fuerit aerem ad
calidum declinare facito ac totū uniuersalit̄
regimē aliud. ¶ Et ut huic capto statū finez
imponā omnia que i p̄cedenti materia exūte
frigida descripta sunt huic loco sūt ponenda.
Ad illud igitur si opus ē te remitto. ¶ Verū
ubi multitudo mēi nō adfuerit diureticis i
terdū uti putile ualde erit quia ut i cura ar
retice frigide Rasis & Auicena inq̄t. duz
sanus est uti que urinā prouocāt prodesse
plunūz consuevit. ¶ Et p̄ hoc modus primū
p̄seruationis habetur quo materiei generato
arteticā efficientis prohibet & c. ¶ Ne igit̄
prolixitate nimia tedio legentes afficiā cum
que huic capto necessaria sūt tā i p̄nti q̄ in
p̄cedenti descripta sūt huic finē impono. Laus
deo. *Qualiter tam flō q̄ uniuersales purga
nones in p̄seruatione ab artetici nēi debeat & que
sint soluptua in usu cotidiano sumenda*

Rugalitas super omnia ab artetica ho-
minez p̄seruat. Sed cōnata nobis ē
libertas quedā que si totū aut i parte
tollatur in prohibitū nāli quadā in feruū, quo
ut artetici q̄bus plima eoz que eis cōi erāt
i usu prohibent male tollerēt. Et sic sensuali-
tate plerūq̄ potius q̄ rōne ducti p̄sc̄ptū regi-
mē non obſuant, cuius cā supfluos i hūores
abundāt q̄ tūc ad uicturas defluentes cā sūt
artetice, pro cuius prohibitione p̄ flobothomiā
uel aliter eos educē necessū ē. Et i pte per
hoc modū secūdum p̄seruationis assequemur.
Vnde Rasis pingues inq̄t qui exercitio uti
non possūt p̄ laxationem qualibet ebdomoda
fcām a doloribus uicturaz custodiri queunt.
Tūc ei materia non erit que manari & expel-
li ad articulos possit & c. Verū hoc quoq̄ p̄
uomitū fieri potest, cuius doctrinā auxiliāte
deo sequēs caplm tibi dabit. Presens uero
qualiter flo^r ac uniuersales purgationes fieri
debeant ondit domestica cū hoc quedā solup-
tina i quotidiano usu sumenda ponendo. Sed
si tam eoz que enarrata sūt q̄ dicendorū inua-
menta consequi desideras, que bonus Rasis
documenta pōit obserua, alias te nichil fecisse
scias, inquit ei omnis euacuatio ut uomitus
minutio potio laxatiua prouocatio urine su-
dor & c. quando suo loco fcā sit, dolorem au-
fert oīo, nisi cum hoc repletionē cibi & pot?

infirmus usus fuerit. quoniam si membra uacua fu-
erint & uenter plenus supfluitates magis quam solet
trahent. Et subdit Galieni auctoritate. Et ideo
medicorum nullus quocumque in uicturis patientem
nisi sapiens fuerit & medico obediens in cura susci-
piat. Preseruandus igitur tuus in obseruatione re-
giminis sex rerum non ualuis diligentiam suam po-
nat. tunc enim eorum uirtute que sequuntur ab arte-
tico dolore in quo loco ille fuerit altissimo con-
cedente preseruabitur. Primo igitur calide matie
conuenientia nonnulla describatur. 2° frigide. & 3°
pmixte. Materia itaque exente calida si san-
guis ea fuerit ut saltim a principio sanguinis ueris
tempore ceteris consentientibus minuto fienda
erit. & in sanguinis quidem pura copiosior. Quod
si in autumno quoque sanguinem abundare perciperes
consilium tunc fiat. sed multo atque multo in quanti-
tate minor. Illo enim tempore raro ymo rarissime
sanguis sola quantitate peccat. qua ex causa erit
sine exigentia corrigendus digestiua. & de his
farmacias appropriatas exhibendo. quod capitulum
sextu super te facere instruit. Si autem colera
peccans fuerit. float haudquaquam fiat. sed digesti-
uis ac solutiuis uti debes que ad hoc propositum
super capto quoque sexto describuntur. At mate-
ria exente flegmatica. float minime opus erit.
sed tam uere quam in autumno erit digerenda. & de his
patiens cum appropriatis farmaciandus. cuius modum
capitulum septimum cum sequentibus tibi dabit. Et

quia mā cōmixta ut plurimū existit fm eius
 p̄dūuz, digestua appropriata cōmiscē, & de
 farmacis idē facito. **V**ez his purgationibz
 gn̄alibus non obstantibz, i eis supflui humores
 continue gn̄ant. **E**t sic ad talū p̄seruationē
 necessaria ē eoz frequēs eductio pro quo cri
 steria quedā & alia nōnulla soluptua b̄ndicta
 i continuo ut ita loquar sumenda usu describē
 da sūt. **M**ateria itaqz peccante calida c̄stere
 utere q̄d. 24°. capto sup mā calida existente
 describitur, & vnū tale ad minus qualibz eb
 domoda d̄t p̄seruandus accipe. **E**t de infra
 sc̄pta confectione bis ut semel saltē q̄ accipit
 pruna quot libz, ea buli, & de hic pastam face
 quā reserua, & i illoz que supfluit decoctōne
 res infrasc̄pte buliāt ut molaz h̄be palefis sti
 cadol scolopendrie florū boragis buglose añ. 4.
 1. quatuor seminū frigidoz. 3. 1. seminis pa
 paneris albi seīs lactuce seīs endiuie añ. 3.
 5. ligritie passulaz añ. 3. 6. polipodij foliū
 loz iene añ. 3. 7. fiat decoctō, & cū portū
 cula eius pro delicatis. lb. 1. māne dissoluat
 pro alys uō cassie b̄n pinguis. 3. viij. quam
 reserua, deinde accipe tamarindoz b̄n piguii
 3. iij. de quibus una bulitione bulitis fortis
 fiat exp̄ssio, postea uero i pauculo d̄cē decoc
 tiōis corticū mirabolanoz citrinoz. 3. ij. ifun
 de, & corticū mirabolanoz indoz. 3. 1. hec
 i infusione p̄ diē cū sua nocte p̄maneāt ex qbus

no gfectionis m̄m
 h̄ley in purgatione nocte
 n̄m

17
 postea fortis exp̄ssio fiat quā p̄iter reserua.
 Successiue reubarbari electi .ʒ. .i. accipe &
 spice nardi scropulū mediū que cū modico ir-
 rorent uim albi. **I**rrorata i aqua lactis p̄
 horas .x. ifusa p̄maneāt & de eis postea fortis
 exp̄ssio fcā refuetur. **H**is sic p̄paratis ac-
 cipe prunoz paste lb. .i. cū dimidia guchā
 lb. .i. & cū his omnia p̄sc̄pta misce .s. mānā
 seu cassiā extractam successiue tamarindoz
 exp̄ssionē postea illā de mirabolais ac illam
 de reubarbaro & cū lento sine fumo igne ad
 opiatay formā simul oīa decoquant cūq; infri-
 gidari incipit addat cinamomi electi subtilissie
 puluerigati .ʒ. .s. sandeloz alboz & rubeorū
 floz sticados añ .ʒ. .i. coraloz rubeoz .ʒ. .ij.
 qbus oībus sic mixtis totū ponderet & p̄ ipi-
 uncia qualib& scamonie i pomo decocte quor-
 grana misce. de isto iḡ delicatissimo electu-
 ario bis ut saltē i ebdomoda semel a .ʒ. .ij.
 ad quatuor usq; p̄ duas aut tres horas ante
 prandiū p̄seruandus tuus accipiat plus tamē
 aut minus s̄m q̄ i eo opari p̄cipi&. **E**t s̄m
 maiorē aut minorē humoz multiplicationē
 rariū aut frequentius erit de electuario i
 isto sumendū est ei i hoc casu conueientissimū.
At si quis ad hoc p̄positū p̄diligere&
 Accipe aloes .ʒ. .ij. epithimi reubarbari añ
 ʒ. .s. gumi arabici .ʒ. .ij. mirre masticis eci
 añ .ʒ. .i. scamonie i pomo decocte .ʒ. .ij. stica

no p̄tius pulom
 p̄p̄tias p̄p̄tias

dos seīs peonie añ .3. .j. spice .x. .j. fiat ex oī
bus puluis sup que endiuie succū donec cop
tus sit pone & i sole aut sup cineres calidos
desiccetur & hoc uicibz tribz fco totū i puluēz
redige & cū sirupo de sticados pastā confice
de qua cū opus fuerit pille minute fiāt de q
bus prout eas opari compndes tres quinque
aut septē tuo pseruando bis aut saltē semel
i ebdomoda p duas horas ante pastum p uice
tribue **¶** Et si puluerē potius q pscpta dili *nō puluis*
ger& talis fiat q recipit puluis folliculorū
sene .z. .j. s. cinamomi .3. .ij. croci dyagre
dij añ .x. .j. macis .x. .s. gingebris semis
peonie sticados añ .x. .ij. tartari albi .z. .j.
s. fiat puluis cuius dosis sit a .3. .j. usqz ad
vnā cū dimidia p duas aut tres horas ante
pastū cū aqua lactis endiuie ut cū brodio r
pulli **¶** Et cū puluē isto ut gustui delectabil
magis fiat potes de gucharō pro libito ad
dere ē eī i casu nro mirabilis **¶** Varia est
appetitū diuersitas hāc igitur ob causā pu
tile michi uisū est i uarios modos soluptia
describere **¶** Si ergo electuaia pillas seu pul
ueres q̄ sua ex natura reuener& hoz loco ab
z. s. ad unā usqz cū dimidia de sirupo supra
capto sexto descripto recipiat & illi receptio
incipit Accipe corticū mirabolanoz citnoz
& c. **¶** Ista itaqz soluptia mē colerice simplr
seu a pdominio i pseruatione secunduz ordine

datū plurimū conueniūt. ¶ Sed mā exīte frigida ī
frascripte pille poptime sūt que hūt gīngebris .3.
ij. cinamomi .3. j. croci .3. ij. sal' gēme .3. j. s.
sticados macis seīs peome añ .3. s. agarici .3. vij.
aloes .7. ij. formet' pasta cū oximelle sglitico
de qua cū opus fuit pille minute fiāt, de qbz
tres quīq; aut septē pro uice bis ad minus in
ebdomoda sero cū dormitū uerit pseruandus ac
cipiat sed sit ei tūc cena leuis. ¶ Verū quia ut
plurimū arteticoy mā ē p̄mixta accipe cinamo
mi gīngebris carpobalsami xilobalsami spice croci
añ .3. j. salis gēme .3. iij. draganti masticis
añ .3. ij. s. reubarbari .3. vij. agarici .7. s.
sticados semis peome añ .3. s. aloes ad pondus
ōiū & cū oximelle sglitico magdaleon fiat & ex
eo cū opus fuerit pille quaz dosis ^{sūt} scrupulo u
uno usq; ad duos ī ebdomoda bis ul' semel saltem
na de Terbentina " ¶ Modernorū plurimi tantā ī terbentina confiden
tiā posuerūt ut ex eius quotidiano usu plurimos
ab artetica pseruatos affirmēt & senes q̄ ma
xime quia urina prouocat & uentrē lenit ut Se
rapio ī suo de simplicibz inqt. ¶ Et hoc idē dicit
Aucena 2º canone capto de grano uiridi cū iqt
q̄ eius gūma & ē terbentina uentrē lenit si ex
ea auelana una uel nux una ī ieiunio sumatur
& sine nocumento uiscera mondificat & renes
abstergit & c. vnde tertia p̄mi doct'na tertia
capto de nutriendis semibus eā plurimū quoq;
comendat. Inquēs q̄ ad magnitudinē un' auela

ne aut duax & ut multū triū a senibz i ieiunio t
supta eis ualde confert qm ipsoꝝ naturā suā p̄p̄
pprietate molificat & sine lesione abstergit iteri
ora & ē hanc itaq; ob causā arteticis conferre
uidet ac quia nervos & loca nervosa de se quo
q; confortat ¶ Sed cōiter p̄ticantes eam mane
stomaco uacuo cū nebula p̄bent ¶ Ego autē cum
gucharo ex ea pillas confici iubeo de quibus qnq;
aut septē & plures si libet p̄ horas duas añ pran
dii p̄seruandus recipit & est delicata magis .

¶ His iō audacter utere quia nocumentū nullū
inferre possunt & certe i hoc cān plurimū cō
ferūt ut ip̄e uidi ¶ Ad hoc idem p̄positū cristere
utile ualde accipit brody recentū carniū lb. j.
s. cassie puluis guchari añ. ʒ. j. mellis rosati
ʒ. ij. s. olei cois .ʒ. iij. salis triti paz & fiat
cristē cuius usus sit ad minus i ebdomoda semel .

¶ Plurima hic domestica soluptua que de intentione
p̄ntis capti forent describi possent sed quia me
dicus ois s̄m quā pro tūc intentionē habet solupti
uanti debet . his paucis michi domesticis conten
tus esse uolui inspicienda nanq; ē p̄seruandi dis
positio tā respectu sexus etatū consuetudinū re
gionū artū & silium q̄ respectu comptonis mē
broꝝ & acētūz ¶ Et iuxta hoc sunt ne dum so
soluptua ista sed omnia quoq; que ad p̄seruatio
nē ab artetica p̄tinēt multipliciter uarianda
quia i mulieribus ubi grā menstruare solitis
sūt mense omni mēstrua prouocanda & in emo

roigantibus emoroydes. Et ita de alijs condi-
tionibus que humano corpori multiplices inesse
possunt fiendum erit. Sit ergo de his omnis
medicus amfatus, quia si sic indifferenter pro-
cedere possit, p̄seruandū suū ad alias piculosio-
res egritudines q̄ sit artetica deducere. Et sic
habet qualiter tā p̄ flobothomiā q̄ purgationes
uniuersales q̄ & iam soluptua nōnulla i usu quo-
tidiano sumenda sit artetice materia q̄ de no-
uo continue ḡnatur educenda p̄ quod in pte
modū secundū p̄seruationis assequimur. laus deo.

*Quali quomō & ai q̄b̄ ipsi uadit
ab artetica sit uomitū p̄uocandus*

REstabat ad ea complendū que secundū mo-
di intentionis fuerāt de uomitu aliqua
scribere, q̄ i hoc cāu ut supra dixerā a
Galieno libro decē tractatū tā in artetice cu-
ra q̄ i p̄seruatione magnifice comendatur, quod
idē facit cū de anche doloribus t̄ctat i libro su-
oz expimentoz. Inquies q̄ patientiū artetici
melior medicina ē uomitus. Unde Amcena
quarta p̄mi capto undecimo. Egritudines iqt
que sunt digniores ut i eis uomitus fiat sūt
cronice sicut ydropisis melancolia lepra epi-
lensia sciatica & podagra. Et breuit̄ antiq̄
omnes i p̄seruando hominē ab artetica uomitū
q̄ maxime laudant i his potissimū q̄ sūt ad
uomitū apti. Sed arteticoz plurimū nō ma-
gno sine piculo uomūt, ut sūt stomacos debi-

les hñtes colū longum ac gracile cū epigloto fo-
ris eminēte pectus strictū carne nudū & uentrē
tenuē ac macrū q̄ consimilr male ac difficult̄
hanelāt q̄ sunt ad spūendū sanguinē apti ac q̄
quoq; nimū sūt pingues. In his nanq; difficult̄
laboriosus ac timorosus ē uomitus & maxime si
difficult̄ euomūt & fuerit ad uomitū insueti.
In talibus nanq; prouocatus uomitus sepissime in
uis hanelitus uenas findit & tales ad ptisim tā
de pducit. Et ista est fere sñtia antiquoz oīuz
& p̄cipue Rasis .3°. ad Almanforē capto de ui-
uamento & nocumento uomitus. Et principis
haboali .4°. p̄mi allegato capto ubi p̄tractas cō-
ditiones fere omnes enūat. subiungēs tamē q̄
vomitū q̄ facile fit hora necessitatis maximi
ē uiuamenti. Et idē ponit tercia decima t̄cij
capto de uomitu passō & administratus quidē
uomitū cū equalitate & c̄. Ibidē tamē subdit
q̄ eius assiduatio stomaci uirtutē max̄ debili-
tat & eū lacunā supfluitatū facit oī quo cor-
pus desiccatur ac debilitatur & pectori epati oeu-
lis & pulmōi plimuz nocet. uenas quoq; ple-
rūq; findit. Ex quibus oibus patet quantū
sit uomitus i cāu n̄ro conueniens ac quibz etiā
Sed ubi cetera sint paria corpora macra ut au-
cena quo sup̄ inquit colericā complonez hñtia
ad uomendū sūt magis apta. Nam i piguibz
tutus ē farmacis uti q̄ uomitū prouocare.
Nūc autē sup̄est conditiones i prouocando &

uomitū attendendas ponere. ¶ In his autē qui ad
uomitū sūt apti bis ī mense una die post aliā est
uomitus prouocandus ut si die prima quicq̄ re-
manserit possit ī secūda p̄ uomitū educi. ¶ Vnde
Cornelius Celsus medicine libro p̄o capto de uo-
mitu utili uel inutili. ¶ Qui uomere inquit bis
ī mense uult melius consulat si biduo continua-
uerit q̄ si post quātū decimū diē uomerit & c. ¶ Vo-
mitor tamē ne naturā suā ad certū aliquē termi-
nū uomitui consuescat reuoluptiois numero nō
obseruet. ¶ Nā inter unū & aliū uomitū itēduz
uiginti dies interponat quāq̄ triginta & quadra-
ginta nōnunq̄ & fiat ordinē nullū ī diebus ob-
seruando. ¶ Die autē qua uomendū ē sup̄flui-
tates primę digestionis p̄ prius emittat. ¶ In
prandio uero male masticando diuersa cibaria
sumat. ¶ Nā si uno esset solo cibo contentus tan-
tū ī eo forsā stomachus oblectaretur q̄ prouo-
cato uomitū illū haudquāq̄ relaxaret. ¶ Ad
saturitatē quoq̄ manducet & talia sūt cibaria
que primo de se ī stomacho cibū subleuet ut ra-
fanus que ī stomacho natent ut unctiosa ac
itē ipsorū aliqua sint icisua. ¶ Talitē nāq̄ cibo
sup̄to p̄ horā uel circha uomitor quiescat po-
stea hinc inde se moueat ad exercitiū forte gra-
dati deueniens & usus finē ubi possit currat
dehic stomachus ac extrema calefiat & ī uomē-
do imaginationē fixā reponat. ¶ Cum tali nā-
q̄ regimine alio sine uomituo plures enomūt.

¶ Verz ante q̄ uomitus pronocetur ex petia moli +
duas pual pilas componat que cū instita sup
oculos alligentur & tā diu q̄ uomitus sit exple
tus ligate teneantur. Cū q̄ uomē intendit sup
faciē suā se inclinē & uomitu p̄fco. eā cū aqua
rosacea laudē. os autē cū ydromelle aut aceto
so sirupo coluat. ¶ His pactis tā diu come
stionē differat donec fames aduenerit. ¶ At
ubi uomitiuz aliqd exhibē necessū sit s̄m q̄ fa
cile aut difficulter euomit debilius aut fortius
exhibendum erit. ¶ Ut iḡ ad actum practicū te
deducā inchoando a debilioribus. Accipe aque
pure .ʒ. .v. acetū .ʒ. .ij. misce & tepidum po
tui dato. ¶ Vel facias sic. Accipe aque rafanū
ʒ. .v. sirupi acetosi simplicis uel oximell' sim
plicis aut oximellis sglitici .ʒ. .ij. misce & te
pidū potui dabis. ¶ Vel loco aque rafani infra
scripte decoctionis sex uncias pone que habet
radicis raffenū .ʒ. .iij. seminis rapaz seīs tri
plicis añ .ʒ. .j. conquassata i tribus libris aque
ad consumptionē tertie ptis buliāt. dehinc co
letur & ea loco aque raffenū ut dcm ē utere.
¶ Q̄ si fortius. Accipe corticē medianū sam
buci & eā trahendo supius abrađe ex q̄ suocū
exp̄me de quo .ʒ. .iij. cū .ʒ. .v. aque rafani
uel decoctionis p̄scripte p̄be. ¶ Quom̄ p̄ceptoz
dato uomitore tuū p̄ morulā quiescere p̄mit
te. dehinc eū ambulare satis uelociter facias
& si tūc sic faciendo non euomerit p̄na anse

ris ut cicome potius itincta oleo mittatur in
guttur. Et isto modo auxiliante bono ihu uo-
mitus facile & sine nocumento prouocabit. quo
fco ut sup tuu pseruandu guberna. Ego autē
neq; eleboros neq; uolenta alia uomitiua i hoc
casu consulerem quia nisi cū istis domesticis
quis euomerit nō magno sine piculo ad nomi-
tuz prouocabit. Et sic patet quātr & quomō
ac cū quibus i pseruandis arteticis sit uōitus
prouocandus quod ad secundi modi intentionē
complendā tractandvm erat. Laus deo

*Experientia plūima ab antiquissimis
quibusdā philosophis auctorizata p
que artetica mibā tā mūticia q̄ cūsa
piēna adeo cōfōtat ut ab inualioē pōxi*

Per i pseruatione ab artetica pluribus
ab antiqs phis expimenta auctorizata
compui recitare i pntiaz libe qbz iam
antiquus tanta fides data est ut ipoz usus mē-
bra oia confortando quelibet ab artetica pser-
uaret. Ea tamē sūt que de soluptiuus uomi-
tuis ac de regimine rerū sex nō nāliū supra
describūtur sūm datū ordinem obseruāda ali-
as que sequuntur posset forsam nocē potius q̄
prodeē ut caplo .26to sup dixeram. In pposi-
to itaq; parū tiriache magne comedere i yeme
die qualibet ut Rasis inqt estate tamē nō
successine arteticū ab inualioē pseruat. Idē
quoq; usus uini infrascripti facit q̄a tempore

ni de Tinnam

vendimiaz musti somatā unā accipe i qua cōqual
 sati asari librā unā pone quod menses duos cō
 tinue i eo maneat dehinc coletur & eo paties
 utatur **¶** Asafetida ad auellane quantitatem
 cū aqua mellis sepe sumpta ab sciatica p̄seruat.
 Auicena nero dosando eā onolosat unū p̄b& qd
 duodecī granorū ordeī pondus est **¶** Val& item
 absinthij succus ad quantitātē fabē cū .z. iij.
 aque mellis p̄ quadraginta dies continue ma
 ne datus quia digestionem confortat & urinā
 prouocat ac neruosa membra omnia ut Rasis
 inqt quoq; confortat **¶** Mesue tamē inde con
 solatione medicinarū talē succū stomacho nocē ait
 sed si cū aqua illa mellis passulas decoxeris no
 cumentū illud remouebitur **¶** Dragma q̄ una
 puluis corticū radicis caparis cū aqua mellis
 p̄ dies .xl. continuata idē faciat **¶** Ac tantū
 dem puluis h̄be ypicon **¶** Q̄ si de eius seie
 tantuz interdū exhibueris laxabit uentrē &
 a sciatica p̄seruabit **¶** Auris itē unus rubeē
 tinctorū p̄ .xl. dies ut supra cū mellis aqua
 oī die bibitus ab artetica p̄seruat. Verū si
 post eius assumptionē balneū illico intret mic
 tū sanguinis prouocabit & sciaticā nō reditura
 pell& **¶** Podagricus autē si tam uere q̄ yeme
 3. 1. rotunde aristologie cū aqua mellis p̄
 mense continuū biberit eū podagra nūq̄ i
 uad& **¶** Et idē .3. 1. camapitheos p̄ dies .xl.
 cū aqua mellis sine intermissione bibita fac.

nō de uno q̄ r̄pt
 uiderimaz fit

nō de asafetida

nō de absinthio

}
 nō de rubea tinctorū

}
 nō de aristologia
 rotunda

}
 ..

no di keyri

Et si i casu nro omnia pscripta Rasis approbat
i podagra tame flegmatica medicame nullu citri
no keyri adinuet utilis ut ipse inquit qa cor
pus sicut alia non desiccatur & debent radices
ipius kirat sex cu aqua mellis pro uice sumi
de mense octobris incipiendo Et postq psuan
dus tuus bibere eu cepit p dies debet quadragi
ta continuare sex eni kirat grana ordi xxiiii
ponderat // *R*eyri uero est herba cuius flores
sunt mole similes quoz odor est sicut uolaru
Et huius tres sunt spes una flores ht albos al
tera purpureos & alia citrinos siue aureos
Et huius citrine sunt radices i casu nro sumen
de hanc hbam latini ut monachus inqt uio
la de romania noiant Et huius i ortulis do
minaz i pedemontiu papue ac his i ptibus &
i sabaudia quoq plinuz reperitur // *S*upscpta
ut patet ma existente frigida aut saltē pmixta
pcipue conueniunt // *S*ed nonnulla sunt q cuiq
spei artetice ta calide q frigide q pmixte idif
ferenter conueniunt ut noiat ueteres attestan
tur fere omnes // *U*t e a. 3. 1. i duas huma
noz ossiu cinis // *A*liqui tame ossiu cuiusuis
aialis idifferenter cinere laudat unde Rasis
ad supfluitates que ad articulos fluere consu
euerunt dicit inquit i potu de hustis ossibus cum
aqua calida 3. ij. hic autē nō magis de uno q
de alio osse mentionē facit sic ut uideat uelle
quodlibet os huic passioni indifferenter conuenire.

¶ Sed quia humana inter se maiore conuenientia atq[ue]
conformitate habere uidentur q[uam] animalium alior[um] hic
est q[uod] auctores aliqui illi potius eligebant. ¶ Et
necdum humana absolute accipit sed potius illa que
artificato membro correspondent ut si ciragricus
fuit cinere ossium manus accipit & ad hunc mo-
dum de alijs &c. ¶ Vex ubi cinere illi in puluere
sumere tuum preseruandum fastidit ex eo cum succo iue-
re palestis salue uel cum aliquo tali seu cum appropri-
ato aliquo syrupo pillis confici iube quarum .3. i.
stomaco uacuo quaque die dabis. ¶ Puluis quoque sto-
maci uulturis idem facit ut heramides ex phis un-
antiquissimus affirmat. ¶ Et hoc pro maximo secre-
to a sarraceno quodam quoque habui. ¶ Et Apuleo +
platonico teste puluis pulmonis uulpis sepe bibitus
idem facit. ¶ Istorum duorum ueluti ossium humanorum cine-
ris sit tibi usus. ¶ Que dicta sunt ab inter sumunt
sed que sequuntur ab extra approximanda sunt. ¶ Et
si empirica omnia ista uideantur non est quoniam antiquis
phis fides aliqua danda sit & maxime cum hi ex an-
tiquissimis fuerint quia scia medicine adhuc in pri-
mordis exente solis experimentis utebantur. ¶ Quot
enim empirica in colico dolore in epilepsia & in alijs que
pluribus egritudinibus dieti exprimunt que descrip-
tos ab auctoribus effectus produciunt. ¶ Non ergo
his minus que sequuntur credendum est. ¶ Expi-
re igitur & uidebis nam si datos canones diligenter
obserues ista te nunquam fallent. ¶ Verum & si ex
his nonnulla dolorem illico sedent ab recidua cum

no de ossibus humanis
ms

no de phis uulpi
ms

no de nervis
aple

hoc p̄servandū reseruat. Si ergo ex colo atq; i
dorso aquile nervos extraxeris quos sup colū
infirmū & spondiles colligaueris dolor arteti-
cus illico non rediturus abibit. Et itē si nec
sole nec luna lucentibus dextrū rane pedē ab-
sunderis quē i ceruina pelle concludas ut Apu-
leus platonius inqt & p̄ tridui sup podagici
pedem dextrū alligaueris & p̄ iter de sinistro
sup sinistrū feceris sedabitur dolor & p̄petuo fi-
et a podagra securus. Idē de calcaneo pedis aq-
le dextro sup dextrū & p̄ iter de sinistro super
sinistrū pedem alligato fi. Ac p̄ iter de testu-
dinū pedibus sexto placido teste // Idē quoq;
coralū sup infirmū pedem aut quoduis aliud ar-
teticatū membrū colligatū facere ferūt. Et
idē consimilr de magnete. Vel utē qd̄ sequitur
emplastro. Accipe coruū unū uiuū quē i eqno
fimo p̄ quatrividui sepultū dimitte de hic ex eo
sic integro cinerem face & cū cera postea & o-
leo rosato emplastrū seu unguentū fiat de quo
podagrici inūcto pede uel alio artetico mē-
bro statū remouet dolor nec amplius eū unq;
dēndit. Vel facias sic urinā muli cū cera
oleo atq; litargirio decoque & de tali arteti-
catū membrū inunge sedabitur dolor & muli
tūc pedem seu membrū aliud artetici site nūq;
amplius ad arteticū tuū reuersurus dēndet.
Ceterū sterens lupi i pelle aialis ab eo mōtū
sup se delatū ab artetica p̄seruat ut inqt Apu

leus & Miraberis forsam q̄ tā firmiter p̄sc̄p
ta antidota tibi laudē & nō minus q̄ si ea milies
exptus fuerim sed Apulei platonis Kiranidis
Fortoris & sexti placidi i de aialuz ac rerū nali
um uirtutibus q̄ antiquissimi fuerūt p̄hi quosq̄
Rasis noster allegat me mouē auctoritas q̄ cer
te sicut & aliorū ueterū ab effectu oīo uacua esse
non debet. ¶ Nō ne magnetis lapis i sinist̄ ma
nu detentus ptū facilitat. Non ne iacinctus co
lo suspensus cordis egritudines remouet. ¶ Non
ne saphirus sup antracē positus non aliter eum q̄
aqua ignē extinguit ut ipse sepius exptus suz.
quid moror i talia recitando quoz dieti effect⁹
sensu manifesto compndimus. ¶ Simplex inueni
unq̄ nullū quod ultra manifestas quas h̄t p̄pri
etates alias quoq̄ occultas nō habeat. respice
planetas & illos nō solū sed oia que sub celo
creata sunt. quodlibet ei talū singularē idubie
p̄prietatē quandā habet sed o bone ihu quot i
rebus p̄prietates sigilasti que adhuc nobis exi
stūt incognite. ¶ Sed unū ē qd talū effectū
fidē nobis surripit canones requisitos nō obsuare.
Hac ē nra tempestate ita lasciuē ac effrenata
licentia uiuimus ut que descripta sūt effectum
solitū producere nequeant. ¶ Me itaq̄ talia sic
firmiter p̄suadentē increpare noli sed te po
tius requisitos canones nō obseruantē. Et p̄ hoc
caplin p̄sens feciter finem recipiat. Laus
deo. *Qualiter uenturū mibi totū q̄ uentū cōp̄*

nō de magnott
nō de iacinto
nō de saphiro

nō

*tam pro artificialia q̄ n̄alia bal
nea q̄ quoq; per unctioes cōsō
rari debeat*

30.
Et ab artetica p̄seruatiua doctrina compleatur
restabat tertiū modi intentionem complere
qd̄ nō solū p̄ dicta i p̄cedenti capto fit sed p̄
nonnulla quoq; que ab extra approximanda ueniunt
quorū bono ihu concedente p̄ns captū doctrinam po
nā. ¶ Sed ante q̄ ad actū p̄ctiū deneias mēti sēp
habeto ne materia ad membrū aliquod repere cō
sueta pp̄ eius confortationē ad aliquod p̄ncipale
deneiat. ¶ Tūc eī apoplešiā seu aliū acutissimum
morbū de facili ut Rasis inquit iducēt. ¶ Quāc
ut hoc piculū euitet̄ i cibo & potu minorationē
tūc fieri iubet̄ i exercitio nō augmentū cū quo
minutio & euacuatio solito est fienda frequentius.
¶ In p̄posito itaq; stiptica balnea ualde comedātur
que arteticata membra multū ab inuasiōe p̄ser
uant. ¶ Et hec balnea tā artificialit̄ q̄ n̄aliter
& tā arteticato membro q̄ uniuerso corpi fieri
possūt. ¶ Leso iḡ membro artificialiter sic faci
to. Accipe ferrature cornu cerui gallaz añ
lb. ij. nucū cipssi. lb. j. s. corticiū quercus ba
laustiaz añ. ij. alius lb. vi. salis cois lb.
ij. s. conquassentur & oīa i situlis sex aq̄ ferra
te ad consūptionē usq; tertie ptis buliāt & añ
cenā & prandiu i decoctione tali arteticatū mē
brū p̄ horā p̄ dimidiā uel quantū libet̄ tene de
hinc sudetur & cū cōi postea oleo ut de nuce

cipissi cū multo sale mixto mūctio fiat **¶** Alij
uō alijs ptes duas accipiūt cōis salis pte unaz
sulfuris pte mediā & ut sup̄ balneū faciūt ī quo
arteticatū membrū tenēt & c̄ & aliq̄ salenitro
loco cōis salis utunt̄ **¶** Alij galas solū accipiūt
& balneū cū multo alumine faciūt **¶** Stiptica +
plura repunt̄ cū qbus quilibet suo mō balneū cō-
ficit & bene. Talia igitur sepe fiāt **¶** Sed quia
cōiter ī arteticis nō solū mēbra lesa sed alia quo-
q̄ ī supfluitates plures abūdant quas ad artetica
ta membra facile mandāt toti corpori multum
balnea comendant̄ & illa potissimū que mōrnt̄
membra oīa confortando supfluitates ipōz resol-
uūt. Et sic ex balneis ipis debito modo factis
tuus arteticus optime p̄seruabitur **¶** Sed an̄ q̄
illa fiāt qualis sit n̄a que arteticā efficit iue-
stiga. dehinc membroz p̄ticulariū dispōnez cō-
plexionē totius h̄itudinē regionē etatē sexū cō-
suetudinē & talia. omnia n̄anq̄ ista balneandi
intentionē uariare possūt **¶** Materia nempe
colerica ex̄nte aliud q̄ Aegmatica regimē exi-
git. compto itē calida q̄ frigida & ad hūc mo-
dū de alijs. vnde corpulenta h̄itudo ut inquit
Rasis medicinas attenuatiuas nō timet. maci-
lenta uō sic. q̄ talia desiccāt. & forsā ut inqt
ad peiorē q̄ sit ille morbus dispōnem deducēt
¶ Nō solū item p̄ncipalia mēbra consideranda sūt
sed & splen & renes & stomachus & c̄ **¶** Ptimi
n̄anq̄ calidos ualde renes h̄ites pp̄ ab artetica

preservari naturalibus balneis usi sunt, propter que tantum
mala renium discrasia adhaerens est ut ad urinae ar-
dorem deveniret & successively ad coli vesicæ excori-
ationem, et isto modo ab sciatica seu podagra libe-
rati in crudelissimam aliam egritudinem inciderunt &
magnis cum cruciatibus ad alium mundum iuncti tran-
sierunt. Nonnullos ex his quoque mea in cura huius
quorum epas calidum existens supercalefactum adeo fu-
it ut digestiva virtute debilitata in ydropem dene-
nerunt & potu non satiati cum clamorosa siti perierunt
& sic ab artetica perpetuo fuerunt preservati. Oportet
igitur ista diligenter considera sic ut ne caribdem evi-
tare volens preservandum tuum in sylvas deducas. Si
igitur balneandus tuus ex his fuerit cuius epas est
calidum sive renes ut picula statim deca deinceps
antequam balneum intrare interdum ex sandelino ceroto
epas seu renes iungat. Et ubi intensa valde
fuerit caliditas. Accipe unguenti albi Galieni
℞. ij. sandelorum rubeorum rosarum rubeorum spody an
℥. 3. s. camphore . ℥. ij. misce & ut super inuncto
fiat. In casu quoque isto aliquem ex appropatis
seu refrigerantibus sirupis dare bonum est ut esset
acetosus simplex de succo acetose citri de limo-
nibus vel de aliquo tali cum quo aque endive
acetose vel consilis quantum libet impone. sic enim ca-
lori superfluo epatis aut renium obviamus. Ceterum
nisi corpus bene purgatum fuerit intrare balneum
haudquamquam permittas. Purgatione itaque facta per
digestionis superfluitatibus expurgatis mane bal-

Ac acetositate

neuz intr& non longā morā pro uice p̄ma in
eo faciendo ¶ Sic ergo se balneo assuescat pau
latine ¶ Prandio sumpto p̄ horas quinq; q̄scat
& itez postea i balneo si lib& intrabit ¶ Cūq; a
balneo egreditur ne a frigido aere tangat̄ se
bene pannis opiat̄ dehic lectū intr& & abster
so sudore p̄ camerā seu p̄ aerē aliquantuluz re
motū a balneo se paululū exercit& & cibū suū
postea sumat ¶ Balneandi uero tempus a qui
to decimo ad mensē usq; integrū conceditur qz
sū uarias arteticoz dispōnes ipm̄ balneandi tē
pus uariatur ¶ Que hūc dispōni naturalia cō
ueniūt balnea sūt aluminosa sulfurea salsa &
nitrosa sed que plus sulfuris p̄cipant & alu
minis meliora sūt ¶ Et de his i italia plura
repiunt̄. Nam ut bonus gentilis recitat nō
nulla i comitatu senaz existentia meliora ui
dicantur ut sūt illa de petriolo que ut iqt
sulfurea sūt a p̄domino & ad illa de mensē
may & aprilis & de septembri quoq; & octo
bre conuenientius itur tūc ei suo sūt imp̄fco
esse ¶ Alia balnea sancti philippi nūcupatur
que de alumine multū tenēt & talia i casu
nostro conueniūt multū ¶ Sūt & alia in co
mitatu lucano i uilla quadā que corsona uo
cat̄ illa a p̄dmo sūt aluminosa que salis gē
me atq; salis nitri multūq; tenēt & de sulfu
re item ut hi referūt q; talū laudes descri
būt ¶ Et que statim dicta sūt nō minus q̄

balnea p̄mo descripta comendo ¶ Sūt & i comitatu
pifay alia iuxta pedē cuiusdā montis q̄ mōs sc̄i
inliani nūcupat̄. hec aluōsa & sulfurea ex̄tia
i casu isto ualet plurimū ut i laudibz ip̄oy scri
bit̄ // In romandiola itē sūt alia i loco dco sc̄a
maria i bagno & ista a gentili multū comedāt
quia sulfurea aluōsa atq; nitrosa sūt ¶ Sunt
i italia alia plima balnea quoy laudes mirabi
les describūtur que tamē ad nr̄m p̄positū nich.
¶ Que iḡ descripta sūt inter cetera ut refert gē
tilis p̄ncipatū tenēt ¶ Vex i Aquis ciuitate q̄
i antiquissio & illustri marchionatu montisser
rati sita ē balnea sūt uirtuosissima / quoy tam
pp̄ diurnas gueras q̄ p̄tinuas pestilentias fa
ma depierat ¶ Sed paucis ab annis cit̄ illu
stres quidā uiri ut Mantue Marchio / feruē
quoq; ac quidā magnifici capitanei propter
admirabiles quos i eis p̄duxerūt effectus tan
tū eis famā dederūt ut a remotissis & iā p̄ti
bus inuōsa languentū copia suo tempore nūc
confluat ¶ Ista eī ut p̄ sublimationē dep̄ndi
aluōsa sūt a p̄dno sed multū nitri continēt
& sulfuris itē & si de ip̄o sulfure i fecibus per
sublimationē derelictis quantitas pauca adiuen
ta sit cuius tū causā i t̄tatulo assignam quē
de balneis illis edidi ¶ Tot eī mirabiles effec
tus dū cū p̄fatis illustribus dñs illic essem uisu dep̄ndi
q̄ nō modica fui admiratione motus pp̄ quod
ut de ip̄oy uirtutibus certior fierē michi oibz

modis possibilibus eorum numerum investigare uolum.
¶ Ea enim tantum arteticis opitulantur ut credam nulla ita
lie balnea ad haec nostra quicquam attineant. ¶ Nolo ulter
rius in eorum laudibus procedere cum hic illustris Mantuae
Marchio cuius gratia hunc de arteticis tractatum
composui qualis sit uirtutis experimentari nouit
quia illa uice trina uisitauit. ¶ Sed super omnia laudo
ut quod ad illa uerit arteticatum membrum in die saltem
semel in exterioris balnei luto teneat confortando
namque ipsum & manus si qua ibidem fuerit resoluendo incre
dibiliter membris arteticis opitulatur. ¶ Fit enim in lu
to illo minime balnei quodam contractio cuius causa
magis quam balneum in casu nostro fit uirtuosius. Et haec
de balneis naturalibus. ¶ At ubi quis illa non habu
erit & artificialibus uti uelit modo quo supra
in hoc capitulo de balneis membrorum arteticorum dictum est
facere potest. ¶ In maiori tamen dosi ingredienti illa
sumantur sed nitrum alumine sulfur in bona quantitate
ponantur addendo ut odorifera fiant sticados ca
momillam folia lauri rorem marmurum lauendulam
& talia & sic cum aqua quantitate maiori balneum
tuum facere canones tamen quod supra descripti sunt obser
uando & de tertio in tertium nouum balneum semper
facies. ¶ Ista & si uirtuosa sunt in compactione
tamen ad naturalia parum. ¶ Sed illa facere non nocebit quod
non minus quam per dies .xv. continuari debet per
tamen integrum illa facere & maxime in corpore humido
ac corpulento erit utile. ¶ Eroderit itaque si pre
seruandus tuus cum dormitum uerit sepe ex con
uassent

oleo cū multo sale mixto pedes seu aliud arteti-
catū membꝝ iunxerit. ¶ Potest insup ut bono
Rasi placuit podagra ex neruoz siccitate pau-
ca cū hūiditate fieri cuius cura atqꝫ p̄seruatio
ut ipse inquit p̄ frequens rerū humectantiuz
balneū fi& quia illa supflua siccitate remota
illius membri digestiua confortabit & sic nu-
trimentū melius imutabit pp̄ quod nō in tot
supfluitates abūclabit, que interdū illius arte-
tici doloris causa fuerant, q̄uis ut sup̄ dixerā
ex sola mala qualitate id fieri possit. ¶ Per bal-
nea igitur illa digestiua membri fortificata
defluentes mās melius poterit regulare & sic
podagrā illā efficiente cā remota patientē tu-
uz ab ea optime p̄seruabis. ¶ Facias ergo sic
pes seu mēbrū aliud pp̄ siccitatē arteticatū i
decoctione folioꝝ salicis uolaz uitis albe vi-
mfere & malue suis cū radicibus ante cibum
mane & sero diu teneat imo si i pede arteti-
ca fuit i tali decoctione tota tibia usqꝫ ad ge-
nu quoqꝫ teneat, quo diebus aliquot fco idē
ex decoctione capitū castratoꝝ fi&. ¶ Et ali-
quot itezꝝ transactis diebus cū uachino lacte
i quo utelli ouoz recentū plures concussi
fuerit ut sup̄ fiat. ¶ Balneo itaqꝫ fco si lib&
ex uolato oleo nel salicino aut consili pes at-
qꝫ tota tibia pōt iungi. ¶ Sic ei illa supflua
siccitas que huius artetice cā fuerit alio cō-
uenienti obseruato regimine peit amouebit.

Et isto modo ab ea tuus bonus patiens p̄serua-
 bitur. ¶ **Q** si hoc pp totius siccitatē fiat ad
 febris ethice curā si ea ī causa fuerit, aut
 ethice senectutis recursū habē necessū est.
 Et tūc ad tractatū quē de febrībꝫ edidi suc-
 cursum pete. Nā differentie tertie captm se-
 cūduz ac tertū de his que ī hoc cāu cōueniūt
 te abūdantē faciē. ¶ Certe raro hic tibi ca-
 sus eueniē, sed ut de contingentibus iudicio
 meo nichil obmittā, modum arteticā talē cu-
 randi hic subiungere uolui p̄ quē tractatus
 iste de artetica feliciter finem recipit. Laus
 deo.

M Vius comentarioli p̄f secūda principa-
 lis que est de calculosa passione felici-
 ter incipit cuius sexdecim sunt

- capitula. **Rubricæ capitulorꝫ**
 Primū que sit tā arenularꝫ q̄ lapidis ḡionis
 cause. qd itē calculosa passio
 Secūdum de causis calculose passionis.
 Tertū de signis calculose passiois demōstratis.
 Quartū de calculose passiois signis p̄nosticis.
 Quintuz de cura p̄xi calculose passiois, & p̄mo
 de cristeribus que hora illa fienda sunt.

- Sextū de fomentationibz enkatismatibz unktionibz
 emplastris & uentolis que p̄ximā hora ī calcu
 losa passione fienda sūt .
 Septimū quosdā p̄t̄ canones ante q̄ p̄ os cōm
 munita lapidē aut diuretica p̄beas obseruandos .
 Octauū simplicia quedā ī se continē que ueterū te
 stimonio lapidē commuūt .
 Nonū de simplicibz q̄busdā que t̄ā a modernis q̄
 ueteribus ī fractione lapidis singulāia reputatur
 ac qualiter p̄parari exhiberi quoq̄ debeant .
 Decimū de conditionibus ī compositione medicinarū
 que n̄ro proposito conueniunt attendendis .
 Undecimū de decoctiōibz aq̄us sublimatis uileb
 ac de sirupis que inter cetera ī fragendo lapidē
 p̄ncipatū obtinēt .
 Duodecimū de pulueribus q̄ lapidē frangūt & de
 confectionibus itē .
 Tredecimū de mō infirmū hora p̄ximā dietandi
 & ubi dolor nimū uirtutē prosterneat qualiter
 ei sit succurrendum .
 Quartūdecimū de lapide uesice & de eius quoq̄
 signis .
 Quintūdecimū de cura lapidis uesice .
 Sextūdecimū de p̄seruatione a calculosa passione .

**Que sint tam arenularum q̄ lapidis generatiois
 causē & quid sit calculosa passio**

Unme calculosa passio diuina
artetica diligit & tanta simul
hnt affinitate ut una sine alia ri
rissime ulli inuadat. His ita
qz absolutis que inqz de arteti
ca dicere uidebantur de passio
ne ipa calculosa iuxta promissa
dictione nunc facere superest q
lythiasis apud grecos nuncupa
tur. Vnde ypoeras afforismoz quarta qbus
inqz i urina arenosa subsit sedimna hnt uesica
aut renes lythiasim hnt. i. calculosa passione. Et
Aristoteles. 10. problematu problemate. xliij.
renu & uesice lapide liton appellat & ab hinc
dicta lythiasis hec passio e. na litos grece latie
Lapis & ob hoc confectio quedam litontripou ap
pellatur qd lapide franges interpretat. Veteres
tame de hac tctantes passione de calculo seu de
lapide i renibus ut uesica capta sua rubricat no
morbu sed morbi causa potius rubricantes. Et
ei calculus minutus lapis cu quo suos antiq cal
culos faciebant cu iqz lapis hanc passione effici
ens & maxie renu piulus quoqz sit calculus des
e a quo & calculosa passio denoatione accepit.
Sed ut facilius i eius notitia ueniamus qualiter
hec passio fiat iuestigandum erit. Sciendum
itaqz qz renes sut corpora oblonga quoz dext
altior qz sinister uersus epar eleuat a quo due
uene ab chili uena ramificate ad renes ipos ueni

unt p̄ quas ab epate emūgūt. ideo uene emulgentes dicte sūt. **¶** Postea uero i renū concauitate emulgentes iste uene subtiliantur dilatantur q̄ ex quibus paniculus fit q̄dā colatoriū nomine p̄ quē tracta ab epate aquositas excolatur & dehinc p̄ poros uritides q̄ duo sūt canalia a renibz ad uesicā tendentia i ea distilat. **¶** Habet ei uesica tunicas duas quaz quelibet foramina non ex directo sed seorsū h̄t. pori ergo illi ad p̄mā tunicā uementes illic urinā deponūt q̄ dehinc p̄ foramina secūde tūice i uesicā distilat. **¶** Ex quibz patet quare dilactō colatorio urina turbida ut plimuz apparēt. nā aquositas ab epate attracta nō tūc debite i renibz excolat & sic cū urina mixta turbidā eam efficit. **¶** Verū cū a sano membro sanū sp̄ma & ab ifirmo ifirmū decidatur ut i meo de p̄p̄is muliez egritudinibz latius declarauit renes h̄ntes debiles natos renū debilui generāt & hanc ob causā nō minus h̄c q̄ arteticā passionem hereditariā dicimus. **¶** Sciendum ulterius gnōm̄s lapidis duas p̄ncipaliter esse cās quaz una ex agentis pte se tenet ut est caliditas excessiua q̄uis excessiua quoqz frigiditas ad gnōnem lapidis effectiue concurrere possit ut de cristallo patet sed hec n̄m ad p̄positum nichil. **¶** Altera ex pte materie quā uiscosā eē necesse est nā ex pura terra ut Auicena i suo p̄uo de mineralibus exēplariter posuit nūq̄ lapis fieret iūcēs ei siccitas conglutinari eā sinēt

nūq̄ & sic nullo ī eo exāte uiscosco conglutināte
nulla unq̄ fierē continuatio & p̄ osequens lapis
nunq̄. Ex quo patet uiscosum aliquod esse ad ḡno
nē lapidis necessariū. Materia igit̄ uiscosa dū p̄
calorē sublimat̄ hūiduz resoluatur ad cuius resolu
tionē siccitas introducitur & calore ult̄ius cōtinue
sublimante tantū ea crescit ut remanēs tandē lapis
fiat prout manifeste de lapide ī fornace cocto de
p̄nditur. Et isto mō lapis seu calculus tā ī rem
bus q̄ alijs ī nr̄i corpis p̄tibus ḡnari p̄t. Nam
ubicūq̄ caliditas excessiua fuerit ī uiscosā matiā
tempore notabili agens ibidem calculus fieri potit.
Sed frequentius fit ī rebus quia eoz excessiua
caliditas aquositate quantitatē multā ab epate
trahit & cū in eo non debito tempore manserit
multū uiscositatis secū habet & sic ī rebus re
tenta a calore ip̄oz sup̄fluo mō quo sup̄ lapis seu
calculus ḡnatur. In uesica autē quīs membrū de
se frigidum sit & exangue mā tamē dū ibidem
retenta si non a pp̄rio a circūstantiuz saltē calore
mēbroz & p̄cipue stomachi atq̄ epatis a quibz ut
Rasis inquit igneū calorem acquirit paulatue
sublimat̄ & tandē ī lapidem conuertit̄ q̄ pp̄ diu
turnā morā ī uesica fit q̄ lapis renū durior q̄
suis quoq̄ magis. Et sic habes causas ḡnōis la
pidis que nō minus arenularū cause esse possūt
ut patet. Nā sicuti Serapio & nōnulli ueteres
uoluerūt lapis seu calculus māliter nichil ali
ud ē q̄ arenularū coadunatio & dehinc ipsaz

adhentia & tandē coagulatio & sic patet quātr
calculi mā sūt arenule. Verū ad ipaz gñonē
nō ita intensa caliditas neq; mā ita uiscosā sicuti
ad lapidis gñonem requiritur & hanc pp causā
i uis illis intermedijs quia i poris uritudinibz
sepius arenule gñantur de quibz tñ infra. Pot
itē ut pdixerā i pluribus ptibus nri corporis fieri
lapis ueluti i pulmone stomacho & i intestinis
ut .4. & .6. de interioribus habet. Et ego
Chery i quodā rustico q p quidenā selā sepius
nō habebat ad nucis magnitudinē non unū sed
plures lapides i intestinis gñatos uidi. Re
fert itē ille medicine uerus interpret magist
meus Iacobus de Forluuo i quodā dño Nicolao
de sūma ripa se lapidē sub lingua gñatū uidisse.
Cūq; arenule ab eisdē causis quibz & lapis fiāt
diuersis quoq; i nostri corporis ptibus generāi
queūt de quibus infra plenius. Verū nō pūt
ut patet arenule neq; Lapis i quouis loco nri
corporis generari nisi ex qua fuit mā ibidem
teneat cuius retentionis cā triplex assignatur.
ut mēi uiscositas uiaz oppilatio seu strictura &
expulsive debilitas. Et hec ultima p excessiuaz
caliditatē plurimū adiuuat que nō solū materiā
exsiccando eā reddit fluxibilitati ineptā & p con
sequēs expulsiōi. Sed mēbrū & iam i quo ē ulte
rius exsiccando eius debilitat expulsiuā. 6to de
accōti penultimo capto & prima pmi doctrina
de uirtutibus. Ideo decima octaua tciij capto

de lapide renū. Excessiua inquit renū caliditas
expulsiua debilitando supfluitates i eis detinet
& c. Et sic patet tā rōne agentis q̄ passi qua
liter & quomodo i renibus & i uesica lapis ge
nerat q̄ existens i renibz si ad extra corpus mitti
debeat p̄ poros uritides ad uesicā transeat necesse
ē. cūq; me ille anguste ac sensibiles ptimū sūt sine
aliquātula continui soluptione p̄ eas calculus ipse
rarissime transit. ex quo tūc dolor i uis illis
causatur intensissimus. ut i calculosis est uidere

Ex quibus oibus pot̄ facile colligi q̄ calculosa pas
sio ē morbus hereditarius a calculo i renibus
ut uesica gn̄ato causatus p̄ quē his i locis aut
uis int̄medys crudelissimus dolor inascitur. Ha

bes itaq; que sūt tam arenularū q̄ lapidis gn̄onis
cause. qd̄ q̄ sit calculosa passio & p̄ hoc huic ca
sū finē ipono. Laus deo **Calculosē passiois cause**

Calculosē passiois cause oia illa i sūma esse
possūt q̄ renū seu urine uiaz calorē supi
cendē queūt meatusq; illos angustare ac
oia quoq; que ad materiā lapidis multiplicandā iu
uant. Et he q̄q; extrinsece & q̄q; sūt intrin
sece. Extrinsece qd̄ ut excessiua aeris caliditas
& siccitas seu cuiuscūq; alterius extrinseci poten
tis renū seu circūstantiū mēbroz caliditatē sup
incēdere ut sūt balnea calida & sicca tā n̄alia. s.
q̄ artificialia. Intensa quoq; frigiditas potens re
nes seu uias illas coartare sic ut mā ibidē teneat
Exercitiū itē forte atq; supfluuū & maxie post

cibi ut esset saltare currere equi duri portus eg-
tare ad pillam ludere & siliam ac & iam longa super
pedes statio diu ei super pedes stare ut Rasis
inquit efficit ut reni meatus ueluti corde ex-
tensi maneant nec requiem ueluti iacendo aut se-
dendo sumunt & c. **N**imia ite quies expulsiua
pigritas inter has causas enumerat quia ut co-
uenit ma tunc non expellitur. **E**t idem de somno
supfluo accidit suppine quoque super lecto iace-
re molli reni caliditate augmentat quod ad gnonem
lapidis plurimum opatur & idem nimia uigilia in-
gens quoque ira. **S**upfluus coitus & maxime super
cibi est de potissimis huius morbi causis. **I**dem
quoque facit uentre cingulo aut cum diuisione in-
muri stringere stringuntur ei tunc nimium renes qui
super lumbos tanquam super culcidra iacet quorum structu-
ra stringuntur & ipsi & sic retente materia in lapide
facile commutantur. **F**ames longa superincendendo
calore ad lapidis gnonem plurimum facit ut Rasis
inquit & super omnia cibi & potus repletio ni-
mia ipsorum ite inordinata assumptio ac comedendi
seu bibendi anormala consuetudo & rerum po-
tissime ex quibus lapidis materia facile gnatur ut
sunt fercula de pasta fercula caseata ut offe ar-
tocree & similia & ipse iterum caseus pais agi-
mus rixum amigdon legumina oua dura caro bo-
uina porcina ceruina anserum anatium pulorum co-
lubarum nudum uolantium & similia. **A**ialium
intestina ipsorum quoque extremitates ac fructus

omnes q̄ dure sūt digestiois ut coctania pirra
& c̄. **R**es itē omnes acute ut pori cepe alia c̄i
giber. vinū quoq̄ turbidū ac dulce. grossū itez
& maxime mustū. **E**t hec oīa ex pte causaz ex
trinscay se tenēt. **Q**uantū ad intrinscay ime
diata passiois calculose cā ad bonū intellectū ē
ipse met calculus i renibus aut uis̄ int̄medijs
ex̄is seu i uesica cuius cā ut sup̄ ex dictis facile
colligit̄. triplex assignari p̄t renū. s̄. aut mē
bron̄ circumstantiū excessiua caliditas. uiaz stri
ctura & huōres uiscosi quicūq̄ illi fuerit siue in
scosum flegma. siue quis alius ut i renibz sanies
retenta. **E**t ista omnia nō minus arenulaz q̄
calculi cause esse possūt ut ante dēim ē. **H**abet
itaq̄ tā extrinscay q̄ intrinscay calculi atq̄ are
nular̄ causas & ex consequenti calculose passi
onis que huic capto finē imponūt. **L.** aut dō.

Signa calculose passiois demonstratiua

Demonstratiua signa calculose passiois sūt
duplicia. nā quedā lapidē & quedā la
pidis m̄az demonstrāt. **V**erū lapis ipse
tā i renibus uis̄ int̄medijs q̄ i uesica dolorem
efficiēs esse p̄t. **E**t sic ut p̄fectius i horz cog
tionē uenire queas locoz distincta signa po
nā. **S**i iḡ lapis i renibus fuit grauitas in
eis aderit dolor fixus cū pūctura quadā locū
pūū occupat. **G**rauitas i uictura lumborū
quedā sentit̄ & talis dolor semp ad postēiora
declinat sic ut sepius spinā curuare faciat.

Et dū lapis iste ad bonū intellectū fieri incipit donec ab eis egreditur cōtinue augetur dolor. Et pp colligantiā dyaflegmatis ac cerebri cū remibz rubor adest in genis. Et pp illā quā quoqz magnā cū stomacho hnt, nausea frequēs adest, & p idem dolēt ilia. Et ea ex pte qua rē ifirmus manet dolet testis. Et quia causa doloris plime materie ad locū attrahūtur que nervos i dorso ortos ad crus & pedes transeuntes opilāt spiritibus ad ea uēire nō ualentibz crus ipm atqz pes dormitat, & digitus illius pedis minimus interdū formicat. Talis autē paties si urinā nigrā ac spissā cū quibusdā sepe rubeis arenulis residentibz mingere consueuerit, & nō cessante renuz dolore alba & subtilis appareat, lapidē tūc i renibus fieri non dubites. Qz si patiens filius fuerit calculosi sitqz interdū lapidē emittē consuetus certior multo fiet. Et hec oīa tibi lapidē i renibus esse demonstrāt. Sed ubi inter renes & uesicā medys i uys fuerit acutior multo q̄ pmo i ilys & i uys illis dolor aderit & interdū adeo acutus ac si acus eū pingeret, dolent tūc anche, uenter constipatur, urina nigra paulatī exit & interdū cū ardore. Et quia pp dolerē retrahit calor ad intra lūbi sepe frigent. Inanito corpore augmentat̄ dolor, cibo sūpto minuit̄, quia tūc aquositas quedā ab epate ad uias renū demittit̄, que eas molificando dilat̄, & cū tūc liberius calculus tūseat minuit̄.

dolor. Et ista signa in uis intermedijs lapi-
de esse manifestat. Quod si dolor in alkatim ad e-
montoria seu inguina se extendens cum gunitate
quadam augetur ac si quoddam suspensum pondus in ipso
alkati foret. Sitque solito urina arenosa magis,
his apparentibus breui in tempore in uesica lapidem
expectabis. At cum dolores isti remissi aut
ex toto amoti fuerint, lapidem tunc in uesica descen-
disse scias. Unde Rasis summati ista omnia
colligens inquit. Cum senserit patiens dolorem
ex parte lumborum ad inguina descendere, scias calculum
ad poros uiritides deuenire. Et cum dolor ab in-
guinibus descenderit, scias lapidem uersus uesicam
transire. Quiescente autem dolore iam lapis ce-
cidit in uesicam & cetera. Ex dictis itaque tam in remi-
ssibus uis intermedijs quam in uesica lapidem esse fa-
cile cognosces. Verum ex signis dictis plima
cum colici signis coincant, sic ut interdum unam ab a-
lia discernere sit difficile. Unde .2º. de in-
terioribus .4º. ca. recitat de se ipso Galienus quod
uno semel inter renes & uesicam dolorem acutum
mordicatum ualde sentiebat, propter quem in renibus
lapidem seu in uis intermedijs habere credidit, sed
crustere feco plima uiscosa materia egressa est & se-
datus dolor, quia ex re illa colicam & non calcu-
losam passionem esse cognouit. Ut unam ab alia
discernere scias ad que sequuntur attende. Nam
in calculosa passione dolor uenit paulatim, in coli-
ca subito. hic ad posteriora declinat, ille ad

anteriora & a pte dext^a p pectinē usus uesicā
principiū sumens ad sinistra sursū tendit .
¶ Hic fixus manēs pui locū occupat **¶** Ille hic ide
ābulans magnū . hic fortius ianitū affligit ille
repletū / cuius cām nōnulli assignantes inquit
q̄ hora uacuitatis stomachi chillus p̄ intestina re
nes aggrauās t̄nsit . & sic dolor augetur / sed
cibo sumpto colon sup̄ stomachū ex̄ns constringit
pp̄ quod nō sic facile chillus ad intestia t̄nsit
pōt . sed colica pp̄ stricturā colon tūc augetur .
¶ Dicūt alij q̄ uterq; hora repletiois fit fortior / s;̄
i colico q̄ i renali pp̄ causā assignatā magis .
¶ Vel dic ut sup̄ q̄ sumpto cibo stomachū quasda;
relaxat hūiditates q̄ ad ep̄ar uēientes . & dehic
ad renes uenas emulgentes & uias alias p̄ quas
calculus t̄nsit humectādo relaxat . & sic lapi
di egressus fit facilior . pp̄ qd̄ dolor minuit
cuius oppositū i uacuitate contigit **¶** Dixit tū
q̄at . 4to . de interiorib; q̄ post repletionē cibi
& potus renalis dolor augetur / qd̄ intelligit
post nimā repletionē . & ideo nō dixit post
assumptū cibū / sed post cibi & potus repletio
nē supple nimā & c^o **¶** Et ad p̄mū p̄positū
ueniēs hic p̄ cristeria seu p̄ q̄d̄uis aliud fecib;
eductis aut uēositatib; nō multū sedat / ille
autē plimū **¶** Hic p̄ urinā arenulas ext^a mā
dat / ille flegmata **¶** Et qd̄ i calculoso ut
calculosus ē nō contingit p̄ secessū squibalas
aut ueluti capraz stercora formata colicus

mandat. Plus crura atq; dorsus i renali dolent
i colico minus. Hic quoq; minus nauseat/minus
q; uomit. ille autē plus. qd pp maiore colon cuz
stomaco colligantiā accidit. Et hec sūt signa
haz passionū magis uniuoca cetera autē mag; equo
cant. Et p hoc tā ppria q; equoca signa calculo
se passionis habes. Sed quia calculi mā ē uis
cosus flegma. aut citrina colera seu uitelina ut ad
bonū intellectū flegmaticus sanguis uiscosus &c.
In huius mēi cognitionē facile deuenies. si comptonē
hitudinē regionē tempus anni etatē ac pcedens
regimē suū pscrutatus. Nā sup qd ex dictis il
la magis attestant. id i cā fore iudica. & si scies
i cā fuerit p ulcus renū depndes. Et p hoc si
gnis demonstratiuis calculose passiois finē impo
no. Laus deo **Pronostica passionis calculose**

Libet antiquoz quozdā pronostica hic pmo
describē. & maxime pncipis haboali. Ra
rius itaq; i pueris & adolescentibz fit renū
Lapis q; i semibus. frequentius tamē i uesica. Nā
pueri & adolescentes aliaz etatū respectu magis
sūt gulosi. uoraciterq; manducāt. ac sup cibos i
ordinate mouent. quas ob res plimas i supflui
tates abūdant. Cūq; ipoz renū expulsua uirtus
sit fortior. illas ad uesicā demittit. q; ibidē retēte
i lapidē cōmutant. In semibz uō genite & ad re
nes decurse pp ipoz expulsua uirtutē debilē ibi
dē retinent. & sic frequentius renū lapidē q;
pueri q; quoq; adolescentes generāt. Et p eandē

rōnez minus Lapis renū i iuuenibz q̄ senibz gn̄at
Et minus itē lapis uesice i iuuenibz q̄ pueris q̄
pp assignatas causas plures multo pueri q̄ iuuenes
supfluitates gn̄ant que ad uesicā misse cū ip̄us ue
sice colū sit strictus i puero q̄ iuuenē ibidē faci
lius retinet & i lapidē conūtunt & sic frequēt
us i eis q̄ iuuenibz fit uesice lapis Rursus la
pis renū rōne mē frequentius i p̄gubz fit q̄ ma
cilentis quia pp structurā may i eis maḡ de mā
retinet oppositū tamē ut Rasis inqt de Lapide
uesice contingit cū liberius i macilentis ut patet
mā ad eā t̄nseat Sed rōne caliditatis que in
macilentis itensior ceteris p̄ibus reperit lapis faci
lius i eoz renibus gn̄atur q̄ i pinguibz Et sic in
pingui ex pte uisose mē & i macro ex pte ca
liditatis lapis facilius gn̄atur & c̄ Et q̄ pu
elle respectu pueroy breue h̄nt uesice colū uias
q̄ maḡ latas frequentius q̄ i eis lapis uesice c̄t
Minus p̄terea fit i h̄ntibus uentrē lubricū lapis
tā renū q̄ uesice q̄ i h̄ntibz stipticū quia plures
supfluitates i his q̄ i illis retinet Et p̄ idē
patet quare mulieres rarius lapidē renū gn̄ant
q̄ uiri quia p̄ menstrua supfluitates plures ex
purgant quod non contingit i uiris ad qd̄ ad
iunat ut Rasis inqt q̄ uesice colū rectū et
largū h̄nt ualde sic ut nulla ps urine turbide
penitus retineat i ea Et talia tibi i p̄nostici
do multū proderūt Nā si i pueris ubi gr̄a re
nalis lapis gn̄atur & senibus i uesica id a potē

in pueris

ti cā prouenire argues, pp qd̄ cura magis diffi-
cultabit. Et ad hūc modū respectu sue dispōis
de p̄dictis quoq; dices, vnde puer calculosus dif-
ficulter alijs ī etatibus poterit a calculo p̄seruari,
Et p̄ hoc patet qd̄ ī cāu isto pronosticū debeat. Se-
nex p̄terea calculosus ut Rasis inquit ab recdina
nō facile custodit, imo ut inqt Aue ypoctis aucte
ī senibus nō curant, quia pp debilitatē digestiue fa-
cile calculū generat, & hanc quoq; Rasis rōnem
assignat. Si uideris p̄terea ut Ruffus inquit
urinā nigrā sine dolore ac sine alia egritudine
pronostica lapidem ī renibus post parū temporis
gnandum maxime si senex fuerit. Si autē in
alicuius urina arenulas continue residē conspe-
xeris, is difficulter calculosā passionē icurrat
Id eī uirtutis expulsiue fortitudinē arguit, may
q̄ latitudinē ac mām subtilē & obediētē. Et
itey si ī consueto calculosā passionē pati, urina
aquosā & subtilē ualde p̄ dies aliquot apparuit,
scias ī eo lapidē gnari, & nisi remediū aliud ap-
ponat crudelissimā passionē icurrere. Generat
eī calculus ut sup̄ deim ē ex coadunatione adhe-
rentia & tandē coagulatione arenularū adiuicem
& sic diu retente calculū fieri arguit. Sz q̄to
magis urina fuerit clarior & minoris seduminis
tāto maḡ factū calculū duz esse significat. Et
adhuc quāto magis urina ī tali statu pseuerat,
tanto eo duriorē esse arguit, q̄ tūc nūq̄ ut maxia
cū difficultate medicis frangit. Vex ubi are

nosū continue sedmē i urina conspexeris & i ta
li ut sepe contingit fiat calculus lenis erit & cū
medicis facile frangibilis ¶ Sed quia i multis nri
ptibus corporis arenule gnantur ut possis ab his
discernē de quibus mentio fca ē scias ut i pmo
capto dictū fuit q̄ tā effectine q̄ māliter arenu
le & eo quoq̄ modo quo calculi gnant s̄z ita in
tensa caliditas nec mā tā viscosa req̄rit cum
iq̄ tā in sanguine q̄ alyis i huoribz contigit ad
hustione sepissime fieri plerūq̄ aliqua eoz ps
icimerat & i arenulas comutat ut i aliquibz tā
cronicis q̄ acutis egritudinibz ē vidē sic i qbus
dā quartanarijs & leprosis & c̄ ¶ Et itē i rete
tione menstruoz atq̄ emoroyday cōtigit ¶ Vñ
Aut̄. xxi. tertij arenule inqt nigre ut subnig
menstruoz retentionē significāt q̄a mē in uys
ppiquis matrici diu retente p adhustione i are
nulas conūtunt & piter i alyis ptibus nri cor
poris sepe fit ¶ Sed nisi has ab his que i reni
bus & uesica gnant scieris discernē errores
nō paucos i pronosticando comittēs ¶ Et ideo
scias q̄ iste aut urine supnatāt aut cū ea cōmi
scentur ¶ Sed que i renibz aut uesica fuit in
urine fundo resident ¶ Et hoc ē quia ille per
angustas & remotas uias t̄nseuntes subtiliant
ualde & leues fuit pp qd urine supnatāt aut
eidē cōmiscent ¶ Alie i latis uys & urine pro
pinquis gnantur & sic grossiores & maioris pō
deris fuit cuius cū i fundo resident ¶ Et ex

his patet que & quales sit arenule de qbz pro-
nostica dca uerificantur. Veru ille que i renibz
ab his que i uesica fut p colore discernit. Na
que i renibus ad rubedine & que i uesica ad
albedine quandā tendit. Et hoc e quia ta ro-
ne agentis q materie q quoz loci ut nonnulli
uoluerit contingit arenulas i colore uariari.
Rone agentis quia que ab excessiua caliditate
fut rubedine quandā acquirunt. Rone matie
quia si illa sanguinea a pdominio fuerit ad rubedine
tendet si flegma ad albedine si colera ad citri-
nitatem si melancolia ad luiciditatem seu nigredi-
ne. Et si uirides sint ut ia sepius uisū e a co-
lera prassima seu eruginosa fiet. Rone loci qa
color loci i quo fut ad eas colorandū ptimuz
innuat. Ex quibus patet q ta rone agentis q
me q loci renales arenule rubee esse debent.
Rone agentis quia ab excessiua renū caliditate fi-
unt. Ratione me quia illa e aquositas cui plu-
rimū unctuositas sanguinis est admixtū & p
conseques rubet. Rone loci quia renes rubei sut
& c. Horū autē oppositū i his contigit que i
uesica gnantur p quia a frigiditate congelā-
te fut ut uerū adiminito ualde calore. Et
mā ex qua fut e aquositas multū ab unctioso
sanguis i renibus excolata pp quod quandā ad
albedine tendit. Et ita locus consilr qa ue-
sica ea ei est renū compatione alba. Ex qbz
patet quare arene renales fut rubee uesica

les autē albe. Et cū ut supra dictū est antiqui
nōnulli uoluerūt q̄ calculus nichil aliud mālr
sit q̄ arenularū coagulatio / patet q̄ calculus
niger cū ex humore ut dictū est mīlico fiat ē
ceteris ad frangendū durior modo cetera sint
paria. Nā si ipm int̄ digitos conduxeris pul
uerigari neqt̄ / aut id saltē maxima fit cū di
ficultate. Sed qui facile incinerat̄ facile q̄
cū medicis frangit̄. Et hoc ī pronosticando
utile tibi fidet̄. Illi p̄terea in quorū urinis
ut Auicena inqt̄ fit sal ad calculū maxime sūt
parati talis namq̄ urina caliditatē ī renibus
fortē atq̄ materiā ab epate trahere potentem
& eā quoq̄ incinerare posse significat & tales
ut patet maxime sūt ad calculū p̄parati. Et
itez puer cuius uenter ut inquit Rasis pro
maiori pte fit stipticus & stomachus atq̄ e
par sint calida est ad lapidis ḡionem maxie
promus / & hoc pp̄ fortē attractionē hūidita
tū ad epar & urinemas. Qui quoq̄ calcu
lū frequenter icurrūt ad excoriationē uesi
ce facile deueniūt. Calculosi quoz nullis
medicinis dolores sedant̄ morte clamosa
moriunt̄ q̄ si extremitates frigide fuerit̄
& ī facie sudor frigidus apparuerit eum
psbiteris derelinque cū quo si fornicantē
pulsuz habuerit mors ī breui eū rapit̄.
Calculosa passio ut inqt̄ Auicena p̄ximima
lis existit / Inter p̄ximimū tū & p̄ximimū

spaciū ē diuersū / quia quinq; de mense i menses
& mediū de anno i annuz reuertit' poxissimus .

Et ut declaratū pmo caplo fuerat tā lapis renū
q̄ uesice ex morbis ē q̄ hereditant' Pat& iḡ
qd de tuis calculosis habeas pronosticū / quod
huius capti intētio fuerat . Laus deo . *Cura poxi
calculosē passionis & p̄ncipi
que tunc fienda & cistēria solli dēbit*

Min cū diligentia huic tā imiti morbo
celerit' succurrēduz ē . Nā patientē
sepe tā acriter sine intermissione mo-
lestat ut ad mūdūz aliū p̄s cū lamentatioibz
eū ire q̄ uell& celerius cogat . quā ob rē que
poxissimi hora fienda sūt pmo describā / & suc-
cessiue quid i q̄te . Dolore iḡ ex̄nte que fe-
ces educūt / lenitua cistēria sine mora face' .

Nihil eī ut Auicena inqt dolorē renū ex la-
pide causatū magis augmētāt q̄ intestinoz re-
pletio & potissimū ex stercore . Q̄ si pati-
ens tuis nauseauerit ad uomendū eū iuuat .

Est eī uomitus i cāu isto utilis ualde quē cū cōi aqua
oleo & aceto aut oximelle simplicis & aq̄ rafani
ut aliter prout . 28 . caplin p̄me ptis te docet
prouocabis . Cristere autē lenitiuū quo in
hoc cāu Auicena usus ē accipit molaz altee
furfuris boragis añ . ʒ . ʒ . ficū nūo sex
senestē nūo . xij . ex his fit decoctio de qua
accipit . ʒ . x . & i ea dissoluit cassie . ʒ . ʒ .
s . butiri recentis . ʒ . ij . olei cōis . ʒ . ij . s .

sal' triti paz / & tale cristere fecibz retentis
cū ad infirmū deueneris / illico fieri iube **¶** Bo
nus Alexander huius cristeris decoctionē ex
radicibz altee fenugreco camoilla & furfure
fici faciebat **¶** Talia nempe cristeria ut ipi
ingūt dolorē plurimū sedunt / uentrē laxat
& uiscera molificando ad emittēdū lapidē plu
rimū uiuāt **¶** Subēt tū ut hec talia cisteria
i pauca quātitate fiat / qā magna q̄tatis inte
stina replet nimū / cuius cā renes comprimūt
& sic dolor auget **¶** Et ideo ut repletio talis
euitet si comode fieri pōt p suppositoriū uis
sit Auicena feces educi **¶** Nec ueluti qdā
ignari medici facias q̄ statū cū hac passioē
laborantes adeūt dyafeniconē electuariū in
dū aut consile cū uino maluatico aut alio
forti diuretico p̄bent / & sit que uelit diei
hora **¶** Sed certe hi male medicie canones
reuererūt **¶** Vel de se ipis tantū confidūt
ut q̄ imaginant sibi i hac diuina arte licē
putet **¶** Cont' autē tales bonis Auic' claram
rōnez adduc' Exhibitū ingt p os farmacus
a superioribz uersus renes t̄hendo māz dolores
plurimū augumētāt / ideo i leuificatione nature
ē alleuatio ptima magnaqz doloris sedatio
&c' **¶** Et ideo pōit Serapio . q^o . sui breuia
rii ingens soluptiuū p lenitua cristeria fiat
qā tales infirmi medicinaz soluptiuaz admistra
tionē nō tollerāt &c' **¶** Et hi ignari ut patet

nō solū exhibendo farmacū peccat, sed qđ de-
terius ē eū cū uino maluatico p̄bent seu cū
alio diuretico forti, qđ multū uitupat̄ ab
auctoribz. ¶ Unde Auicena sedent̄ dolores
iquit cū lenitiuis qual̄ diximus, quia si tūc
cū diureticis lapis curet̄, augmentabit̄ dolor
& sic rectius ē ut abstineat̄ a medicis diu-
reticis fortiter mouentibz & c. ¶ Tu ergo ut
Serapio inqt. cū criste uentrē molifica ne
vrine meatus p̄ constrictionē obturent̄, quia
id sepe ad sincopim patientē deducit. ¶ Per
lenitiua itaq; fecibus eductis ut Rasis inqt.
ps doloris maxima sedatur. ¶ Et subdit qđ si
calor & acumē post exitū stercoris & mon-
dificationē intestinorū adfuerit cū aq̄ ordeī
oleo uiolato oleo rosato mucillagine psily
& seīs lini cristere fiat. ¶ Si igit̄ criste tale
facē necessū sit, cū aque ordeī .ʒ. vi. olei
uiolati .ʒ. ii. s. olei rosati .ʒ. i. s. mucilla-
gis psily .ʒ. ii. mucillagis semis lini .ʒ. i.
criste facies, ipm̄ ei calorem atq; ardorem
ualde remittit. ¶ Antiquorū aliq; i dolore
sedando ex uachino lacte uitelis ouoz & sale
modico c̄stere faciebāt, & sepius hoc ego usū
sū, facias ergo sic, lactis uachini octo uncias
accipies i quo duos ouoz uitelq; cōcute, & de
hic .ʒ. ii. olei cōis aduige, paululū qđ salis
triti, & facias criste. ¶ Sepissime tñ tempore
paroxisimi uētositat̄ plima iūtestis abūdat

que tū illa dilatando compmit renes cui⁹ cā
dolor multū intendit vnde hoc i cāu eductis
fecibz p cristē lemtūū & ē tale iube fieri qd
accipit malue bletis mercurialis camōille añ
m . 1 . anesi maratri añ . 3 . iij . fiat decoctio
de qua accipe . 3 . viij . bndicte . 3 . 1 . cassie . 3 .
vi . duos ouoz vitelos olei camōilini . 3 . iij .
& cū modico sal fiat cristē ¶ Ego autē alias
i cāu isto cū . 3 . vi . olei camōilini absqz re a
lia cristē fieri iussi qd uentositatē resoluēdo
mirabilr dolorē sedauit ¶ Contigit plerūqz
ut paties sit iuueis sanguini⁹ assuetus flo
quare ceteris ad eā consentientibz tpre dolois
intēsi migrā incidere putile satis iuuei qd
tu quoqz facias si libet . vñ Rasis iōgtinē
tis venas inquit latas & sanguinē grossū ha
bentē minue i cura lapidis putile erit & c .

¶ Et sic habes cristēia hora poxisimi i passioē cal
culosa a pncipio statū fienda ac qn utile est
Hobothonyā face . Laus deo .

*De facelationibz fomenta
tionibus enkatismatibus unctioibz
emplastris & uetolis q pxi hui facelast*

Sit adeo dolor iste p sepe crudelis ut
pmitas solū ifirmū qesce nō pmittat
quare nō una ē standū hora qui tuo
patientī aliqd fieri facias ¶ fecibz iō p cste
seu alit eductis ad facelationes fomentatiōes
tinas unctiōes & consimilia que relaxādo ac
molificādo dolorē mitigāt uasqz dilatādo calculo

facile egressu p̄bent. ueniendū ē. Sed nō ueluti equoci qdā medici facias q̄ statim a principio ex oleo de spica de ruta de lilio composito de scorpionibz aut de consili dolentē locū iungūt quia & si dolor pp̄ uentositatē que tūc resoluitur aliquat̄r mitiget̄. stringūtur tamē plimū me cuius cū dolor auget̄ & morbz plonget̄ & sic interdū bonus patiēs magnis cū clamoribz ad mūdū aliū iutus accedit. Sed ad actū p̄ticuz ueniendo Alexander sacellis ex fure tuteceo i apogimate h̄be camomille radicū misci aneti & meliloti cū oleo camoilino decoctis usus ē. Et cū infrigidari icipiūt sūt amouēdi & calidi sepius reponendi. dehinc uero ex oleo camoilino calido locū dolorosuz iunge. Vel accipe altee cū radicibz malue quoqz maiorane pitāie capilli ueneris aneti meliloti caulū añ. .ij. camoille .ij. fenugreci .lb. .j. seīs lini .lb. .s. ex his uel consilibz fiat decoctio i qua spongia seu filtrū imitte & fortiter exp̄ssū calidū q̄tuz comode patiēs sufferre poteit sup̄ dolentē locū appone. cūqz infrigidari icipit remoue & ut p̄mo calidū repone. hoc uicibz aliq̄t faciendo. dehinc ex oleis infrascriptis calidis dolorosū locū iunge. ut sūt olei camoilini olei aneti añ. .z. .j. pinguedis galine .z. .s. misce. Alexander uō ut d̄m̄ ē atqz ille bonus antiquus Serapio cū talibz decoctionibz ut magis sint doloris mitigatine cōe oleū & ca

moiliniū cōmiscebat ¶ Sed Rasis & antiquoz
plini i sola aqua calida oleo cōi p̄mixta p̄ imf
sam spongiā seu filtrū fomentationē faciebāt
& successiue ex p̄scriptis unctionē ¶ Aliqui ex
oleo sisamino cū adipe anatis sup̄scripta fca fōmē
tatione locū inūgūt ¶ Alij ex oleo de fenu
greco seu de altea cū oleo anetino idē faciūt.
¶ Vel tali unguēto utē qd̄ accipit butiri recē
tis .ʒ. .i. s. olei uiolati piguedis galine olei
amigdalaz dulciū olei de lilio añ .ʒ. .s. cere
paz & fiat unguentū quo uteris ¶ Sara
pio uō ex emplastro infrascripto fomentatiōe
sup̄scripta p̄ prius fca locū dolorosū ēplastra
bat qd̄ accipit mucilagis seīs lini & fenu
greci añ .ʒ. .vi. adipis galine .ʒ. .iii. fari
ne ordeī q̄tuz sufficit ad inspissandū & fiat
emplastrū ¶ Vel alit̄ accipe medule p̄is i
vino remolite & exp̄sse .lb. .j. pistet cū olei
camoilini q̄to suffic̄ ad ipinguādū & fiat
emplastrū ¶ Aliud itē faciebat uulgaribus
notū satis quia farinā t̄tici oleū cōe & aquā
tā diu simul bulire p̄mittit q̄ emplastrū formā
accipit quo i cāu n̄ro usus ē & c̄ ¶ Modus
ēplastrā que dca sūt applicandi ac consilia s̄m
quosdā antiquos talis ē fomentatiōe fca loc⁹
leuiter exsiccet̄ dehinc cū stupa aut succida
lana talia emplastra tepida sup̄ dolentē locū
pone ea sepius renouando ¶ Et ut Auicena
inqt̄ auisatus semp̄ esto ut talū ytinne calidi

sepe

tas reseruet qd cu petia aliquatr calida seu spo-
gia i decoctione pscpta remolita & expssa forti-
ter loco successiue supposita fide conueienter.
Frigida ei sup locu exntia dolorē nimmū augumē-
tāt. ¶ Ego autē talia emplastra sup fustaneo
extendi cōtinue feci stupis seu lucida lana di-
missis & tu facias si libet. ¶ Alias hoc empla-
stro usus suz qd accipit medule p̄is i aqua de-
coctiois ficuū remolite & fortiter expsse .lb. 1
uitelos ouoz duos & cū q̄to olei camōilini suf-
ficit fiat emplastrū. ¶ Vel aliter & hoc accipit
radicū altee .lb. 1. axongie porci recentis .z.
iii. pinguedis galine .z. 1. s. farine tritici
farine ordeī añ .z. ii. olei camomilini quātuz
sufficē & fiat emplastrū. ¶ Vel accipe manipu-
lū unū camōille quā tantū bulire p̄mitte q̄ ad
mucilagis formā deueiat dehic accipe paste
radicū altee .lb. 1. farine tritici .z. iii. fa-
rine ordeī .z. ii. butiri recentis .lb. s. siml
oia pistentur de supscpta mucilage tantuz
addendo q̄ emplastri formā recipiat cum quo
ultimo puluigati croci tres dragmas adiūges
¶ His emplastris mo quo sup tuo pro libito u-
tere. ¶ Vez ut ille bonus Alexander inqt
Est sepe dolor i loco uno adeo fixus q̄ si ab
illinc calculū amouere debueris necesse eēt
fortioribz uti. ¶ Et sic ex ircino sanguie cū
fermēto ordeī emplastrū fieri iussit qd esse
efficacissimū asserit. ¶ Auicena autē i casu

isto oleū de scorpionibz comendat ac emplastrū
seu unguētū de galbano cuius ī antitotūno mesue
descriptiōe iuemes. ¶ Laudat itē dyaglon de mu-
calaginibus & c. ¶ Potes si libet ut ipse ait
tā ī emplastris q̄ ī unguentis galbanū ar-
moiacū enforbiū ac mirrā ponere. ¶ Verū
ī his aliqd̄ stiptici semp̄ addas ut oleū de
alkana ut mirtiloz̄ aut rosaceū ut consile.
¶ Et ī emplastris folia uirge pastoris ut aliqd̄
tale ne .s. renes nimū laxarent̄ q̄ tūc ad
supfluitates recipiendas apti nimū fierēt
& sic sepe ut ueteres omnes clamāt īfra ho-
rū dolor itensior q̄ p̄mo reuertit̄. ¶ Qz si cū
istis dolor nō remittit̄ ī thina fiat enkatif-
ma ī qua a medio īfra patēs se solū balneat.
¶ Nec ut Rasis inquit sit tale balneū utua-
liter nimis calidū nec actualit̄ itē s̄ tantū
solū modo q̄ patientē tuū delectet̄ ī quo pro-
libito morā trahat̄ q̄ si debilis nimū fuerit
ī eo minus stet̄ sepius tū intrat̄. ¶ Cū autem
thina egredit̄ cū lintheis calidis lenit̄ exicet̄
& dolēs locus cū aliq̄ unctiōnū p̄scriptaz̄ un-
gat̄ ut si libet emplastrēt̄. ¶ Thine decoctō
ex p̄scriptis fomentatiōis rebz cōuenētissīe fiet̄
qua oīa illa uel ex his plura pro enkatifma-
te tali cōueniēt. ¶ Docet̄ tū Rasis q̄ ubi ma-
gna adeēt īflamatio folia portulace uolay cu-
curbite uitis albe uimifere flores nemifaris &
consilia essēt addenda quo ī cū cū patiens

thimā egressus ē ex oleo uiolato dolentē locū
imb̄ & iungi. ¶ Veteres plūmi nō recedente ab u-
no loco dolore ut ab illic calculus ūsus itesicā
trahat sup locū cū igne suau sicā apponūt
& illic aliq̄dū dimissa i ferius iuxta p̄mū locū
cū forā igne eā imb̄t appoi successiue semp tōtu
ose uersus ignia descendendo. ¶ Si eī sic feceis
sicca illa ad se calculū t̄hit & eū sepius i uesicā
descendē cogit quo fco illico dolor cessat. ¶ sub̄
itē bonus Aucena q̄ i firmus exns i thima se di-
uersimode moueat & subito. ¶ Et ext̄ balneū ubi
possit int̄dū ante int̄dū retro & nōnunq̄ a late-
ribz diuisimode salt̄. ¶ Per scalarz itē gradus
saltando descendat aut equū duri portus eq̄t̄.
¶ Aliq̄ ilia & pectinē strīgunt aut eī tūc uas
dilataū multū ac & iam si cū manu pectinē fri-
cēt ac ilia. ¶ Et p̄ hūc modū a loco suo calculus
facilis dimouet̄ & i uesicā facile t̄nsit. ¶ Pre-
sc̄pta tantū fienda sūt q̄ dolor aut ablatus aut
saltē sit aliquāl̄ mitigatus & tūc p̄sc̄ptoz ni-
hil amplius fiat q̄ tā fomentationū sacelatio
nū enkatisimatū unctionū q̄ quoq̄ siluiz nūm̄
usus tantū renes iterdūm laxat q̄ ipoz ut
inq̄t Aucena expulsuā debilitat. ¶ His iq̄ or-
dinate pactis ad ea q̄ lapidē frangūt uēiendū eīt
de q̄bz i sequētibz bono ihu concedente te faciāz
copiosū. ¶ Et p̄ hoc cā p̄nti finē i pono. Laus deo.
*Quidam canones ante q̄ per os cinnuētia lapidē
aut diuretica prebentur obseruandi*

Adest iam tempus quo tuo pauculo calculo
so p os aliqd lapidē diminuēs aut diure
ticū pbeas. **N**ā & si p antescpta a furore
tuo dolor aliquat̄ mitigetur nisi calculus minu
at̄ aut ad ext̄ quouis alio nō pellat̄ maiōi cū
furore reuertit̄, patientēq; suū sine int̄missiōe
ita crudel̄ ifestās ut ad iferos eū desp̄atum
sepe conducat. **U**t ergo tale piculū p posse
uitet̄ q̄ calculū minuāt, q̄q; eū ad ext̄ corpus ad
ducāt sūt amodo desc̄benda. **S**ed i p̄nti capto
canones aliquos i exhibitōe talū obsuādōs tm̄
nō ponā. **C**auē ergo ne i p̄ncipio minuētia
calculū exhibeas q̄ ut inqt̄ Rasis dolor flan
chi i insultu idiḡ & mitigatione dolois. **E**t po
stea cura cū his fiet q̄ lapidē emittūt &c. **U**t
iḡ ad actū p̄cticū te deducā, cū ad ifirmuz p̄
deueneris cū molitūno c̄stere sup̄ius desc̄pto fe
ces educe, q̄ si uentositatē i intestis adēē cogno
ueris leuit̄ carminātia i secūdo cristē iubeas ap
poni, & si facile uomit, uomitus puocet. **S**ed
i pronocādo cautus esto, fortis nāq; & maxime
uolent̄ sepe lapidē sursū thit. **D**ehic sacella
tiones fomentationes uictiones ēplastrationes
& talia nō quo sup̄ face, q̄bus nō conferētib; ad
enkatismata t̄nsi & ad siccias successiue q̄
hm̄ modū i p̄cedenti capto desc̄ptuz ponende sūt.
Nec unq̄ p os diuretica & calculū cōminuētia
dabis nisi prius aut ablat̄us aut saltē dolor fu
erit aliqualiter mitigatus. **T**ūc ei signū est

calculū a suo p̄mo loco esse remotū. ut meatus
fore adeo dilatatos q̄ calculus ille potit cum
app̄atis medicis ad uesicā facile mitti & p̄ uri
nā successiue foris. **S**ed dolore nō mitigato
& calculo adhuc i renibus ex̄nte q̄d ut inqt
Rasis p̄ dolore i loco eodē continue fixū scit
si diuretica & cōminuētia lapidē exhibueis mē
alique ad ip̄os renes adducēt que p̄ calculum
locū illū opilantē illic detinent. cuius cā dolor
auget & i tantū sepe q̄ p̄ys cū lamentatioibz
bonus hō ad aliū mūdūz ire cogit. q̄d ego iam
expiētia uidi. **N**ā q̄dā bonus socius uni cal
culoso statim a p̄ncipio cristeia carminantia
p̄buit p̄ que nulle sūt feces educte. **F**omen
tationes nullas fecit. sed solū cū oleo scorpio
nū locū dolentē iunxit. p̄ quod dolor adauct⁹
ē. cui bonus socius succurrē cupiēs lapidē in
daucū & irci sanguinē cū uino maluatico bōa
satis i quātitate tribuit. & sic dolor i tantū
creuit ut nūq̄ ex̄ntes picachari quoz referta
domus erat patientiā tantā p̄dicare ualuerit.
qn̄ ille bonus paties deū frustra iuocās tandē
despatus aiām sathane comedauit. quā credo
ip̄e alacer i tartara deportauit. **T**u ergo ne
sic facias caue. q̄a non solū de morte corporis.
sed q̄d detius ē de morte aiē bono ihu reddere
rōnem cogeris. cū hi desp̄ati tui ob defectum
moriant. **D**iuretica p̄terea fortia i cibo nunq̄
dabis. q̄a secū ext̄ stomachū ad renes eum indi

gestū adducit **¶** Ex quo bñ patet q̄ nisi stoma-
cus fuit mūdificatus nūq̄ diuretica talia sūt ex-
hibenda **¶** Si eis igitur usus fūis p̄ duas aut
tres ante cibū horas talia p̄be **¶** Solemus tamē
aliqua facilia diuretica ī principio pastus exhi-
bere ut sūt capares & cresones. q̄d. 14°. tera-
pentice Galienus quoq̄ concessit nec ego illa
vitupo. p̄mo cū ī modica q̄titate sumant. 2° q̄
ī nutrimentū facile transeūt & sic non tantaz
tūc nim hñt q̄ cibū indigestum secū t̄here que-
ant **¶** M. acer p̄terea renes siccos hñs diureti-
ca fortia handquaq̄ sumat. sed lembus utatur
cū qbz itez aliqua frigida & hūida semp sūt
cōmiscenda ut semē papauis insq̄m cucurbite
& siluz **¶** Quous 19° mō fecibus eductis & a
liq̄tulū mitigato seu q̄scente dolore dragmas
decē cassie fistule tuo infirmo dari iube q̄ cuz
decoctōne capillueneris floz boraginis buglose
molaz sebesten ordeī q̄tuor seūz frigidoz liqui-
tie & passulaz. distempent & unciā una siru-
pi molati addita ī aurora paties tuus totū ca-
lidū sumat. cui siue op̄nem fecerit siue non
pr̄aduz suū hora consueta sumat **¶** Vez si an-
cenā opata nichil fuit. criste^m ipom ifrasceptuz
iube. q̄d accipit brody galine ut caponis. ʒ. x.
mellis rosati. ʒ. ʒ. cassie. ʒ. ʒ. olei cōis
ʒ. ʒ. salis triti paz & fiat criste^m **¶** Cassia
itaq̄ p̄ se seu cristeris auxilio op̄nem si fece-
rit. ad cōminuentū lapidē exhibitionē secu-

rius uēies ex qbus pmo simplicia & dehinc compo-
sita sequentibz ī captis describā. Et sic ad ea
tēsiēs pnti cā finē ipono. Laus deo. **Simplicia q̄**
ueteru testimonio calculi cōminuūt

Herbae que lapidē cōminuūt singulāia bono
adiuuāte ihu sub ordine quodā descēbere
ut ea facilius querēs inueniat. Et ab her-
bis principū sumā. Ex quibz ē apuz siluestre
calamentū extremitates uitis albe absinthiū ca-
maphiteos ruta agrestis cardus pulegiū abro-
tanū arthamisia camoilla capillusueneis politicū
pitaria senationes malua penthafilon sauina po-
liū montanū serpilū urtica ypicon galitricū
usnue tribulus spgi scolopendria sisimbriū cico-
rea cotula berbena betonica t̄foliuz cretani ma-
rini folia rassani & matricaria illa .s. quam
crespulā seu h̄bam canē uetēs qdā uocāt &
nri papienses ī uulgā crespulā consilr appel-
lāt. Nec ē arthamisia ut qdā medici nostre
tempestatis putāt, pro arthamisia matricariāz
semp suis ī receptis descēbentes. Harū usus
talis erit, ex qua libuūt cū uino uel aq̄ decoc-
tionē face, cuius ab $\frac{3}{4}$ usqz ad quatuor
sit tibi dosis. Sublimatur quoqz & fit ex
eis aqua cuius eadem sit dosis. Vel ex his
ī ūbra desiccatis fiat puluis cuius a dragma
una usqz ad duas cū uino albo dabis. Vel
ex qbz potes succū exthes & ab uncia una us-
qz ad duas dabis solū .s. aut cū uino uel cū

quo alio liquore libuit. Et inter istas infra
scriptarum succus qui maxime comedat ut sunt fo-
lia raphani & maxime siluris folia consilii cardi
comestibilis. & istarum duarum succus cetos ex-
cedit. Fit item ex galitrico pulegio tribulo
foliis uitis albe ex saxifragia urtica cretano
marino politico. Spargi autem leuit' cocti
manducant' sensationes uero ex aceto oleo et
sale condiunt' ac cretani quoque marini & de
his tribus ferculum fit intus. Ex radicibus
laudant' infra scripte ut radix costi rubi tribu-
li thimi citruli radice xilobalsami cardi ta-
marisci penthafilon caparis iringi corticis
radicis lauri radix saxifragie cipi caulis ra-
dix radicis radix apii agrestis Lapacii bene-
graminis feniculi maxime siluris spargi raphani
teneli & gracilis altee & acori. In istorum
quoque numero scordeon atque squilla ponuntur libet cum
acetum ac oxymel ex eo fere maxime comedatur.
Potes de quibus istarum radicum uolueris in uino
uel aqua decoctionem facere. Vel eas sublima-
re & quae maxime radices cardi que in hoc casu super
alias progerantur quando habere uidentur. Et tamen
de decoctione quam de aqua sublimationis ab uicis
duabus ad quatuor usque dabis. Valde & ipsarum
succus cum uino potui datus. Vel fiat puluis
qui cum uino subtili aut ouo sorbili dari potest.
Et inter cetos laudat' puluis corticis radi-
cis lauri radicis costi cipi saxifragie iringi

radicis xilobalsami acori & capais ac cinis
radicis caulis & Istaꝝ autē dosis sit a dōma
media usqꝫ ad unā qꝫ si consitꝫ aliaꝝ puluē
eodē mō usus fūis ꝑccm mortale nō cōittes
Semina. Ex seibus sup oīa nigra cicera co
mendantꝫ de qꝫbus fit cōiter decoctō iusculū
quoꝫ. Laudatur itē puluis semis cardi cō
ueit & semē malue carui dauci semē genestꝫ
nigela semē pori sinapis milū solis semē spgi
& tribuli canapis cipi rafani anesi cardamoi
feniculi citruli cucumeris melonis & cucur
bite & Ex istozꝫ pte maiō fit decoctio cuiꝫ
usus i cū nro ē qꝫ maxime utilis & Potes tū
puluēꝫ ex aliqꝫbus facē si libet ut ē ex semē
malue cardamomi anesi feniculi cipi rafani
carui dauci genestre nigelle pori sinapis mi
li solis spgi & tribuli & talis puluis cum
uino aut decoctione rubeozꝫ ciceꝫ seu aqua
mellis cōiter datꝫ & sit dosis a .3. s. usqꝫ
ad unā cū dimidia **Fructus** Ex fructibus
conueniūt ossa cerezozꝫ siluestriū ex quibus
subtilissime contꝫtis fit lac cuiꝫ uncie qua
tuor stomaco uacuo date maxꝫ pꝫsūt & Con
ueniūt oliue cū aqua & sale condite conue
niūt melones fistici ac pinee. Amigdale a
mare cū rob subtilissimē terantꝫ & potui i ieu
no dentꝫ & Et alij ipozꝫ oleū cū modico puluis
yrios potui quoꝫ tribuūt puluis baccarū
lauri lac ficus cū aqua bibitur ac ficus ipē

transa

comeste & troisci quoq; ex succo pomoz aristro
logie rotunde fci. Et ite septē q; ex gramis sep
tuagita pipis fuit quoz unū oī die patiēti tuo
cū aqua mellis stomacho nacio dare efficacissimū
compies ut Auicena inqt **foli.** Ex folijs
seu lignis ul corticibz arboz ualēt folia amigda
laz amaraz quoquo mo dederis seu i decoctio
ne aut i puluerē & c. Valē & mirabiliter
decocto folioz rubi & lac folioz fici. Valē
cassia lignea lignū aloes lignū balsamū & lacri
ma uitis que de martio ab inciso eius ligno de
guttat & ē mirabilis. Ex gumis ualē gu
ma uitis guma ceresoz prunoz amigdalaz gu
ma pini. Valē serapimū ac bdeliuz. Et iste
gume cū uino dissolute. ut i puluerē subtiles
reducte potui stomacho ieiuno dent. Ex ole
is conueit balsamū. cuius dosis sit gutte qua
tuor cū uino maluatico ul consili dissolute.
Valē oleū de sauna de pipibz amigdalaz ama
raz & bndictuz seu de lateribus. & ex his fi
at iniectio aut p siringā iniectio. Valē ite
oleū de gramis citri ceresoz ac citranguloz tā
iunctū. s. q; bibitū. Ex mineralibz conueiūt
corali lapis ematites lapis lincis lapis iudai
cus lapis renū seu q; ab humana uesica p inci
sionē extrahit & lapides q; repūit i epate apri
lapilli uentriū galloz ut palūboz ac lapis spō
gie. Et inter mineralia libet uitrū enūare
qd ut inqt Auicena ē int lapides sicut stultus

int' homines talia debent subtilissime teri. Et alii
qui ponunt q' isti lapides debent sup cotte confrica
ri. Dehinc uo cu uino decoctione ciceru aut mell'
aqua dari. Istoru tame dosis uariat. Na la
pidis lincis spongie & iudaici dosis e a .ss.
usq' ad unu. alioz uo a dragma media usq' ad
vna **Animalia** Ex animalibus ifrascripta a ueteribz
plimuz comendant' ut cinis seu puluis uesice
apri sua cu urina desiccate puluis renu asini
cinis testay coclee ac scia totius coclee puluis
pelicule uentris galli puluis iecoris uici ac eius
desiccati sanguis puluis stercoreis columboz
ac galloy turtuis quoq' sed ista stercorea de
bent subtilissime puluicari & cu aqua mellis pro
pina. Conueniunt quoq' ifrascriptoz omz cinis
ut cicade ac pulloy irudinuz ex qbz quoq' fit
ferculu de quo infra. Laudat' itez scarabeoz
cinis scorpionu ericy cu suis spinis gli locuste
lombricoz trestriui millepede teste omi a quo
sit puluis egressus uermis de nocte lucentis
ac alay ansey suis cu plumis & auicule pue
q' hiemali tpre apud nos sepius appar' qua
qda cauda tremula uocat' de hac tn infra. Qd
uis istoz i olla rudi pane extcto i furno ad de
sicandu pone i quo ta diu stet q' comode teri
possit cauendo tn ne desiccet' i tantu q' carbo
fiat. Et fm Apuleu que usui i can' isto ana
lia nobis sut luna crescente capi debet. Va
let ite nitellus omi recentis durus cu croco tto

comestus & Valent passeris comesti atq; t
 turis decoctio & Et sola quoq; urina apri por
 ci atq; capre conueit que cū tanto uino albo
 nō dolci dari debet & Et ista sūt simplicia q̄
 huic crudeli morbo ualē compui & Sed quia
 ipoz aliq̄ singularissima adimenta sūt q̄ alia
 q̄ dictū sit p̄paratione indigēt libet eis caplm
 sequēs accomodare & p hoc p̄nti finē ipono

*Que simplicia tū a moderis q̄
 a ueterib; in fractioe lapidis singula
 rā reputat ac q̄l; p̄pū exhibet q̄ debet*

Sed q̄ antiquoz uolumina diligent ispeye
 rit plima compit & q̄ nō soluz p̄assioe ista
 sed i quauis alia sūm exigentiā debite ap
 proximata sepe a faucib; mortis ifirmos extir
 pat & Sed iterdū ita trūcate locuti sūt ut
 nec p̄parare nec quātr exhiberi debeat sciamus
 cui' ea omittim' sepe multa q̄ ifirmis max̄ con
 ferret nobis q̄ grandis honor accresceret
 Quas ob res ex simplicib; q̄ i p̄cedenti capto de
 septa sūt aliqua deligē libet ab ipis ueterib; su
 platiue i cām n̄ro comēdata quoz p̄parationez
 & exhibendi moduz p̄ns caplm bono ihu coadiu
 uante docebit & Sanguis autē irci i hoc casu
 qd singularissimū reputat q̄ ab Am̄ talr p̄pa
 rat & Ollā nouā bñ uitreatā sumes quā tā diu
 laues sen i ea aquā bulire facias q̄ t̄ritatis n̄z
 amittat dehic t̄p̄re quo una icipit colorū irci
 octannoz q̄tuor ut circa iugula cui' p̄mū & ultimū

Sanguinē abitas mediū uō i iā dca olla recōde
i qua tā diu maneat q̄ sit coagulatus dehic p
frustrula ad castanee seu nucis quātitatē diu
de & illa i pāno aliquo lineo subtilissimo pōta
ne queat ipm puluis attingē sub dno suspēde
hoc ē i loco ne ros eū attingat copto a lateri
bz tñ discopto & ibi tñ pmaneat q̄ possit pul
uigari cuius a . 3 . 1 . usq̄ ad integraz dōniā
cū uino dulci cocto aut aqua apij montani det.

Sarapio autē eū cū rete aut pāno subtilissio
copiebat & i loco ubi solares radij atq̄ luna
res attingē poterāt dimittebat coptū desup tñ
tāt q̄ ros eū attingē nō possē. **E**t cū eo de
folio indo de amomo ul' spica seu de aliquo alio
odorifero cōmiscendo potui cū uino cocto dabat
ut si qs iessē fetēs odor occultaret. **A**lexan
der irci annoꝝ ad minus quatuor sanguinē me
diū accipit & i uase aliquo uitreato & bene
mondo repoit & minuti eū icidens tā diu i lo
co ut sup̄ circūstantionato dimittit q̄ puluis i
de fieri queat de quo cū mirra eqs ptibz da
to se lapides fregisse plimos ait. **E**t ut mal
odor si qs adfuit occultet secū amomū cōmi
scuit. **I**ussit tñ ut sanguis redolēs maḡ fiat
q̄ p dies plimos ante q̄ ircus iugulet ex feni
culi hba hedere aut lauri nutriat. **P**uluis
ei tātr pparatus & quo sup̄ nō exhibitus mi
nutati p urinā lapidē expellit nec ulterius
alios sinit renasci cū quo dolores amputat.

gula
debet

vñ pp has uirtutes mirabiles sanguis irci potio
dei manus nūcupat. **¶** Alij quatuor annoz ut
circa ircū p quadragita ad minus dies cōtinue
ex folijs hedere saxifragie milio solis femculo
apio & huiusmōi h̄bis diureticis alūt, & p uigi-
ti dies ut circa ante q̄ interfici debeat, eū qua-
q̄ die uino bono bis potant, quē de mēse augu-
sti adhuc regnante camicula ingulāt & ut sup̄
medio accepto sanguine quo sup̄ nō desiccant
¶ Et istū cibandi atq̄ potandi modū bñ comēdo.
¶ Alij sanguinē illū i uase bñ mūdo recipiunt
quē alio consili uase copiūt i quo minutissima
sūt foramina sic ut exalari queat, & i sole di-
misso talit̄ eū exsiccāt. **¶** Tu autē hūc cuz da-
bis sanguinē guchaz & alia ut ḡtus magis
gustui fiat pro libito adde. **¶** R̄ asis cerui
sanguinē nō minus q̄ hūc laudat, iquies q̄ ita
lapidē renalē seu uesice frangit sicut sāguis
ircinus adamantē, & si eo uti libet̄ consimilē
quā de irci sanguine p̄parationē face sitq̄ dosis
eadē. **¶** Sanguis quoq̄ uulpis plimū comēdat̄
i quo si ponat̄ lapis aliq̄s infra triduiū totus
confrangit̄ ut ex p̄sentia docet̄ q̄ ut sanguis i
irci p̄paret̄ sitq̄ dosis eadē. **¶** Et de isto sāguine
fert̄ q̄ si pectē iungat̄ uesice lapidē frangit.
¶ fert̄ itē q̄ puluis menstrui sanguis i hoc casu mi-
re ualēt̄ & a .i. .s. usq̄ ad .iii. .s. cū uino uel
alio diuretico p̄bent. **¶** Hoc eī comptūz ē q̄ si
cristallis i eo mixto cū aceto ponat̄ dissoluitur.

Is inter uenenosa computat. s; tñ i dosi ista no
cē handquaq; potēit. Et antiq; hos sanguines
renalē lapidē frangē didicerūt quia minerales
lapides i eis positi molefuit atq; frangunt. Nā
ut inqt Albertus si sanguis irci asini & ansis
cū aceto mixti leuiter decoquant & i eis crista
lus ul' gēme ponant molefcūt & etiā uitrū in
tantū ut cū cutello incidi queat. Et si soluz
irci sanguinē accepis & cū eo acetū atq; absi
thy succuz miscueris uitrū i eo positū ueluti pa
sta molefcit sic q; ad murū proiectū nō fran
gatur. Aliud qd ueteres singularissimū re
putāt ē uitrū quod sic Aucene documēto ppa
rat uitrū cristalinū accipies & eū q̄tum po
tes tere de hinc i cocleari ferreo pone qd sup
ignitos carbones colloca & cū rubeū fuit in
aqua fabaz prohibe tūc ei calcinatū facile
depndes nō calcinatū uō iterū ad ignē repō
ne sic ut pmo toties faciēdo q; ad athomoz
silitudinē teri possit cuius cū mellis aq; aut
alio diuretico a .3. s. usq; ad unā dabis. Sed
laudo ut patienti q; hoc uitrū sit nō māifestes
ne put& se uenenari cū ex eo canes interfi
ciamus. Sed eis non tritū dat pmo itegrū
qd cū pinguedie aliqua cōmiscemus & cum
eoz tūc guttur transire nequeat eos inficit
& nō uenenositate. Quidā alkumista eū p
frustra sup cocleari ferreo ad ignē ponebat
cūq; ignituz erat i uino maluatico ul' consili

facile

cū oleo bñdicto aut de scorpionibz eqs ptibz
mixto eū sepius extinguebat sic toties faci
endo q̄ ad athomoz similitudinē contēi poterat
& eo quo sup̄ dcm ē mo dabat. ¶ Auengoar
autē cum oleo iunipi limebat & i ignē factū
rubeū i raffam aquā extinguebat / quo facto
eū cuz p̄dicto oleo itez itez inūgebat & in
raffam aquā extinguebat / quo septies fco
i puluēz subtilissimū reducebat / & quo sup̄
dcm ē utebatur. ¶ Puluis itē leporis plurimū co
mendat / quē q̄dam sic faciūt. ¶ Viuū leporem
i olla noua & bñ monda reponit / quā bñ clau
sā tm̄ i furno p̄mittit q̄ puluis inde fieri como
de possit cuius a dragma una usq̄ ad duas cuz
aliquo diuretico p̄bent. ¶ Alij leporē iugulātes
i sua pelle sanguinē reponūt / & eā i illo sanguīe
i furno tm̄ desiccari p̄mittit q̄ puluis fieri
possit. ¶ Alij abiecta carne ossa solū cū sangui
ne & pelle desiccāt. ¶ Quidam sarracenus de
de infrascripto puluē se michi mirabilia fecisse
narravit. ¶ Pregnantē leporē iugulabat / dehic
lepusculos a uentre extētos euiscerat / quos
ex sanguīe matris iplet / & i furno modo quo
sup̄ desiccari p̄mittit / sic ut puluis inde fieri
possit quo utebat & ē. ¶ Auicena aquā le
poris multū comendat pro qua q̄dā aquam
sublimatiōis interpetrant / quā facias si libet.
¶ Vel aqua seu brodio decoctiōis eius utē. ¶ Vel
aquā i uase duplici face & ēit optima / quā

ut sup̄

modo

adhuc si magralius face libuit quando hec fit
aqua saxifragia milu solis ut aliqd huiusmodi
secu misce. **R**epi i antiq qbusda expime
tis q lepus i uictura poplitis posteriori pe
du ad magnitudine mediocris fabe ossiculuz
qddam ht. c. puluis cu optio uino potat cal
culu omne frangit. **E**t hoc ab meo illustr
issimo dno Marchione montifferrati quoq
hui q an q ad standu secu uenisse sepissime
a calculo uexebat. & ait se pluries tale pul
ueru exptu fuisse q calculu indilate frage
bat. **D**e cine scorpionu antiq nri mirabi
lia narrat q sic fit. uinos scorpiones in
olla noua uitreata ut ut placuit Auicene
sapientie luto illimita recondes q tantu i
furno pmaneat q no adhuri s3 tm mo de
siccati i pulueru coniti possit cuius dosis e a
kutat duobz usq ad quatuor cu uino albo a
ut uino mellito seu cuz aqua mell ut alio
diuretico. **A**ntiquoz qdaz cu sale armoi
aco eos comburebat qd no laudo. **F**it &
ex eis oleu de quo locus ubi lapis esse credit
dt iungi ut renes ilia ut pecten &c. **E**t
ipm quoq p siringa i uesica missu lapides
frangit quod sic fit i libra una olei amig
dalaz amaraz duodecim uinos scorpiones
ipone ut i amphora bn sigillata ad sole po
nat ibidemq p dies quadragita dimitta
tur & de hic excolatur usui reseruet. **F**it

no de ossi poplitis
posteriori pedis le
poris

no quo fur
oleu scorpionu

itē cū spēbz hoc mō **℞** Accipe aristologie ro-
tūde cipi gentiane radicis capūs añ. ʒ. ʒ. ʒ. ʒ.
simul contūde sup que libras duas olei amig-
dalay amaray provice & i amphora bñ clau-
sū p dies quadraginta i sole dimitte deīde co-
let sup qd uiuos scorpiones iugiti quatuor
pone & itez i sole p dies alios .xl. dimitte
dehic excolet & usui reseruet **℞** Nonnulla itē
sūt uālia ex qbus sup laminā ferreā ignitaz
exsiccatis fit cinis q i casu nrō plurimū comē-
dat ut sūt cicade: scarabei: grili: & eoz maxie
q cca furnos aut loca calida comorant s̄ oūz
istoz crura & ale ac alie extremitates abici-
ant **℞** Fit ex milepeda ut sup cinis qui q̄
mirabilr ualē **℞** Hi consitr cineres ueluti
scorpionū cinis fieri possūt q cū eisde quoq̄
dent ac eadē sit dosis **℞** Vex de p̄dictis qdā
3. ʒ. dari iubēt sed de cinē scorpionū haud
quaq̄ cū ipē magis sit uenenosus **℞** Vetēs
alq̄ & maxime Rasis uermē i estate de
nocte lucentē quē culilucidā uocat plurimuz
laudat / ingens q̄ ē uirtutis cantaridis sed
i cāu isto potentior / & is i uase ereo i sole de-
siccari debet / dehic abiecto capite ac extremi-
tatibz cū modico aque ase fetide excolate de-
tur **℞** Precipit tñ Alkindus ut de tali pul-
uere auris unus det qd nō laudo q̄ uesi-
cā exulcerarē **℞** Fit itē cinis cocleay ite-
gray ac solius teste **℞** Fit quoq̄ ex eritio

suus cum spinis & ex alis anserum cum penis & Horz
cinerum dosis est .3. .1. cum aliquo diuretico & c.
¶ Diuinus in hoc pulloz irudinum puluis reputat
quos uolantes accipe & suis cum plumis uiuos in
olla munda desicca. huius puluis dosis est a .3. .s.
usque ad unam & dimidiam cum appatis diureticis & c.
¶ Rasis eos axatos & comestos plurimum in hoc cau
comendat & Et ex eis item tale ferculum faciebat
sua uolantes in olla cum decoctione rubeorum cicerum mo
dico succi petrosily addito cum oleo amygdalarum
dulcium & sale decoq faciebat cinamomi gallege ga
rosifiloz & consiliuz spem paz addendo & tam bro
dum quod carnes suo patienti esui tribuebat & Drag
ma quoque una puluis uesice apert sua cum urina in
furno desiccate plurimum ualeat ac tantumde pulueis
pelicule uentis galli & puluis stercois paluboz
rubeoz quod per pus cum seie lini ut cum pane in quo
seme feniculi coctum sit nutriri debet deinde per
die cum sua nocte stercois illud infundat in aceto &
dehinc exsiccat & puluis fiat de quo & cinamo
mo eqs partibus cum sirupo de squato ut consimili
dragmas duas dabis & Vel facias sic accipe
fimi colubini ut super parati .3. .1. origani .3. .s.
guchari .3. .ij. fiat puluis & sit dosis una & A
lij ex eo cum oleo amygdalarum dulcium trociscos
conficiunt & ter hoc facientes semper in umbra desi
cant deinde in petia rara ligant & in uino infundu
tur ueteri cuius uncias duas prebent & Vel
accipe fimi ut dictum est parati .3. .1. pipis ba

longa satis ē, sed i colore pennarū nequaquā.
hec i paludibz libent' nidificat, & rotundum
plumig plenu nidū suū i ipis paludibz arbori
salicis ut plumig appendit, duo pua foramina
i eo dimittit p que ei ingressus fit & egres-
sus, septē & ult' pullos uno cubatu concipit,
& quia pennas uariis coloribus depictas h't,
uulgares nri pantinū uocāt q' pictā. Hāc
auē Auencoar bugbuça arabice uocāi inqt,
& exponūt qdam q' ē cauda tremula quā nos
bouarinā uocamus, sed hec bouarina ē illa in
duplo maior, ex quo patet hanc illā nō esse,
cū regali auē excepta ut dixerā hac nulla sit
minor. **R** Hanc auē qdā axā & quidā elisaz
manducāi iubent, qnqz recentē & qnqz saliaz.
Sed ex ea Auicena puluerē facē docet, quia
i furno integra desiccari iubet tantū .s. ut
ipe inquit q' cū terminos axatiois ad adhu-
stionē transiēs uenerit puluis fiat cuius .3. j.
cū aliquo diuretico sit dosis. **R** Et aliq addūt
pipis folij indi añ .j. j. & totū pro una dosi
pbent. **R** Sed circa istos fiendos puluēs unū
tibi sit documentū gnāle, q' quecūqz axantur
cū tminū adhustionis attingūt ab ulterioi de-
siccatione debent custodiri. **R** Sat ei ē si pul-
uerigari queāt. **R** Sed illa que sūt i cinerē
cōmutāda ad adhustionē ueniāt necesse est,
& hoc tibi sit menti semp, q' frūdines auicu-
le & nōnulla alia que dicta sūt si ad adhusti-

one deuenerit nullā amplius uirtutē habent
In cān itaqz nro que dca sūt singularissima re
putant, s; nō minus que sequūtur ut vncia
una succi radice raffam, q ut inqt Auēgoar
a ppetate mirabili lapidē frangit, & idē faciūt
uncie due uini decoctiois radice lapacij acuti.
Val& cū testaz ouoz a quibz fuerit extracti
pulli, & iste teste sup ferreā laminā exsiccari
debēt, quaz dosis i debili sit .3.ʒ. i forti .3.ʒ.
& i mediocri .3.ʒ. cū diuretico aliquo & c.

Val& itē cū tursi caulis siluris aut nondum
tñsplantati. Et infrascriptoz quoz puluerū
ut corticis radice lauri radice saxifragie se
minis cardi muly solis seminis spgi gū ceresoz
& amigdalaz. Et si gume iste teri nequeāt
cū vino ut alio diuretico dissoluant, quoz a
seropulis duobz usqz ad quatuor cū aliquo di
uretico sit dosis. Alkindus autē bestiuiculū
q i locis hūidif & i oleribz repitur cui dorſū
nigris pūctif ē maculatū sūme laudat, que si
itegra tñsolutiet, omnē ut inqt calculū auferit,
eūqz nunq̄ rediturū pelit. Valēt itē troisci
pomoz aristologie rotūde, ab eis ei succus ex
trahit, & tā diu i sole desiccā pmittūt qz ide
troisci fieri possit, q postea i umbra desiccati
usui reseruent. Auicena uō & dñs Rasis
troiscos septē ex granis septuagita pipis fcos
ptimuz comendāt. Lapis lincis & lapis india
cus pp quā hnt i cān nro excellentiā a qbusdā

ueteribz lapides renū nūcupant̄ quoz̄ dosis cū
aliquo diuretico sit . ʒ . ʒ . ʒ . Fit ex gr̄inis
cit̄ cerefoꝝ & citranguloꝝ itē oleū cui . ʒ . ʒ .
potui data mire ualē ʒ Et idē facit ūcia media
cū dimidia succi tribuli ī terra sicca & nō ī aqua
nascentis aut . ʒ . iij . aque sublimatiois camo
mille seu decoctiois ipius ʒ Valē quoq; aqua
balneoꝝ nālnz sulfurea & nō aluminosa pp̄ eius
stipticitatē ʒ Et q; aliqui exptus suz gutte q̄tuor
fini balsami cū uino diuretico dati ʒ Ossa p̄tea
cerefoꝝ siluestriū suis cū nucleis conterunt̄ &
ex mde cū decoctōne rubeoꝝ cicerū lac extractū
dat̄ cuius dosis ē ab uncis tribz usq; ad quoz̄
ʒ Lactis uō fici seu folioꝝ eius gutte decem aut
duodeci cū uino albo sūt dosis una ʒ Lacmaz
uitis uncie due usq; ad quatuor dant̄ ʒ Decoc
tiois autē rubeoꝝ ciceꝝ eadem quoq; sit dosis
ʒ Infrascriptoꝝ uō succoꝝ dosis ab uncia una usq;
ī duas ʒ Et p̄stat si cū uino albo aut decoctōe
rubeoꝝ ciceꝝ extrahant̄ ut ē succus folioꝝ ui
tis albe radicis cardi penthafilon hbe politei
pitare & folioꝝ siluestris raffani q; int̄ omēs
alios succos ab oibz comendat̄ cuius dosis sit
uncia una ʒ Et hec sūt singulāia quoz̄ p̄tem
sū exptus & p̄tem repi n̄ris ab auctoribz sup
alia comendata quoz̄ q; tā p̄parandi q; exhiben
di modū p̄ns captm tibi dedit ʒ Et p̄ hoc felicit̄
finē recipit . Laus deo .

*De conditionibus incōpositiōe medianaz
que nostro proposito cōueniunt attendēdis*

Medicine composite q̄ calculū cōminuūt
plurie a ueteribz desēbunt sed magis fa-
mosas magisqz gustui delectabiles bono
ihu coadiuuante describam ¶ Vex conditiones i
compositōe talū attendendas p̄mitus
quas p̄ti ab Auī decima octaua t̄cy recollegi &
p̄ti libro decē t̄ctatiū a Galieno ¶ Prima ut
medicina cominuēs lapidē ad locū celerius cōdu-
cat subtiliatūū sēmp aliqd atqz penetratiūū secū
erit cōmiscendū ut calamentuz cassia lignea pip-
cinamomū & sitia ¶ 2^a sēmp aliqd cōmiscēbis q̄
i locū lapidis medicinā cominutiūā detineat ut
mastix gummi arabicū ul' consile ¶ 3^a aptiuum
aliqd addes cuius ui grosse mē ac id qd dimi-
nutū a lapide fuerit ext^o conducat ut fenū gre-
cū daucus syfileos cordumenū sgnantū radix a-
p̄ij sp̄gi brusi cortex radicis caparis &c^o ¶ 4^a
quia sepe loca p̄ que istz calculi contractiones seu
mē alie transeunt exulcerant aliquod stipticuz
illa defendens adiūges ut lilū siccū d̄gagantuz
gūi arabicū amigdon liqritia aristrologia rose
sandelī &c^o ¶ 5^a aliqd sēmp cū eis pone qd sit
doloris sedatiūū ut semen lini eius mucilago
semē altee nuces usqamus albz semē papauēis
&c^o ¶ 6^a quia p̄ sepe aliqua uenenositate p̄ti-
cipantia dant ut cantarides uermes lucentes &c^o
aliqd illi uenenositati obuiās cōmiscēbis ut s̄
semē alkakangi quatuor semina coīa frigida &

ista ppria talui sūt beq̄ar. Iste sūt conditioes
i talui compositōne medicinarū attendēde, s3 tuo
semp pro posse fac q̄ oia talia ad temp̄e dedu
cant, q̄d cū seie alkakangi q̄tuor seibus frigi
dis cōibz ul' cū semine lactuce scariole ut consili
facile fi&. Verz simplicia aliq̄ repiūt i q̄bz
enūate conditiones plures isūt, & sic cū illis
nulla aut pauca sūt cōmiscenda, de q̄bz duobus
pcedentibz i captis te & deo laudes satis copiosū
feci. Sed q̄a difficile ē simplex repiri q̄d has
omnes & si tñ plures i se conditiones habeat cō
positis utimur paucis & pluribz sm q̄ opus est
admixtis, quaz magis famosas msc̄bā. Scias
tamē q̄ que nondū ad unā formā reducte sūt
q̄ fermentate p̄ualēt, q̄a ut bonus inqt Auic^a
virtus n̄alis discretua int' talui medicinarū vir
tutes distinguit, & sm exigentiā i eis diuisimo
de opat, q̄a ad medicinā lipidis comminutiū
conducendā medicis penetratiū utit, cumq̄
i locū lapidis ea sūt, uiscosis retentiū, ut
ip̄a medicina frangēs lapidē tantū ibidē teneat
q̄ suā op̄onem p̄fecit, qua p̄fecta medicine
lapidis comminutiue & uiscose retentiue euane
scūt, dehinc uō uirtus ip̄a ap̄itiū utit, que
cominutū lapidē ac m̄as alias ad ext^a conducūt
Et ne p̄ que conducūt loca ledant ad talui
tūc confortationē stipticis utit. Ex quibus
satis pat& q̄ medicina q̄ nondū ē ad formā
unā reducta potius ē eligenda, cū ututes com

ponentiū i ea sūt separte cū qbus ut statū dcm ē
 sūm exigentiā nālis discretiua uirtus opat. Hys
 itaq; conditionib; obseruatis a pncipio ea exhi-
 benda sūt que tempate caliditati attinēt. tales
 nanq; siue decoctiones fuerit siue iuleb sirupi
 puluēs siue confectionēs facile ad renes penetr-
 ant / nec secū a superiorib; ueluti fortit urina
 prouocantia mā s feculentas adducūt / s; solū
 i ipis renib; exntes leuiter p urinā expurgāt
 ac moderate & absq; uolentia calculū cōmi-
 nuūt. Ois nanq; medicina q urinā fortit
 prouocat renū hūditates euacuando eos ma-
 xime ledit / qa nichil eis nociuū magis q maci-
 lentia . a pncipio ig; leuorib; utendū ē. Et
 sic habes conditiones i compositione medicinz
 pposito nro conuenientuz attendendas q huic
 capto finē i ponūt . laus deo . *De decoctionibus si-
 limatis aquis iuleb ac de sirupis q
 super alia in frangendo lapidem pri-
 apati obtinēt*

Lib; rubeoz cicey decoctionem pp eius ex-
 cellentē uirtutē a ueterib; enarrataz
 q uis int; compositas forsā nō enumeret
 primaz facē. Monda ergo cicera tm buli-
 ant q aque medietas sit consupta / de hic colet
 cin; cū gucharo ut sine gucharo . ʒ . iij . i au-
 tora & tantūde p horas duas ante cenā p uice
 dabis. Vel hāc facias que accipit folioz mal-
 uaz siluestriū . .ij . capilli ueneis . .ij . mell

z. iij. & aque pluvialis cisterne ut alterius
bii monde libras quatuor ad ptis tertie coluptio
ne decocto fiat, cuius mo quo sup uicias quatuor
pro uice dabis. **¶** Vel accipe campestris malue
capillueneris an. .m. .i. radicū spgi. z. .i. rube
oz cicez pugillū unū & cū butiro fiat decocto
ut de eo i decoctōne iā fca pro libito pone de
qua tuo patienti mo quo sup tribue. **¶** Hoc eī
dolorē mitigat uias dilatat & sine uolentia
calculū minuit. **¶** Vel radicū spgi radicū pu
rubi q i cultis terris nascit & capillueneris
an. .m. .ij. accipe cicez autē rubeoz pugil
lū unū de qbus i quatuor libris aque fiat
decocto aceti sglitici uncias duas addendo
& tertia consupta pte colet de qua paties
.z. .iij. horis quibz sup pro uice sumat.
¶ Vel accipe capillueneris campestris malue
piturie scolopendrie cicoree an. .m. .i. quatuor
seminū frigidoz. z. .i. s. semis malue. z. .i. ane
si. z. .s. fiat decocto cuius ueluti pscptaz sit
dosis & usus. **¶** Si has decoctiones delicatas
gustui magis hre libe de quauis. z. .x. su
mas guchari autē uncias duas cū dimidia
& totū uilibica qd pro uicibz duabz sufficit
¶ Vex i his que acetū sgliticū nō recipiūt cū
uilibicant si de eo unciā mediā addēs pualet
¶ Posses & iam ex pscptis decoctionibz sirupū
hoc mo facē ut de qua libe libras duas ac
cipe guchai. z. .x. mellis. z. .ij. cū dimidia ex

et de his

qbus sirupus debite coctus fiat de quo ab un
cia una cū dimidia usq; i duas cū uncijs t^{ibz}
decoctiois cicez rubeoz aut aq; sublimatiois
capillueneis aut scolopendrie cicoree camo
mille ut confitis misce & sufficit p una uice
Contingit tñ mēduz dolorē mitigari q̄uis ip̄e
ex toto non recesserit i quo cāu que sequit̄
decoctio iuleb sine sirupus plimū ualē. Ea
autē accipit capillueneis .M. p. folioz cadi
siluris politrice scolopendrie añ .M. s. quatuor
seūz coūz frigidoz .z. p. s. seīs alkakāgi
z. p. seīs malue fenugreci añ .z. s. liqritie
z. iij. conquassent & fiat decocto de qua si
libet nō quo sup̄ cū gucharo p̄be ut eā uili
biga aut sirupū face cū ut sup̄ sit tibi u
sus. Vel hūc q̄ accipit radicuz brusī sp̄gi
apij & feniculi añ .M. p. capillueneis adian
tos cetarach politrice añ .M. s. quatuor seūz
frigidoz seūz enduue scariole lactuce añ .z.
s. amei milij solis nucleoz cerefoz añ .z. p. li
qritie .z. ij. passulaz .z. p. s. spice nardi .z.
p. fiat i aqua ordeī decoctio de q̄ nō quo
sup̄ p̄be ul eā uilibiga ut cū libris duabus
guchāū sirupū face. Q̄ si fortius accipe
camaphitheos camoille penthafilon apij silue
stris ypicon añ .M. s. radicis sp̄gi radicis
rubi i tris cultis nati radicis pēthafilon añ
z. p. cicez rubeoz pugillū unū senis malue
seīs sp̄gi seīs cucumeis & citruli añ .z. s. fiat

facias

decoctō de qua ut de alijs facito **¶** Et itē si li-
bet fortius / Accipe camaphitheatos politici saui-
ne cretani marini folioꝝ raffani siluestris
matricarie añ .*℥*.*ss*. radicis rubee tictorū radi-
cis spgi radicis brusi radicis capais radicis
tamarisci añ .*ʒ*.*ss*. mlij solis seminis spgi cimi-
ni anesi añ .*ʒ*.*ss*. liqricie .*ʒ*.*vj*. fiat decoctō
& dehic uleb & sirupus si libet **¶** Vel aliter
sanationū pitarie scolopendrie saune capillue
neris apij siluestis saxifragie cretani marini
añ .*℥*.*ss*. accipies / rubeoꝝ autē ciceꝝ pugilli
unū tbuli marini mlij solis seminis spgi semis
cardi añ .*ʒ*.*ss*. radicis gminis .*℥*.*ss*. radicū
apij spgi femiculi penthatilon & cardi añ .*ʒ*.*ss*.
conquassent fiat decoctio **¶** Et si mō quo sup
uleb face uelles adde sglitici .*ʒ*.*ss*. q si ex q
uis p̄ceptay decoctionū cū gucharo modo quo
sup sirupū face uelles adde uncias tres aceti
sglitici & erit potentior & c̄ **¶** Potes item si
rupū aliū face i hoc cāu mirabilē q accipit se-
minis genestre .*ʒ*.*ss*. anesi seīs apij semis
spgi mlij solis añ .*ʒ*.*ss*. radicis graminis sa-
une saxifragie sanationū cretani marini añ
℥.*ss*. fiat decoctio & dehic uleb si libet atq
sirupus cui si uis mō quo sup acetū sglitici
adde **¶** Sirupus alius i hoc cāu mirabil accipit
succū limonū succū folioꝝ raffai siluris fca re-
sidentia añ .*℔*.*ss*. guchari .*ʒ*.*x*. mellis .*ʒ*.*ss*.
& fiat sirup⁹ cui⁹ dosis sit .*ʒ*.*ss*. cū dimidia

inſep̄ i duas cū his & nō quo ſup̄ datis ⁊ fit
p̄terea ex qbz libuit h̄bis radicū ſeu arborū
folijs i cā ſeptio deſcriptis decocto & itez eas
ſublimado aque ⁊ Et iſte cū gūcharo ſi libet
dabit̄ aut ſine ⁊ ſulbigai ac ſirupigari q̄
poſſūt & oīa iſta i cā nō ſūt cōuenientis-
ſima quare illis & his que i p̄nti caplo ſēpta
ſūt conſideratis michi uſuz ē tā de decoctioibz
de ſublimatis aq̄s q̄ de uleb q̄ quoz de ſi-
rupis nō p̄poſito cōuenietibz te ſatis copioſū
fecisse pro quo ad puluēs conſectōnes & a-
lia huiusmōi amodo t̄nſiens huic caplo finē
impono. Laus deo. *De pulueribus qui lapidē
frangit & itē de conſectioibz*

Puluis q̄ mirabilr Lapidē frangit accip̄
capilliuenēis penthaſilon poly montani
an̄ .3. .1. radicis costi radicis cardi ra-
dicis penthaſilon an̄ .7. .ij. milij ſolis ſeis ſa-
ſifragie ſemis ſp̄gi an̄ .3. .5. puluis teſtaz o-
uoz cineris erity puluis uermui t̄reſtrui ci-
neris ſcorpionū an̄ .7. .1. fiat puluis cuius
doſis ſit .3. .1. cū pigmento ſeu uino mellito
ut uoluit Galienus aut cū uino aliquo diu-
retico ut cū decoctōne rubeoz cicey aut cum
decoctōne fca ex aliquo ſimplicū i caplo .7.
deſcriptoz ſeu ex illis pluribz ⁊ Et hic nota
q̄ oīa ſimplicia q̄ tā i puluē iſto q̄ i q̄buſcū-
q̄ alyſ deſc̄bendis eo mō p̄parata itelligant̄
quo ſeptimū & octauū caplm ſup̄ te docent.

Puluis alius i hoc cau poptimus accipit cinamo-
mi cassie lignee amomi corticu radicis caparis
corticu radicū lauri añ .3. 1. quatuor seūz cōuz
frigidoy .7. 5. seminis spgi mily solis radicuz
saxifragie scolopendrie añ .7. 11. sanguis irci
puluis lepoīs cineris erity uermū terrestruz
cinēis tirsī caulis nō tñsplantati añ .3. 1. 5. fiat
puluis de quo dragmā unā cū quouis supdcoz
dabis **¶** Vel hūc facies q accipit sanguis irci
puluis leporis radicis rubi añ .3. 1. seīs cardi
3. 11. cineris griloy cineris scorpionū añ .3. 5.
amomi .7. 11. piloz spice .7. 1. quatuor seūz
frigidoy .3. 11. semis urtice seīs spgi radicis
penthafiloīs añ .7. 11. fiat puluis cuius dosis
& usus sit ut pcedentiū **¶** Mirabilis ē q seqt
puluis & is accipit uitri pparati .3. 11. pulue-
ris yrudinū añ .3. 11. puluis nūmi passeruli
supius desēpti .7. 5. sanguis irci .3. 1. 5. amo-
mi .3. 11. 5. seīs cardi dauci mily solis seminis
spgi bachay lauri pipis nigri añ .3. 1. fiat pul-
uis & ut pcedentibz utē **¶** Vel facias sic ac-
cipe cinēis scorpionū .3. 1. sanguis irci pulue-
ris leporis cineris ericy stercoris muris ster-
coris columboz añ .3. 1. amomi .3. 11. 5. car-
damomi anesi mily solis corticu radicū lauri
capilli uenēis politrici radicis saxifragie radi-
cis penthafilonis añ .7. 11. fiat puluis quo
ut sup utē **¶** Alius q mire lapide frāgit ac-
cipit cinēis testay ouoy sanguis irci sterco

ris muris añ . 3 . ii . gume prunoz gume ami
gdalay serapim añ . 3 . s . pipis nigri radicis
balsami añ . ʒ . ii . puluis mimi passeruli . 3 .
ii . puluis cicadaz puluis grili puluis culi
lucide puluis milepede añ . ʒ . i . fiat puluis
cui⁹ dosis cū aliquo diuretico p̄ceptoz sit . 3 .
s . **¶** Vel facias sic sanguis iri dragmā u
nā accipies cineris scorpionū . 3 . s . cineris
testaz oui puluis yrudinuz añ . ʒ . i . amomi
pipis cinamomi añ . ʒ . ii . fiat puluis cui⁹
dosis sit . 3 . s . **¶** Vel accipe sanguis iri ut
añ . ʒ . i . cineris scorpionū . ʒ . ii . cina
momi . 3 . i . fiat puluis & sit dosis una .
¶ Vel accipe puluis testaz oui . 3 . s . mili so
lis seīs sp̄gi seīs saxifragie añ . ʒ . i . fiat
puluis pro una dosi **¶** Vel alit̄ accipe lapi
dis lincis lapidis indiaci sanguis iri añ . ʒ . i .
amomi . 3 . s . gingebris gariofiloz añ . ʒ . s .
fiat puluis & sit dosis una **¶** Vel sic acci
pe seīs cardi . 3 . i . cinamomi . ʒ . ii . fiat pul
uis q̄ cū decoctione rubeoz cicey det̄ et ē
mirabilis **¶** Volebam his pulueribus finez
imponē / s̄ se unus alius p̄sentauit tā mira
bilis uirtutis ut eū scribē sim coactus / qui
accipit nitri . 3 . ii . puluis lepusculoz p̄pa
ratorz ut sup̄ . 3 . i . s . lapidis indiaci lapidis
licis lapidis spongie sanguis iri añ . 3 . i .
puluis passeruli minimi . 3 . ii . puluis ue
fice apri puluis cicadaz griloz & uermiū

terrestruū cineris scorpionū añ . ʒ . ʒ . amomi
cinamomi añ . ʒ . ʒ . fiat puluis cʒ dosis sit . ʒ . ʒ .
Iste puluis ē adeo ī cāu nro mirabilis . ut nro
alijs finē iponat . **S**i tamē hos puluēs delicatos
magis hre libe . cū eis guchay pro libito adde
Vel de eis hoc nro confectionē facies . de quo libu
erit p̄ceptoz puluerz unā unciā sumito . guchai
autē librā unā . & eū cū aqua sublimatiōis foli
oz siluestis raffam dissolues . uel cū aliqua ex
decoctiōibz sup̄ceptis & confectionē facies p̄ bo
los . cuius dosis erit unciā media plus ut minus
s̄m dosim pulueris ex quo fit & c . **V**el alit
accipe de quo libuit puluē . ʒ . ʒ . mellis dispuma
ti . lb . ʒ . & fiat electuariū cuius dosis erunt
ʒ . ʒ . **V**el hanc facies confectionem que do
lore sedando lapidē frangit & sine molestia eū
educit . **E**t ea accipit cineris scorpionū . ʒ . ʒ .
seis sp̄gi mily solis seis cardi radiceis rubi ī tra
culca nati añ . ʒ . ʒ . amomi gariofiloz cinamoi
añ . ʒ . ʒ . corticū radicū caparoz cineris ci
cade cineris ericy cineris leporis sanguis irci
añ . ʒ . ʒ . ʒ . lapidis lincis lapidis induci se
minis genestre añ . ʒ . ʒ . ʒ . mellis dispumati . lb .
ʒ . ʒ . fiat electuariū cuius dosis sit . ʒ . ʒ . **V**el
huius puluis . ʒ . ʒ . accipe & cū . lb . ʒ . guchari
cū aqua sifixragie dissoluti fiat ī morsellis cō
fecto cuius dosis sit . ʒ . ʒ . **V**el hanc facias
confectiones quā dyasp̄gi uocāt . & ipm accipit
cinamomi gungebris añ . ʒ . ʒ . xilobalsami car

po balsami cardamoi lapidis spongie utri husti la
pidis lincis lapidis indici an . 3 . 1 . spice gariofiloz
macis nucismuscate croci cipi squanti anesi pipis
longi pipis nigri seminis apij siluestis an . 7 . iii .
radicu spgi qtuor libe que cu bono uino albo la
uent' de hic buliat & cocte pistent' de tali pasta
accipe uncias duas & guchari albi . lb . ij . quod
cu aqua sublimatiois folioz raffen siluestris dis
soluat' & fiat p bolos confectio cuius dosis sit . ʒ .

f. ¶ Ille medicine uerus interpret' magr' meus
iacobus de forliuo pro maxio secreto electuari
uz infra scriptum habebat qd accipit puluis sgle
ʒ . ʒ . puluis stercois colubini tantu dez & cum
mellis dispunati . lb . ʒ . s . electuariu fiat de q
ʒ . ʒ . pro uice dabis

¶ Huic capto adiungere
possem ta a ueteribz q modernis expta pluria
sed de maxime exptis te satis copiosum feci q
quoq facile confici possut cu quo gustu sut bene

pta ¶ Et sic usum michi e digne huic ca posse
fine imponere qd alioru more fit feliciter p laus

**Quali hora poci infirmo die
tandus ac qlr si dolor nimius
uirtute prosterneat eide sit succurrendu**

¶ Ante pociu patiente subtilit dietes
oportet ¶ Sumat ig de brodio galine

iuueis ut caponis de panatela de ferculo de
amigdalas de semula de ordeo fracto de ouis re
centibus aut de consili

¶ Q si nimiu debilis fu
erit tantu galina iuueis seu capo decoquatur q

caro ab ossibus sepetur & de tali consupto bro-
dio patiens sepe sumat aut de carniū suaz con-
tuso & ne stomachus cibo grauet sume cauēdi
erit id eī obess& plurimū. Erit parū & sepe dā-
dū. Et q̄a ficus sicce ac ḡna pini renes tēpate
molificāt q̄busdā ab auctoribz i hoc cāu plimūz
comendant ficus .s. i p̄ncipio pastus, i fine uō
p̄mee s̄m artē p̄parate & c̄. Vinū bibat clay
non dulce. Nec ueluti q̄dā ignari medici faci-
es q̄ ex aqua decoctionis radicis apij femiculi pe-
trofilij brusi ac sp̄gi cū seie anesi maratri et
silijz uinū limphāt sed tu cū aqua guchāū a-
ut simplr cocta id facias. Nā talia diuretica
t̄p̄re p̄oxisimi data mās ad renes conducūt q̄
tūc dolorē plimūz augmentāt. In cāu p̄tea
nrō ut sup̄ dixerā utilis ē uōitus quē tu ubi
comode fieri possit facias. Rursus dolor
intēduz ē adeo crudelis & ita itensus ut i tā-
tū uirtutē debilit& q̄ nisi t̄reugā faciat perit
ifirmus & sic aliq̄d narcoticū exhibē necesse
ē. Pro quo scias q̄ triplr dolor sedāi potest
p̄ causā remouendo de quo sup̄ locutus sū. 2°
p̄ applicationē medicinaz anodinaz p̄ticule pa-
tienti. talia eī p̄ conformitatē quā ad calore
nālez h̄nt i mēbro ip̄o deliciē quādz iducūt
p̄ quā tūc dolor sedat. Membri quoq̄ po-
ros apiendo mās si doloris causa fuit leuiter
resoluūt q̄d ad sedandū dolorē iuuat plimū
& de his sup̄ satis dēim ē. 3° fit p̄ approxi

mationē narcoticorum, & i isto cāu ut uetēs ui
bēt scrupulos duos philomy romāi aut pfici cū
uino calido dabis, aut tiriache noue .3. .1. **¶** E
go alias uncias duas sirupi de papauere cū un
cys quatuor lactis emulsionū qtuor seūz frigi
doy exhibui **¶** Vel facias sic, & hoc exptus
quoqz suz opij gna tria accipe & scrupulū u
nū croci thūs uo cinamomi cassie lignee an
d .f. & hec conquassata i petia rara ligentur
& i uncis sex decoctiois rubeoy cicey usqz ad
tertie ptis consūptionē bulūt sepe petiā expri
mendo. dehinc uo decoctionē illā calidā tuo pa
tienti pbe **¶** Ni te tū cogat necessitas nunqz
narcotica dabis **¶** Et sic habes qd porisimi
hora fiendū **¶** Verū cū calculus ad uesicā deue

Atam circa dietas
qz narcoticorum
exhibitionē

nerit ut supius declarauī, dolor cessat, nisi
ipm ad uesice colū ppelat, quia sepe tūc fit do
lor intēsus ualde, de cuius cura i sequēti cā
aliquid dicē libe, & p hoc pnti finē ipono. laus
reō. **De lapide uesice & ei qz sigis**
Nepē calculus a renibz ad uesicā demittit,
q pp grossitiē uel aliud ibidē retinetur,
& interdū sūt decē q successiue p urinā
emittūt, ut Rasis se uidisse inquit **¶** Sed cō
rigit sepe ut retentus i uesica calculus ppau
latiua mēi aditionē maior continue fiat sic ut
interdū ad omi unius colūbi qtitatē deueiat
ut ipse uidi, & talis ueluti cepe foliū hē sup
foliū **¶** Generat tamē i uesica lapis unius ut

sup̄ dixerā & duo interdū aliunde nō missi ✠ Et
talī lapis cū sit ī fieri ut quibusdā placuit ex u
rina subtili ī colore alba cū sedimine multo are
noso diu p̄seuerante dep̄ndes ✠ Quod si sedimē illd
multos p̄ dies continuet̄, dehinc nō dieti minore
tur, lapidē tūc iā sc̄m argues ✠ Postea nō si
urina lactea spissa cū sedimine grosso globoso
sup̄ius luente fuit iā iuet̄atur eū scias, q̄ cū
ī fundo uesice p̄manet nullū unq̄ dolorē efficit.
✠ Sed renū calculus cū ad uesicā transit, ī tran
seundo causat continue dolorē, cūq̄ dolor ipse
cessat, scias eū iā ī uesicā deuenisse ✠ Nec is
quoq̄ dolorē unq̄ efficit, nisi cū ī ore ueretri
retinet̄, q̄ si prius fuit ī uesice collū facilius
penetrat, & ibi retentus maiora q̄ prius acci
dentia sepius inducit ✠ Vera signa que certis
sime lapidē ī uesica esse denūciant sūt qm̄ ī
uesice collo dolor adest, & uersus pectine peri
toneon dolē, cōstipatus sit uenter doleat anus
magna cū egerendi uoluntate, & cū tanta nō
nūq̄ inq̄titudine ut pati colici patiens uidea
tur ✠ Et interdū accētia hec ī tantū multiplicat̄,
ut ipse anus egrediat̄, dolē uirga & iuolū
tarie quasi semp̄ erecta manet ✠ Ad mingēduz
sepius incitat̄ cū quo tū mingēdi adest diffi
cultas, & post mictuz plus itez̄ mīgere deside
rat, uidet̄ ei ei ut cū urina calculus semper
emittē debeat, coxaz atq̄ tibiaz grauitas adest.
✠ Si igit̄ signa ista omnia uel plura ex eis appa

ruerit lapidē i uesica esse significat q tūc p
digitū i ano missuz i mulieribus autē corrup
tis i uulua māfeste depndit. Et siue unus
siue duo lapides i uesica fuerit. sepissime nisi
p incisionē curari non possūt. que ut Rasis i
quit satis fit cū piculo. qā si indebite fiat ad
eā sanguis fluxus & urine quoq; sepe consequit
cū quo tūc paties generatione priuat. Et
si i pte neruosa uesice icisio fiat. rarissime ul
nunq; consolidat iuxta amphorissimū sexte pti
cule. Vesicā incisā &c. Quia ex re dñis ci
rogicis talē curā dimitte pstat. ad eā soluz
ueniendo que sine icisione fieri potest. In
sequenti ig; capto ea tractabit & p hoc pnti
pono finē. Laus deo. **De cura lapidis uesice.**

Pro cura lapidis uesice pmo que ab
int & dehinc que ab extra approxima
da ueniūt describā. Si ig; lapis in
ore ueretri fuerit. ut ad uesice fundū deue
niat procurandū ē. Ip̄m ei ē multo altius
colo. q̄r supinadus ē paties. & cū eleuatis
pedibz ac cruribz hic inde mouendus. hoc tā
diu faciendo q; lapis ab illo loco moueat &
transeat ad fundū. cessat ei dolor & patiens
liberius tūc mingē pot & sic se debet tūc
fortiter comp̄mere. Et si urina nō egredi
tur. ip̄o ut sup̄ situato cū uola manus rādi
cē uirge p̄cute. Q; si hoc itez nō contule
rit foramni uirge candelā subtilē cereā ul

uirgulā stagnēā aut argaliā imitte **¶** Successi-
ne uero sacellū ex tritici grosso furfure ac
flore camoille confectū ut Rasis docet seu fil-
trū uel spongiā i infrascripta decoctione remoli-
tū ac fortiter exp̄ssam sup pectinē & circū ū-
gā appone **¶** Vel semē lini diu buliat ex q̄ tūc
sacellū imple & calidū suppone quo fco aliq̄
tiens ex infrascriptis calidis oleis locū inunge
¶ Vel ex sanguine irci farina ordeī & melle em-
plastrū face qd̄ tepidū suppone **¶** Vel acci-
pe succi prasi albi . lb . ʒ . ʒ . axongie porci mas-
culi nō salite . lb . ʒ . ʒ . icorpa simul & fac ut
prius **¶** Vel idē ex sanguine uulpis facias ta-
lit̄ eī iunctus omnē lapidē uesice nisi bene
ex durissimis fuerit idubitanē frangit **¶** Inter-
dū tamē ut uesice expulsua fortificet̄ ex o-
leo de spica locus eī pungendus **¶** Decoctio
nō pro spongia sacculo seu filtro accipit mal-
ue ac bismalue sius cū radicibz añ . ʒ . ʒ . a-
neti camoille meliloti añ . ʒ . ʒ . seīs lini . lb .
ʒ . fenugreci . lb . ʒ . ʒ . ex his conquassatis
decocto fiat q̄ nō solū pro p̄dictis tibi suū &
sed ex ea calida ab alto poterit locus embroca-
ri uel i ea enkatisma fieri & i hoc cāu par-
parū ult̄ tepidū teneat̄ **¶** Et itē ex decocti-
one cāuluz interdū fit enkatisma qd̄ plimū
uuat **¶** Embrocatio patiente seu ab enkatisma-
te egresso siccet̄ & ex aliqua unctionū p̄sc̄p-
tay locū inuge **¶** Testantur itē ueteres q̄

Agid. de sup
dico inu. in
tunc

eris.

olei de scorpionibz i uesica p siringa imissus lapi
 de frangit. Ab intra uo oia illa conueniunt q
 sup capto octauo nono ac decimo descripta sut. Et
 int cetera sanguis irci pparatus uitrū calcinatu
 cinis minimi passeruli scorpionū irūdmū atq le
 poris & oia simplicia q i octauo describunt ta
 liter qualr ipm te docet pparata. Et itē taz
 decoctiones uileb sirupi i capto nono posita q pul
 ueres confectōnes & alia que i se decimū caplz
 tenet. Illa namq expta sunt & huic casui co
 uenientissima. Et sic habes qd i cura lapidis
 uesice tā ab extra q ab intra diuisiōe cirrogicis
 icisione dimissa fiendum sit. Laus deo. *De pph*

uatione a calculosa passione

Pest amodo ut calculose passioni finē i
 ponā aliqua de pseruatione differere. cca
 que due sūt habende considerationes. p
 calculi efficientē causā respicit. 2^a nām que ē
 supflues i ea uiscositas. Oia itaqz que adau
 gere renū caliditate queūt & que nāz uiscosā
 possūt effice uitanda sūt. De his tū pticula
 rius hic differendū ē & ut rē statim aggredi
 ar i trasēpta uitanda sūt oia ut ē omis excessi
 ua caliditas balnea quoqz tā nālit q artificialit
 calida. Unde qdam cardinalis bononiensis cal
 culosus arteticus quoqz ad balnea quedā nālia
 ut ab artetica liber fieret accessit & ab arteti
 ca ipa bñ conaluit sed aucta renū caliditate i
 magis calculosus factus ē sic ut ad excoriationē

que est sup
 ua renū cali
 ditas

icris

vesice tandem deueniunt & p̄is cū lamentatiōibz
paup̄culus uitā finiunt. vitanda itaqz talia sūt
balnea. **S**up molliculcidra suppine nō iaceat
cū cingulo seu diploide lombos nō nimii st̄ngat
ac res supflue calidas effugiat. ut ē pip̄. ginge
ber. p̄ori. cepe. alui & silia. oīa namqz ista nimi
uz renū caliditatem adaugent. **O**īa p̄terea
fortia diuretica ueluti radicū calidaz decoctio
& uina potentia & maxime dulcia tā .s. n̄alit̄
q̄ artificialr fca ut nectar & c̄ & ad hūc mo
dū de alijs rōne renū caliditatis supaugēde ac
ad eos mē uiscose conducende vitanda sūt. **E**t
eo maxime q̄tuz ad uina si illa i ieiunio aut pan
ca cū comestione sumant̄ tūc ei ad epar facile
penetrāt & dehic non solū ad uenas s̄ ad renes
facillime. quos tūc non tantūmodo calefaciunt
sed ad eos uiscose mē plimuz adducūt q̄ duo
calculi sūt causa potissima. & sic talia vitanda
sūt. ac p̄ter omīa alia q̄ ad m̄az uiscosā gn̄an
dā uiuāt. ut ē imediate sup̄to cibo forte aliq̄
exercitiū facē ueluti currere saltare ad pillā
ludē equū duri portus equitare & silia. coire i
tē ac tūc sup̄ pedes diu stare. **H**ec nāqz atqz
silia ad uenas m̄as indigestas penetrare faciūt
ex quibus uiscosa m̄a gn̄atur. ex qua successiue
calculus. **V**itanda quoqz sūt cibū oīa que i
m̄az uiscosam facile cōmutant̄. ut ē oīs caseatus
cibus. caseus itē & oīuz aīalimz intestina ac
extremitates. **V**iscosi quoqz pisces ut āguilla

tencha & c. oīz legumini suba risū amigdon pa
nis agimus. **C**aro agnina porcina bouina anse
rina pulloy columbay & eoz maxime q nonduz
ad uolandū apti erūt. oīz aquaticay auū oua
dura & fructus omnes q difficulter digerunt
ut cotana pira mespilla & talia. **N**ox & itē
cibi & potus rōne poritatis aut posterioritatis
iordinata assumptio. Ipsoz quoqz imma repletio
ac anormalis sumendus. **O**īa ei ista ad māz
gnādam uiscosā plimuz uiuit. **E**t sic patet q
tā rōne augende caliditatis q mē uiscosē gnā
de sūt euitanda. **E**t & iam que ad renes ipos
sua duricitate seu subtilitate mās adducūt seu
fluere faciūt ut de decoctōne radicū ac uinis
subtilibus dcm ē. **S**ed q̄tum ad diuretica me
dici plimū pensantes suos calculosos p̄seruare
sempiterna sepe passione eos detinet res. s. diure
ticas i usu quotidiano exhibendo. **N**ā si in
stomaco seu alijs mēmedys uīs mās adiuemūt
& q̄maxime uiscosas semp secū de eis aliquid
adducūt & cū hoc colatorū dilatantes urinā
ut par esse excolāi nō sūt & sic spissa uelu
ti rubeoz cicey brodiū egreditur ut i illustē
simo dño dño meo dño montisferrati Marchi
one ante q̄ ad eius curā ueirez accidebat. **I**s
ei calculosus exns abūdabat i plimo flegmate
& hoc tā i stomaco q̄ i intestinis qd & i p̄sen
tiay quoqz facit & huius cā eū flegmaticum
iudicabāt q̄ tū uersus extremū colericitatis

accidit . ꝑd ei solū ex exeuntibz arguebāt . vnde
cupientes eū ad colicam complonez reduce & itē
a calculo ꝑseruare calidas confectiones eidē exhi
bebāt . & i continuo usu calida diuretica . **V**ina
qꝫ potentia & dulcia que limphari ex decoctōne
radicū apij femiculi petrosily spꝫ brusi & cum
seminibz femiculi anesi & c^o semp faciebāt . de eadē
quoqꝫ decoctōne i ieiuno ciatū unū sepius exhibe
bant . **E**t cū talia māas i stomacho & i uis alijs i
uentas secū adducerēt . & cū colatorū quoqꝫ dila
tarēt . urinā ueluti rubeoz cicez brodiū ꝑ annos
ꝑlimos emingebat . **C**ūqꝫ ex tali regimine cole
ra multiplicaret . aliquā tertianā icurrebat . **V**erū
cū de illa uiscosa mā i renibus semp aliqd reti
neret . a supflua ipoz caliditate gnabat calculus .
qua ex cā fere mense oī hic meus ꝑissimus do
minus calculosā passiōē icurrebat . cui succur
re cupientes . statim carminatiua enemata fieri fa
ciebāt . & cū calidis oleis illa ac renes pungebāt
qd ig^o mꝫ si ꝑfatus dñs nunqꝫ sine calculoso do
lore ꝑmanebat . due ei i eo ꝑncipales calculi cāe
uiscosa mā . s . & supflua caliditas intendebantur .
Errāt ergo ꝑcticantes ꝑlimi q tale regimē obs
uāt . & hi potissimū q ut uias aptas teneāt ac
digestiuas confortēt uina potentia substantie sub
tilis & maxie i ꝑncipio pastus exhibeāt pauca
maxime antecedente comestione . Illa ei ꝑꝑ eoz
citā ac facile penetrationē & maxie si alba ac
subtilia fuerit . ut unū maluaticū trebianū &

silia nō bene digerunt & sic sūt causa gñati-
onis multi flegmatis ut Rasis Auicena & pli-
mi antiquoz inqūt cū quo aliqd de sordido ad
renes secū semper adducit. Tu ig̃ ne sic facias
caue. Prestat ei ut Rasis inqt icisiuis tēpa-
te uti q̃ urina sic fortiter prouocantibz. De
contempanda renū caliditate p̃ uctiones & alia
huiusmodi q̃ exterius applicant nichil inscribā
quia astantes medici prout caliditas ip̃a fuit
magis ut minus intēsa oleū rosaceū cerotū sā-
delinū cerotū Galieī cū camphora ut sine aquā
rosatā ul plantagis cū aceto ul aliqd consile
cū it patiens dormitū s̃m exigentiā appximet
ul cerotū aliqd ifrigidās apponat & hoc dis-
cretioī talū comitto cū in talē caliditate me-
tiri non esset possibile cū quo plurima ut hec re-
cte fiat regunt que astantes medici facile co-
gnoscent & sic medicamē unicuiq̃ conueniens de-
scribere non possem. Qui ig̃ p̃scriptum regimen
obseruauit bono ihu coadiuuante a calculosa pas-
sione se facile p̃seruabit nec alijs pro tūc medi-
cis indigebit. Sed q̃a se tāt̃ regē pp̃ hoīum
laxiūā satis erit difficile cū aliquibz b̃ndictis
medicis ut p̃ximū nunq̃ icurrat corpus b̃n-
mondū tenere studeat qd̃ p̃ usuz coīuz pillaz
satis comode fiet. Ac itē cū cassia fistula cui⁹
ē optiē renes mundos tenē. Inuat & int̃duz
coīa cristeria sumē. Vniuersales autē purgatiōes
s̃m uarias corporū dispones uariande quoz sūt.

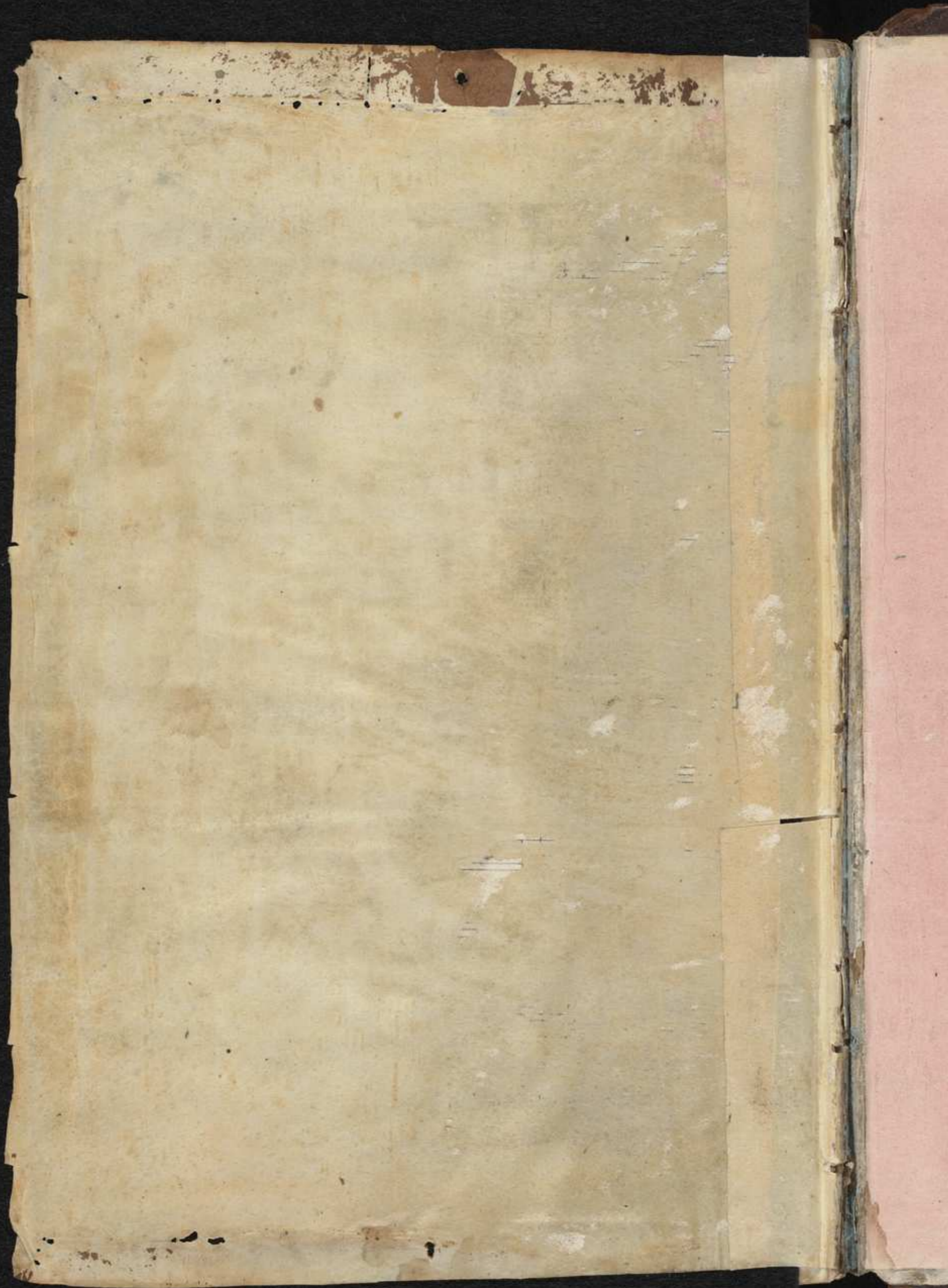
que uere & autumnno fm exigentiã fiãt ? At
qa oũz taliũ dispõnes metiri non possibile michi
for& tã de medicis. bñdictis q̃ de laboriosis
farmacis astantibz medicis onus ipono q̃ quoqz
leuiter urinã prouocantia prout illis corporibus
conuenire p̃cipiunt congruo tempore p̃beant de
quibus p̃scriptis i captis ipsos satis feci copi
osos. exhibendi quoqz modũ edocui. Et sic
habes quid sit calculosa passio, que cause q̃
tam pronostica q̃ demonstratiua signa, que
quoqz tam p̃oxisimã cura q̃ p̃seruatiõis regi
men, quod huius mei comentarioli secunde
principalis ptis intentio fuerat. Et p̃ hoc
ipã feliciter finem recipit. Laus deo.

Quam dilecta tabernacula tua. Dñe

Nisi Dominus edificauerit Domus

1790 ad. 18. febr. die unguis ad hanc otto
Lapuis hinc Armanus ad. cuius. res. memoriam. et. 1790
Altdorff. sept. 1790. pa. obyt. 1792. apud. die. 18

[Faint handwritten scribble]

2. Frontospigi

45. Inippialin

f. 8

Bl

Ls

